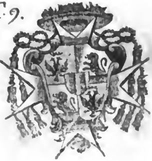
BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
11 E
9

XVII. 11. 15.
T. 9.

Digitized by Google

ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ,

ΠΕΡΙ ΤΩΝ

ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ ΕΘΝΩΝ

Καὶ τῶν

ΒΡΑΓΜΑΝΩΝ.

PALLADIUS

De Gentibus *INDIÆ*

ET

BRAGMANIBUS.

BIBLIOTECA NAZIONALE ROMA

S. *AMBROSIUS*

De Moribus BRACHMANORUM.

ANONYMUS

De BRAGMANIBUS.

Quorum Priorem & Poſtremum nunc primum in lucem protulit

Ex Bibliotheca Regia

EDOARDUS BISSÆUS Eques Auratus,

& titulo CLARENCII Rex Armorum.

LONDINI,

Excudebat *T. Roycroft*, Regiæ Majeſtatis in Linguis Orientalibus Typographus. *Anno Domini* M DC LXV.

Digitized by Google

Digitized by Google

Honoratiſſimo Illuſtriſſimoque *D. D.*

EDOARDO HIDE

EQUITI AURATO,

CLARENDONIÆ Comiti, CORNBURIÆ Vicecomiti, Baroni HINDONIÆ, Summo *ANGLIÆ*, necnon Almæ *Oxonienſis Academiæ* Cancellario, *Sacræ Majeſtati Regiæ* a Secretioribus Conſiliis.

SI *pares eſſent Dignitate hi Sermones* (Illuſtriſſime Domine) *Philoſophiæ, & Philoſophis, de quibus pertractant, eos Tuis oculis haud prorſus indignos auderem affirmare. Nam ut antiquiſſimi, ſic Philo-*

ſophorum omnium optimi erant BRACHMANES. Lucianus, *qui non cuiquam Philoſophorum parcit, illos vocat* γένος ὄλβιον, *nec alios præter id hominum genus Philoſophis annumerare dignatur. Tanti facis quicquid nomen meretur Eruditionis, cujus Tu (Eruditorum omnium Amor & Delitiæ) principem locum tenes, ut Literatos omnes, qui ſunt in aliquo pretio, Amore digneris & Patrocinio. Tuo Nomini hæc nuncupanda vel ideo duxi, ut quod à ſe non habent, per Te habere inciperent, & ex Tua Dignitate mutuarentur quod ab Editoris merito haudquaquam nanciſci potuerunt. Multa enim (inquit Ille) idcirco pretioſa ſunt, quia Templis ſunt dicata. Hoc jam quali quali functus Officio, de Familiis* Nobilitatis Anglicanæ, *tanto magis memorandæ, quo diutius Deceſſorum Tabulis neglectæ, aliquid dicere ſerio accingor. Nam licet numero Imaginum, claritate Proſapiæ, & antiquitate Stemmatum (inter quæ Tuum merito numerandum) exteris Nationibus non cedimus, attamen*

men

Digitized by Google

men aut minimum, aut nihil hiſce de rebus compertum habent quicunque ſub alio cœlo quam noſtro vivunt. Cæterum, ſi quid opera noſtra deſudaverit in eorum gratiam, id totum Tibi acceptum referre par eſt. Profiteor enim ingenue, me, niſi ut Tuæ inſervirem Familiæ, quæ me quaſi mancipio & nexu, Tuis ingentibus Beneficiis, devinctum tenet, nunquam fuiſſe ut huic Operi vacarem. Namque Tui Favores, quibus jure glorior, tot & tanti fuerunt, ut tantum ſuperent omnem grati animi ſignificationem, quantum excedunt merita mea. Tuæ Benignitati debentur, nullo noſtro merito provocatæ, quæ cum inſita & ingenita naturæ Tuæ alienari non poſſit, Favoris & Præſidii in perpetuum ſum ſecurus.

Illuſtriſſimæ Amplitudini Tuæ

Devotiſſimus

EDOARDUS BISSÆUS

CLARENCEUX.

Digitized by Google

DE

Brachmanibus, *ſive* Gymnoſophiſtis, *Teſtimonia* VETERUM.

STRABO lib. 15.

ΑΛΛΗΝ δὲ διαίρεσιν ποιεῖται [Μεγασθένης] περὶ τῶν φιλοσόφων, δύο γένη φάσκων, ὧν τοὺς μὲν Βραχμᾶνας καλεῖ, τοὺς δὲ Γερμᾶνας. Τοὺς δὲ μὲν οὖν Βραχμᾶνας εὐδοκιμεῖν, μᾶλλον γὰρ καὶ ὁμολογεῖν ἐν τοῖς δόγμασιν· ἤδη δ' εὐθὺς καὶ κυομένους ἔχειν ἐπιμελητὰς λογίους ἄνδρας· οὓς προσιόντας λόγον μὲν ἐπᾴδειν δοκεῖν καὶ τὴν μητέρα καὶ τὸν κυόμενον εἰς εὐτεκνίαν· τὸ δ' ἀληθὲς, σωφρονικάς τινας παραινέσεις καὶ ὑποθήκας διδόναι· τὰς δὲ ἥδιστα ἀκροωμένας μᾶλλον εὐτέκνους εἶναι νομίζεσθαι. Μετὰ δὲ τὴν γένεσιν ἄλλους καὶ ἄλλους διαδέ-

διαδέχεσθαι τὴν ἐπιμέλειαν, ἀεὶ τῆς μείζονος ἡλικίας χαριεστέρων τυγχανούσης διδασκάλων. Διατρίβειν δὲ τοὺς φιλοσόφους ἐν ἄλσει πρὸ τῆς πόλεως ὑπὸ περιβόλῳ συμμέτρῳ λιτῶς ζῶντας ἐν στιβάσι καὶ δοραῖς, ἀπεχομένους ἐμψύχων καὶ ἀφροδισίων, ἀκροωμένους λόγων σπουδαίων, μεταδιδόντας καὶ τοῖς ἐθέλουσι. τὸν δ᾽ ἀκροώμενον οὔτε λαλῆσαι θέμις, οὔτε χρέμψασθαι, ἀλλ᾽ οὐδὲ πτύσαι, ἢ ἐκβάλλεσθαι τῆς συνουσίας τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὡς ἀκολασταίνοντα. Ἔτη δ᾽ ἑπτὰ καὶ τριάκοντα οὕτως ζήσαντα ἀναχωρεῖν εἰς τὴν ἑαυτοῦ κτῆσιν ἕκαστον, καὶ ζῆν ἀδεῶς καὶ ἀνειμένως μᾶλλον, σινδονοφοροῦντα καὶ χρυσοφοροῦντα μετρίως ἐν ταῖς χερσὶ καὶ τοῖς ὠσί, προσφερόμενον σάρκας, μηκέτι τῶν πρὸς τὴν χρείαν συνεργῶν ζώων δριμέων καὶ ἀρτυτῶν ἀπεχόμενον. Γαμεῖν δ᾽ ὅτι πλείστας εἰς πολυτεκνίαν· ἐκ πολλῶν γὰρ καὶ τὰ σπουδαῖα πλείω γίνεσθαι· ἀναδουλοῦσί τε τὴν ἐκ τέκνων ἣν μὴ ἔχωσι δούλους ὑπηρεσίαν, ἐγγυτάτω οὖσαν πλείω δεῖν παρασκευάζεσθαι. Ταῖς δὲ γυναιξὶ ταῖς γαμεταῖς μὴ συμφιλοσοφεῖν τοὺς Βραχμᾶνας· εἰ μὲν μοχθηραὶ γίνοιντο, ἵνα μή τι τῶν θεμιτῶν ἐκφέροιεν εἰς τοὺς βεβήλους· εἰ δὲ σπουδαῖαι, μὴ καταλείποιεν αὐτούς. Οὐδένα γὰρ ἡδονῆς καὶ πόνου καταφρονοῦντα, ὡς δ᾽ αὔτως ζωῆς καὶ θανάτου, ἐθέλειν ὑφ᾽ ἑτέρῳ εἶναι· τοιοῦτον δ᾽ εἶναι τὸν σπουδαῖον καὶ τὴν σπουδαίαν. Πλείστους δ᾽ αὐτοῖς εἶναι λόγους περὶ θανάτου· νομίζειν μὲν γὰρ δὴ τὸν μὲν ἐνθάδε βίον ὡς ἂν ἀκμὴν κυομένων εἶναι· τὸν δὲ θάνατον γένεσιν εἰς τὸν ὄντως βίον, καὶ τὸν εὐδαίμονα τοῖς φιλοσοφήσασι· διὸ τῇ ἀσκήσει πλείστῃ χρῆσθαι πρὸς τὸ ἑτοιμοθάνατον· ἀγαθὸν δὲ ἢ κακὸν μηδὲν εἶναι τῶν συμβαινόντων ἀνθρώποις· οὐ γὰρ ἂν τοῖς αὐτοῖς τοὺς μὲν ἄχθεσθαι, τοὺς δὲ χαίρειν, ἐνυπνιώδεις ὑπολήψεις ἔχοντας· καὶ τοὺς αὐτοὺς τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν ἄχθεσθαι, τοτὲ δ᾽ αὖ χαίρειν μεταβαλλομένους. τὰ δὲ περὶ φύσιν, τὰ μὲν εὐήθειαν ἐμφαίνειν φησίν· ἐν

ἔργοις

ἔργοις γὰρ αὐτοὺς κρείττους ἢ λόγοις εἶναι, διὰ μύθων τὰ πολλὰ πιστουμένους. Περὶ πολλῶν δὲ τοῖς Ἕλλησιν ὁμοδοξεῖν· ὅτι γὰρ γενητὸς ὁ κόσμος καὶ φθαρτὸς λέγειν κἀκείνους, καὶ ὅτι σφαιροειδής· ὅ,τε διοικῶν αὐτὸν καὶ ποιῶν θεὸς δι' ὅλου διαπεφοίτηκεν αὐτοῦ. ἀρχαὶ δὲ τῶν μὲν συμπάντων ἕτεραι, τῆς δὲ κοσμοποιίας τὸ ὕδωρ· πρὸς δὲ τοῖς τέτταρσι στοιχείοις πέμπτη τίς ἐστι φύσις ἐξ ἧς ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ ἄστρα· γῆ δ' ἐν μέσῳ ἵδρυται τοῦ παντός. καὶ περὶ σπέρματος δὲ καὶ ψυχῆς ὅμοια λέγεται, καὶ ἄλλα πλείω. παραπλέκουσι δὲ καὶ μύθους, ὥσπερ καὶ Πλάτων, περί τε ἀφθαρσίας ψυχῆς καὶ τῶν καθ' ᾅδου κρίσεων, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Περὶ μὲν τῶν Βραχμάνων ταῦτα λέγει. Τοὺς δὲ Γερμᾶνας, τοὺς μὲν ἐντιμοτάτους Ὑλοβίους φησὶν ὀνομάζεσθαι, ζῶντας ἐν ταῖς ὕλαις ἀπὸ φύλλων καὶ καρπῶν ἀγρίων, ἐσθῆτι δὲ φλοιῶν δενδρίνων, ἀφροδισίων χωρὶς καὶ οἴνου. τοῖς δὲ βασιλεῦσι συνεῖναι δι' ἀγγέλων πυνθανομένοις περὶ τῶν αἰτίων, καὶ δι' ἐκείνων θεραπεύουσι καὶ λιτανεύουσι τὸ θεῖον . . . . .

Ἀριστόβουλος δὲ τῶν ἐν Ταξίλοις σοφιστῶν ἰδεῖν δύο φησὶ, Βραχμᾶνας ἀμφοτέρους, τὸν μὲν πρεσβύτερον ἐξυρημένον, τὸν δὲ νεώτερον κομήτην, ἀμφοτέροις δ' ἀκολουθεῖν μαθητάς· τὸν μὲν οὖν ἄλλον χρόνον κατ' ἀγορὰν διατρίβειν τιμωμένους ἀντὶ συμβούλων ἐξουσίαν ἔχοντας ὅ,τι βούλονται τῶν ὠνίων φέρεσθαι δωρεάν. ὅτῳ δ' ἂν προσίωσι, καταχεῖν αὐτῶν τοῦ σησαμίνου λίπους ὥστε κατὰ τῶν ὀμμάτων ῥεῖν. τοῦτε μέλιτος πολλοῦ προκειμένου καὶ τοῦ σησάμου, μάζας ποιουμένους τρέφεσθαι δωρεάν. παρερχομένους δὲ καὶ πρὸς τὴν Ἀλεξάνδρου τράπεζαν παραστάντας δειπνεῖν, καρτερίαν διδάσκειν παραχωροῦντας εἰς τινα τόπον πλησίον· ὅπου τὸν μὲν πρεσβύτερον πεσόντα ὕπτιον ἀνέχεσθαι τῶν ἡλίων καὶ τῶν ὄμβρων· ἤδη γὰρ ὕειν, ἀρχομένου τοῦ ἔαρος· τὸν δὲ ἑστάναι μονοσκελῆ ξύλον ἐπηρμένον ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν ὅσον τρίπηχυ· κάμνοντος δὲ τοῦ σκέλους, ἐπὶ

θάτερον μεταφέρειν τὴν βάσιν, καὶ διατελεῖν οὕτως τὴν ἡμέραν ὅλην· φανῆναι δ' ἐγκρατέστερον μακρῷ τὸν νεώτερον, συνακολουθήσαντα μικρὰ τῷ βασιλεῖ, ταχὺ ἀναστρέψαι πάλιν ἐπ' οἴκου, μετιόντος τε αὐτόν, κελεῦσαι ἥκειν εἴ του βούλεται τυγχάνειν. τὸν δὲ συναπᾶραι μέχρι τέλους, καὶ μεταμφιάσασθαι, καὶ μεταθέσθαι τὴν δίαιταν, συνόντα τῷ βασιλεῖ· ἐπιμώμενον δὲ ὑπό τινων λέγειν, ὡς ἐκπληρώσειε τὰ τετταράκοντα ἔτη τῆς ἀσκήσεως ἃ ὑπέσχετο. Ἀλέξανδρον δὲ τοῖς παισὶν αὐτοῦ δοῦναι δωρεάν. . . . . Ὀνησίκριτος δέ φησιν αὐτὸς πεμφθῆναι διαλεξόμενος τοῖς σοφισταῖς· ἀκούειν γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον ὡς γυμνοὶ διατελοῖεν, καὶ καρτερίας ἐπιμελοῖντο οἱ ἄνθρωποι, ἐν τιμῇ τε ἄγοιντο πλείστῃ, παρ' ἄλλους δὲ μὴ βαδίζοιεν κληθέντες, ἀλλὰ κελεύοιεν αὐτοὺς φοιτᾶν παρ' αὐτούς, εἴ τι μετασχεῖν ἐθέλοιεν τῶν πραττομένων ἢ λεγομένων ὑπ' αὐτῶν. τοιούτων δὲ ὄντων, ἐπειδὰν οὔτε αὐτῷ πρέπειν ἐδόκει παρ' ἐκείνους φοιτᾶν, οὔτε ἐκείνους βιάζεσθαι παρὰ τὰ πάτρια ποιεῖν τι ἄκοντας, αὐτὸς ἔφησε πεμφθῆναι· καταλαβεῖν δὲ ἄνδρας πεντεκαίδεκα ἀπὸ σταδίων εἴκοσι τῆς πόλεως, ἄλλον ἐν ἄλλῳ σχήματι ἑστῶτα, ἢ καθήμενον, ἢ κείμενον γυμνόν, ἀκίνητον ἕως ἑσπέρας, εἶτ' ἀπερχόμενον εἰς τὴν πόλιν· χαλεπώτατον δ' εἶναι τὸ ἥλιον ὑπομεῖναι οὕτω θερμὸν ὥστε τῶν ἄλλων μηδένα ὑπομένειν γυμνοῖς ἐπιβῆναι τοῖς ποσὶ τῆς γῆς ῥᾳδίως κατὰ μεσημβρίαν. Διαλεχθῆναι δ' ἑνὶ τούτων Καλάνῳ, ὃν καὶ συνακολουθῆσαι τῷ βασιλεῖ μέχρι Περσίδος, καὶ ἀποθανεῖν τῷ πατρίῳ νόμῳ τεθέντα ἐπὶ πυρκαϊάν· τότε δὲ ἐπὶ λίθῳ τυχεῖν κείμενον. Προσιὼν οὖν καὶ προσαγορεύσας, εἰπεῖν ἔφη ὅτι πεμφθείη παρὰ τοῦ βασιλέως ἀκροασόμενος τῆς φιλοσοφίας αὐτῶν, καὶ ἀπαγγελῶν πρὸς αὐτόν· εἰ οὖν μηδεὶς εἴη φθόνος, ἕτοιμος εἴη μετασχεῖν τῆς ἀκροάσεως· ἰδόντα δ' ἐκεῖνον χλαμύδα καὶ καυσίαν φοροῦντα καὶ κρηπῖδα, καταγελάσαντα,

Τὸ

Digitized by Google

Τὸ παλαιὸν, φάναι, πάντ' ἦν ἀλφίτων καὶ ἀλεύρων πλήρη, καθάπερ καὶ νῦν κόνεως· καὶ κρῆναι δ' ἔρρεον, αἱ μὲν ὕδατος, γάλακτος δ' ἄλλαι, καὶ ὁμοίως αἱ μὲν μέλιτος, αἱ δ' οἴνου, τινὲς δ' ἐλαίου· ὑπὸ πλησμονῆς δ' οἱ ἄνθρωποι καὶ τρυφῆς εἰς ὕβριν ἐξέπεσον· Ζεὺς δὲ, μισήσας τὴν κατάστασιν, ἠφάνισε πάντα, καὶ διὰ πόνου τὸν βίον ἀπέδειξε· σωφροσύνης δὲ καὶ ἄλλης ἀρετῆς παρελθούσης εἰς τὸ μέσον, πάλιν εὐπορία τῶν ἀγαθῶν ὑπάρξειν· ἐγγὺς δ' ἤδη κόρου νυνὶ καὶ ὕβρεως τὸ πρᾶγμα, κινδυνεύει δὲ ἀφανισμὸς τῶν ὄντων γενέσθαι. Ταῦτα εἰπόντα κελεύειν εἰ βούλοιτο ἀκροάσασθαι καταθέμενον τὴν σκευὴν γυμνὸν ἐπὶ τῶν αὐτῶν λίθων κείμενον μετέχειν τῶν λόγων. Ἀπορουμένου δ' αὐτοῦ, Μάνδανιν, ὅσπερ ἦν πρεσβύτατος καὶ σοφώτατος αὐτῶν, τὸν μὲν ἐπιπλῆξαι ὡς ὑβριστὴν, καὶ ταῦτα ὕβρεως κατηγορήσαντα, αὐτὸν δὲ προσκαλέσασθαι καὶ εἰπεῖν, ὡς τὸν μὲν βασιλέα ἐπαινοίη διότι ἀρχὴν τοσαύτην διοικῶν ἐπιθυμοίη σοφίας· μόνον γὰρ ἴδοι αὐτὸν ἐν ὅπλοις φιλοσοφοῦντα· ὠφελιμώτατον δ' εἴη τὸ ἁπάντων εἰ οἱ τοιοῦτοι φρονοῖεν οἷς πάρεστι δύναμις τοὺς μὲν ἑκουσίους πείθειν σωφρονεῖν, τοὺς δ' ἀκουσίους ἀναγκάζειν. αὐτῷ δὲ συγγνώμη εἴη εἰ δι' ἑρμηνέων τριῶν διαλεγόμενος, πλὴν φωνῆς μηδὲν πλέον συνιέντων ἢ οἱ πολλοὶ, μηδὲν ἰσχύσει τῆς ὠφελείας ἀπόδειξιν ποιήσασθαι· ὅμοιον γὰρ ὡς ἂν διὰ βορβόρου καθαρὸν ἀξιοῖ τις ὕδωρ ῥεῖν. Τὰ γοῦν λεχθέντα εἰς τοῦτ' ἔφη συντείνειν, ὡς εἴη λόγος ἄριστος ὃς ἡδονὴν καὶ λύπην ψυχῆς ἀφαιρήσεται· καὶ ὅτι λύπη καὶ πόνος διαφέρει· τὸ μὲν γὰρ πολέμιον, τὸ δὲ φίλον αὐτῆς. τὰ δὲ σώματα ἀσκοῦσι πρὸς πόνον, ἵν' αἱ γνῶμαι ῥωννύοιντο, ἀφ' ὧν καὶ στάσεις παύοιεν, καὶ σύμβουλοι πᾶσιν ἀγαθῶν παρεῖεν, καὶ κοινῇ, καὶ ἰδίᾳ, καὶ δὴ καὶ Ταξίλῃ, ᾗ νῦν συμβουλεῦσαι ἐνδέχεσθαι τὸν Ἀλέξανδρον· κρείττω μὲν γὰρ αὐτοῦ δεξάμενον, εὖ πείσεσθαι· χείρω δὲ, εὖ διαθήσειν. Ταῦτ' εἰπόντα

ἐξέρεσθαι

ἐξέρεσθαι εἰ καὶ ἐν τοῖς Ἕλλησι λόγοι τοιοῦτοι λέγοιντο. Εἰπόντος δ' ὅτι καὶ Πυθαγόρας τοιαῦτα λέγει, κελεύει τε ἐμψύχων ἀπέχεσθαι, καὶ Σωκράτης, καὶ Διογένης, οὗ καὶ αὐτὸς ἀκροάσαιτο, ἀποκρίνασθαι, ὅτι τἆλλα μὲν νομίζει φρονίμως αὐτοῖς δοκεῖν, ἓν δ' ἁμαρτάνειν, νόμον πρὸ τῆς φύσεως τιθεμένους· οὐ γὰρ ἂν αἰσχύνεσθαι γυμνὸς, ὥσπερ αὐτὸν, διάγειν ἀπὸ λιτῶν ζῶντας· καὶ γὰρ οἰκίαν ἀρίστην εἶναι ἥτις ἂν ἐπισκευῆς ἐλαχίστης δέηται. ἔφη δ' αὐτοὺς καὶ τῶν περὶ φύσιν πολλὰ ἐξετάσαι, καὶ προσημασίαν ὄμβρων, αὐχμῶν, νόσων· ἀπιόντας δ' εἰς τὴν πόλιν κατὰ τὰς ἀγορὰς σκεδάννυσθαι· ὅτῳ δ' ἂν κομίζοντι σῦκα ἢ βότρυς περιτύχωσι, λαμβάνειν δωρεὰν παρέχοντος· εἰ δ' ἔλαιον εἴη, καταχεῖσθαι αὐτῶν καὶ ἀλείφεσθαι· ἅπασαν δὲ πλουσίαν οἰκίαν ἀνεῖσθαι αὐτοῖς μέχρι γυναικωνίτιδος· εἰσιόντας δὲ δείπνου κοινωνεῖν καὶ λόγων. Αἴσχιστον δὲ αὐτοῖς νομίζεσθαι νόσον σωματικήν· τὸν δ' ὑπονοήσαντα καθ' αὑτοῦ τοῦτο, ἐξάγειν ἑαυτὸν διὰ πυρὸς νήσαντα πυρὰν, ὑπαλειψάμενον δὲ, καὶ καθίσαντα ἐπὶ τὴν πυρὰν ὑφάψαι κελεύειν, ἀκίνητον δὲ καίεσθαι. Νέαρχος δὲ περὶ τῶν Σοφιστῶν οὕτω λέγει, τοὺς μὲν Βραχμᾶνας πολιτεύεσθαι καὶ παρακολουθεῖν τοῖς βασιλεῦσι συμβούλους, τοὺς δ' ἄλλους σκοπεῖν τὰ περὶ τὴν φύσιν· τούτων δὲ εἶναι καὶ Κάλανον· συμφιλοσοφεῖν δ' αὐτοῖς καὶ γυναῖκας· τὰς δὲ διαίτας ἁπάντων σκληράς. . . . . . . Μεγασθένης δ' ἐν μὲν τοῖς φιλοσόφοις οὐκ εἶναι δόγμα φησὶν ἑαυτοὺς ἐξάγειν· τοὺς δὲ ποιοῦντας τοῦτο νεανικοὺς κρίνεσθαι· τοὺς μὲν σκληροὺς τῇ φύσει φερομένους ἐπὶ πληγὴν ἢ κρημνὸν, τοὺς δ' ἀπόνους ἐπὶ βυθὸν, τοὺς δὲ πολυπόνους ἀπαγχομένους, τοὺς δὲ πυρώδεις εἰς πῦρ ὠθουμένους· οἷος ἦν καὶ ὁ Κάλανος ἀκόλαστος ἄνθρωπος, καὶ ταῖς Ἀλεξάνδρου τραπέζαις δεδουλωμένος. τοῦτον μὲν οὖν ψέγεσθαι, τὸν δὲ Μάνδανιν ἐπαινεῖσθαι, ὃς, τῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀγγέλων καλούντων πρὸς τὸν

Διὸς

Digitized by Google

Διὸς υἱὸν, πειθομένῳ τε δῶρα ἔσεσθαι ὑπισχνουμένων, ἀπειθοῦντι δὲ κόλασιν, μήτε ἐκεῖνον φαίη Διὸς υἱὸν ὅς γε ἄρχει μηδὲ πολλοστοῦ μέρους τῆς γῆς· μηδὲ αὐτῷ δεῖν τῶν παρ' ἐκείνου δωρεῶν, ὧν οὐδεὶς κόρος· μήτε δὲ ἀπειλῆς εἶναι φόβον, ᾧ ζῶντι μὲν ἀρκοῦσα εἴη τροφὸς ἡ Ἰνδική, ἀποθανόντι δὲ ἀπαλλάξαιτο τῆς σαρκὸς ἀπὸ γήρως τετρυχωμένης, μεταστὰς εἰς βελτίω καὶ καθαρώτερον βίον. ὥστ' ἐπαινέσαι τὸν Ἀλέξανδρον καὶ συγχωρῆσαι.

DE Philoſophis quoque diviſionem aliam inſtituit [Megaſthenes] duo genera eorum faciens, quorum unum Brachmanes, alterum Germanes, dicatur: præſtare autem Brachmanes alteris, quod eorum decreta magis ſint conſentanea. Hi, quamprimum concepti ſunt, viros doctos curatores habent, qui & matri & concepto accedentes, in ſpeciem quidem incantando proli ac matri felicitatem conciliant; ſed revera quædam continentiæ præcepta dant. Matres quæ libenter eos audiant eo feliciores prole futuras exiſtimant. Poſtquam vero nati ſunt, alios atque alios curatores ſortiuntur: nam quo magis ætas adoleſcit, tanto elegantiores magiſtri ſuccedunt. Philoſophos iſtos ante urbem in luco degere, intra mediocrem ambitum quo cingantur: frugaliter vivere, ſuper toris ac pellibus jacere, animalibus ac Venere abſtinere, ſeriis ſermonibus intentos, & cum volentibus audire communicantes. Auditori autem non licere nec loqui, nec ſcreare, aut exſpuere, alioqui diem illam cœtu excludi, ut incontinentem. Et cum triginta & ſeptem annos ſic vixerint, in ſua ſecedere, & laxius licentiuſque

Digitized by Google

tiuſque vivere, ſindonem induere, aurum in manibus & auribus moderate geſtare, & carnibus veſci animalium, quæ hominum opera non adjuvant, ab acribus & condimentis abſtinere, quamplurimas ducere uxores multiplicandæ prolis gratia: nam e pluribus plura etiam naſci bona. Cogunt e filiis aliquem, ſi ſervos non habeant in miniſterium, gravidæ neceſſaria parare. Brachmanas cum uxoribus non philoſophari, ne, ſi improbæ ſint, aliquid quod efferri nefas ſit in profanos efferant; ſi probæ, viros relinquant. Nam qui voluptatem ac dolorem, vitam ac mortem, æque contemnat, ſubditum eſſe alteri nolle: hujuſmodi autem eſſe probum & probam. Plurimas eorum de morte diſputationes eſſe. Nam hanc vitam habendam eſſe quaſi recens conceptorum hominum ſtatum, mortem vero partum in veram illam & felicem vitam iis qui recte philoſophati ſint: propterea eos multa exercitatione ſe ad mortem præparare. Nihil eorum quæ hominibus accidere dicuntur, bonum vel malum: neque enim futurum ut iiſdem e rebus alii moleſtiam alii gaudium caperent, ſomni ſimiles opiniones concipientes; utque iidem ex iiſdem interdum angerentur, interdum immutati gauderent. Ait quædam ex iis quæ de natura diſſerunt ſtultitiam eorum arguere, potentiores enim eſſe operibus quam ſermone, fabulis pleraque confirmantes. De multis vero cum Græcis ſentire; ut quod mundus ſit ortus, & interiturus, & ſphæricus; & quod conditor & adminiſtrator ejus Deus univerſum eum pervadat: univerſarum rerum primordia diverſa eſſe, mundi autem aquam, & præter quatuor elementa quintam quandam naturam eſſe, ex qua cœlum aſtraque conſtent; terram in medio ſitam Univerſi; de ſemine, de anima, aliiſque complu-

Digitized by Google

compluribus ſimilia eos dicere; texere etiam fabulas quaſdam, quemadmodum Plato, de immortalitate Animæ, & de judiciis quæ apud Inferos fiunt, & alia hujuſmodi non pauca. Ac de Brachmanis quidem hactenus. *Germanum* eos honoratiſſimos ait, qui Hylobii appellantur, ex eo quod in ſilvis degunt, e frondibus & ſilveſtribus fructibus viventes, veſtem ex arborum corticibus habentes, vini & Veneris expertes. Hos cum Regibus de cauſis rerum interrogantibus per nuncios colloqui, & per illos Deum a Regibus coli & placari. . . . . Ariſtobulus in Taxilis vidiſſe ſe dicit Sophiſtas duos, utroſque Brachmanes; alterum ſeniorem tonſum, alterum juniorem comatum, utrumque diſcipulis comitatum fuiſſe: ſolitos reliquo tempore in foro verſari, & ut conſiliariis honorem hunc habitum ut quicquid ex rebus venalibus vellent, id gratis auferre liceret: & ad quemcunque acceſſerint ſeſamino oleo eos perfundere, ut uſque ad oculos fluat; & multo melle ac ſeſamo præſente panem conficientes gratis enutritos. Cumque etiam ad Alexandri menſam accederent, aſſiſtentes cœnaſſe, & tolerantiam docuiſſe: nam in locum quendam proximum cum ſeceſſiſſent, ſeniorem ſupinum & Solem & imbres pertuliſſe; jam enim pluebat Vere incipiente: juniorem vero in altero pede ſtantem lignum tricubitale ambabus manibus ſublatum ſuſtentaſſe, eo pede autem jam defeſſo, alteri innixum, atque ita totum diem perſeveraſſe. Ex his longe continentiorem viſum fuiſſe juniorem, qui cum aliquamdiu Regem ſecutus fuiſſet, domum reverſus eſt; quo eum accerſente, juſſit ſi quid vellet ad ſe venire: alterum uſque ad extremum ſecutum, & veſtem induiſſe, & victum apud Regem immutaſſe: & cum a quibuſdam in-

creparetur, reſpondiſſe, quadraginta exercitationis annos ſe compleſſe quos promiſiſſet. Alexandrum filiis ejus dona plurima dediſſe. . . . . . . Oneſicritus miſſum ſe ſcribit ut cum Sophiſtis colloqueretur: etenim Alexandrum audiviſſe nudos eos incedere, & tolerantiam exercentes in honore maximo haberi, ad alios autem ſi vocarentur non ire, ſed jubere ut ad ſe venirent ſi quid aſſequi vellent quod ab eis ageretur & diceretur. Proinde cum eſſent tales, & neque ſibi decorum putaret Alexander ad illos accedere, nec vellet invitos cogere ut quicquam facerent præter patria inſtituta, ſe miſſum inquit. Inveniſſe autem ſe quindecim homines viginti ſtadiis ab urbe, alium in alio geſtu, vel ſtantem, vel ſedentem, vel jacentem nudum, & uſque ad veſperam immotum, poſtea in urbem diſcedentem. Omnium vero difficillimum eſſe Solem perpeti adeo calidum ut nemo alius nudis pedibus in meridie terram calcare ſuſtineret. Collocutum ſe cum uno eorum, nomine Calano, qui poſtea uſque in Perſiam Alexandrum ſecutus, ſecundum patriam legem mortuus eſt, in rogum impoſitus: tunc autem forte lapidibus incubabat; itaque acceſſiſſe, & eum appellaſſe ac dixiſſe, miſſum ſe ab Alexandro eorum ſapientiam auditum, & Regi renunciatum; quare ſe paratum audire niſi quid obſtaret. At Calanum, cum chlamydem & cauſiam ac crepidas indutum conſpexiſſet, riſu ſublato ita fatum; Olim omnia plena erant triticeæ & hordeaceæ farinæ, ut nunc pulveris; fontes alii lacte, alii aqua fluebant, nonnulli melle, alii vino, quidam oleo: homines autem ob ſatietatem ac luxuriam ad contumeliam ſe tranſdiderunt. Jupiter itaque præſentem ſtatum exoſus omnia abolevit, & vitam per laborem inſtituit.

Tunc

Digitized by Google

Tunc temperantia & virtutibus cæteris in medium prodeuntibus, rurſum bonorum copia facta eſt. Nunc jam res pene ad ſaturitatem contumeliamque rediit, ac periculum eſt ne rerum omnium interitus impendeat. Quæ cum dixiſſet, juſſiſſe, ſi quid vellet audire, ut eo habitu depoſito ſuper iiſdem lapidibus nudus jaceret. Se autem animi dubio, Mandanim, qui cæteros anteibat ætate pariter atque ſapientia, Calanum objurgaſſe, qui contumeliam culpans ipſe contumelioſe ageret: ſibi ad eum vocato dixiſſe illum; Summopere quidem Alexandrum laudo quod in tanta adminiſtrandi imperii mole ſapientiam expetit, quem ſolum ego in armis philoſophantem vidi. Longe utiliſſimum fuerit ſi ii ſapiant quibus poteſtas eſt volentibus continentiam perſuadendi, invitos autem ad eam cogendi. Mihi autem, aiebat, venia debetur ſi per tres Interpretes colloquens, qui præter vocem plebeio quovis nihil amplius intelligunt, non poſſum noſtræ ſapientiæ vim ei demonſtrare: nam perinde res habet ac ſi quis poſtularet limpidam aquam per cœnum delabi. Omnia itaque dicta Mandanis eo pertinuiſſe; Eam eſſe optimam doctrinam quæ voluptatem moleſtiamque animo eximeret; moleſtiam a labore differre, quod illa ei eſſet inimica, alter vero amiciſſimus. Ipſos corpora ad laborem exercere ut mentes confirmentur, quibus motus ſedentur, & bona omnibus conſulendi publice privatimque facultas adeſſet: quomodo etiam nunc Alexandrum inſtituturi eſſent ut & meliori recte obtemperare, & deteriorem reddere meliorem poſſit. Poſthæc interrogaſſe num talia etiam apud Græcos dicerentur. Cumque reſpondiſſet ipſe, eadem Pythagoram docere, ac jubere ab animalibus abſtinere, tum Socratem, & Diogenem, quem ipſe

Digitized by Google

audiſſet, intuliſſe Mandanim; Sane prudenter eos de cæteris rebus ſentire exiſtimo, in uno autem errare, quod legem anteponunt naturæ; alias enim non puderet eos noſtro more nudos degere, & tenui victu eſſe contentos; cum ea optima domus ſit quæ minimo apparatu indigeat. Addidit, multa eos de natura, de prædictione imbrium, ſiccitatum, & morborum inquirere. Abeuntes vero in urbem per fora diſpergi, & quemcunque offenderint ficus vel uvas ferentem, ab eo gratis capere; ſi oleum fuerit, eo perfundi & inungi: omnem domum divitum iis patere uſque in mulierum conclavia; ingreſſos autem in cœnæ & ſermonum communicationem adhiberi. Turpe apud eos putari corporis morbum: quem ſi quis veretur, ſeipſum igni e vita educit: nam conſtructo rogo ſuper eum perunctus ſedet, & accendi jubens immotus comburitur. Nearchus de Sophiſtis ita loquitur; Brachmanas in civitatibus verſari, & Reges ſequi, & eorum conſiliarios eſſe, cæteros vero quæ ad naturam pertinent contemplari; & ex his Calanum fuiſſe.... Megaſthenes nullum Philoſophis decretum eſſe de morte ſibi conſciſcenda affirmat; ſed temerarios haberi qui hoc in ſe admittant: ac natura quidem duros, in vulnus vel præcipitium ferri; doloris impatientes, in profundum maris; doloris patientiſſimos, ſtrangulari; igneos, in ignem detrudi: ac talem Calanum fuiſse, incontinentem ſane hominem, & menſæ Alexandri mancipium. Ea propter hunc vituperari, Mandanim ſummopere laudari. Is, cum Alexandri nuncii eum ad Jovis filium vocarent, & parenti dona pollicerentur, dicto non audienti minarentur cruciatum, reſpondit, Neque illum Jovis filium eſse qui ne minimæ quidem terrarum

parti

parti imperaret : nec ſe illius dona requirere, quorum nulla eſt ſatietas ; nec minis terreri, cum vivens ſatis ab India nutriatur, mortuus vero ab attrita jam ſenio carne liberetur, in meliorem purioremque vitam tranſmigrans. Itaque ab Alexandro laudatum dicit, & miſsum factum.

CICERO *Tuſc.Quæſt.* lib.5.

QUÆ Barbaria India vaſtior aut agreſtior ? in ea tamen gente primum hi qui Sapientes habentur, nudi ætatem agunt, & Caucaſi nives, hyemalemque vim perferunt ſine dolore. Quumque ad flammam ſe applicaverint, ſine gemitu aduruntur.

PLINIUS *Nat. Hiſt.* lib.7. cap.2.

PHiloſophos eorum, quos Gymnoſophiſtas vocant, ab Exortu ad Occaſum perſtare contuentes Solem immobilibus oculis ; ferventibus arenis toto die alternis pedibus inſiſtere.

PLUTARCHUS

Digitized by Google

ΤΩΝ δὲ Γυμνοσοφιστῶν τοὺς μάλιστα τὸν Σάββαν ἀναπείσαντας ἀποστῆναι, καὶ κακὰ πλεῖστα τοῖς Μακεδόσι παρασχόντας, λαβὼν δέκα δεινοὺς δοκοῦντας εἶναι περὶ τὰς ἀποκρίσεις, καὶ βραχυλόγους, ἐρωτήματα προὔγραφεν αὐτοῖς ἄπορα, φήσας ἀποκτενεῖν τὸν μὴ ὀρθῶς ἀποκρινόμενον πρῶτον, εἶτα ἐφεξῆς οὕτω τοὺς ἄλλους. ἕνα δὲ τὸν πρεσβύτατον ἐκέλευσε κρίνειν. ὁ μὲν οὖν πρῶτος ἐρωτηθεὶς πότερον οἴεται τοὺς ζῶντας εἶναι πλείονας, ἢ τοὺς τεθνηκότας· ἔφη τοὺς ζῶντας, οὐκέτι γὰρ εἶναι τοὺς τεθνηκότας. ὁ δὲ δεύτερος, πότερον τὴν γῆν ἢ τὴν θάλατταν μείζονα τρέφειν θηρία. Τὴν γῆν, ταύτης γὰρ ἔφη μέρος εἶναι τὴν θάλατταν. ὁ δὲ τρίτος, ποῖόν ἐστι ζῶον πανουργότατον, Ὃ μέχρι τοῦ νῦν, εἶπεν, ἄνθρωπος οὐκ ἔγνωκεν. ὁ δὲ τέταρτος ἀνακρινόμενος τίνι λογισμῷ τὸν Σάββαν ἀπέστησεν, ἀπεκρίνατο, Καλῶς ζῆν βουλόμενον αὐτὸν, ἢ κακῶς ἀποθανεῖν. ὁ δὲ πέμπτος ἐρωτηθεὶς πότερον οἴεται τὴν ἡμέραν ἢ τὴν νύκτα προτέραν γεγονέναι, Τὴν ἡμέραν, εἶπεν, ἡμέρᾳ μιᾷ. καὶ προσεῖπεν, οὕτως θαυμάσαντος τοῦ βασιλέως, ὅτι τῶν ἀπόρων ἐρωτήσεων ἀνάγκη καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀπόρους εἶναι. μεταλαβὼν οὖν τὸν ἕκτον ἠρώτα πῶς ἄν τις φιληθείη μάλιστα, Ἂν κράτιστος ὤν, ἔφη, μὴ φοβερὸς ᾖ. τῶν δὲ λοιπῶν ὁ μὲν ἐρωτηθεὶς πῶς ἄν τις ἐξ ἀνθρώπων γένοιτο θεὸς, Εἴ τι πράξειεν, εἶπεν, ὃ πρᾶξαι δυνατὸν ἀνθρώπῳ μὴ ἐστίν. ὁ δὲ περὶ ζωῆς καὶ θανάτου, πότερον ἰσχυρότερον, ἀπεκρίνατο, τὴν ζωὴν, τοσαῦτα κακὰ φέρουσαν. ὁ δὲ τελευταῖος, μέχρι τίνος ἄνθρωπον καλῶς ἔχον ζῆν, μέχρι τοῦ μὴ νομίζειν τὸ τεθνάναι τοῦ ζῆν ἄμεινον. Οὕτω δὴ τραπόμενος πρὸς τὸν δικαστὴν, ἐκέλευσεν ἀποφαίνεσθαι. τοῦ δὲ ἕτερον

ἑτέρου

ἑτέρου χεῖρον εἰρηκέναι φήσαντος, Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ σὺ πρῶτος ἀποθανῇ τοιαῦτα κρίνων. Οὐκ ἄν γε, εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, εἰ μὴ σὺ ψεύδῃ, φήσας πρῶτον ἀποκτενεῖν τὸν ἀποκρινόμενον κάκιστα. τούτους μὲν οὖν ἀφῆκε δωρησάμενος. πρὸς δὲ τοὺς ἐν δόξῃ μάλιστα, καὶ καθ' ἑαυτοὺς ἐν ἡσυχίᾳ ζῶντας ἔπεμψεν Ὀνησίκριτον, ἀφικέσθαι δεόμενος πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ Ὀνησίκριτος ἦν φιλόσοφος τῷ Διογένει τῷ κυνικῷ συνεσχολακότων· καί φησι τὸν μὲν Κάλανον ὑβριστικῶς πάνυ καὶ τραχέως κελεύειν ἀποδύντα τὸν χιτῶνα, γυμνὸν ἀκροᾶσθαι τῶν λόγων, ἄλλως δὲ οὐ διαλέξεσθαι πρὸς αὐτὸν, οὐδ' εἰ παρὰ τοῦ Διὸς ἀφῖκται. τὸν δὲ Δάνδαμιν πρᾳότερον, καὶ διακούσαντα περὶ Σωκράτους, καὶ Πυθαγόρου, καὶ Διογένους, εἰπεῖν ὡς εὐφυεῖς μὲν αὐτῷ γεγονέναι δοκοῦσιν οἱ ἄνδρες, λίαν δὲ τοὺς νόμους αἰσχυνόμενοι βεβιωκέναι· ἄλλοι δέ φασι τὸν Δάνδαμιν οὐδὲν εἰπεῖν ἀλλ' ἢ τοσοῦτον μόνον, Τίνος χάριν ὁ Ἀλέξανδρος ὁδὸν τοσαύτην δεῦρ' ἦλθε; Τὸν μὲν Κάλανον ἔπεισεν ὁ Ταξίλης ἐλθεῖν πρὸς Ἀλέξανδρον· ἐκαλεῖτο δὲ Σφίνης· ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν γλῶτταν τῷ Καλὲ προσαγορεύων ἀντὶ τοῦ χαίρειν τοὺς ἐντυγχάνοντας ἠσπάζετο, Κάλανος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὠνομάσθη. Τοῦτον δὲ λέγεται καὶ τὸ παράδειγμα τῆς ἀρχῆς τῷ Ἀλεξάνδρῳ προθέσθαι· καταβαλὼν γὰρ ἐν μέσῳ βύρσαν τινα ξηρὰν καὶ κατεσκληκυῖαν, ἐπάτησε τὸ ἄκρον· ἡ δὲ εἰς ἓν πιεσθεῖσα τοῖς ἄλλοις ἐπῄρθη μέρεσιν· καὶ τοῦτο περιϊὼν ἐν κύκλῳ καὶ πιέζων, καθ' ἕκαστον ἐδείκνυε γιγνόμενον, ἄχρι οὗ τὸ μέσον ἐπιστὰς κατέσχεν, καὶ πάντα οὕτως ἠρέμησεν. ἐβούλετο δὲ ἡ εἰκὼν ἔνδειξις εἶναι τοῦ τὰ μέσα δεῖν μάλιστα τῆς ἀρχῆς πιέζειν, καὶ μὴ μακρὰν ἀποπλανᾶσθαι τὸν Ἀλέξανδρον.

Digitized by Google

EX Gymnoſophiſtis, qui præcipue Sabbam ad defectionem impulerant, & plurimum fatigaverant Macedonas,decem acres ad reſpondendum,& contractos habitos, cepit. His quæſtiones obſcuras propoſuit , necem denuncians primo qui parum recte reſpondiſſet, inde ordine reliquis: unum natu maximum dedit Judicem. Primus interrogatus, Vivoſne plures eſſe an mortuos cenſeret; Vivos ait: neque enim jam eſſe eos qui mortui ſunt. Secundus, Terram an pelagus grandiores gignere belluas; Terram: quippe hujus, inquit, pelagus portio eſt. Tertius, Quod animal callidiſſimum eſſet; Quod hactenus, inquit, homo non cognovit. Quartus requiſitus, Quamobrem Sabbam ad rebellionem concitaſſet, reſponſum dedit; Quo honeſte viveret, aut honeſte periret. Quintus rogatus, Diem an noctem putaret fuiſſe priorem; Diem, ait, uno die. Adjecit autem (cum id Rex admiraretur) Implicatarum interrogationum neceſſe eſse ut eſsent implicatæ reſponſiones. Ita progrediens ſextum percunctatus eſt, Quemadmodum quis maxime ſe efficiat charum; Si potentiſſimus, inquit ille, nec formidabilis eſset. Ex reliquis alius rogatus, Quemadmodum ex mortali quis Deus evadat; Si quid fecerit,inquit,quod facere denegatum ſit homini. Alius, de vita & morte, utra valentior, reſpondit; Vitam, tam multa tolerantem mala. Poſtremus, Quatenus hominem vivere deceat; Eatenus dum mori quam vivere non cenſeat præſtare. Ita tandem verſus ad Judicem pronunciare eum juſſit ſententiam, qui cum alium alio dixiſset non pejus reſpondiſse; Ergo tu, inquit, primus moriere qui ita decernis. Minime vero, Rex, inquit ille, niſi

tu

Digitized by Google

tu mentiaris, qui primum dixiſti interfecturum te illum qui peſſime reſpondiſſet: Hos igitur muneribus honoratos dimiſit. Ad eos qui erant clariſsimi, ſolitariam autem quietamque vitam agebant, Oneſicritum miſit petitum ad ſe ut venirent. Fuit Oneſicritus philoſophus ex Diogenis Cynici contubernio. Ait Calanum ſane quam ſuperbe & aſpere juſſiſſe ei ut poſita veſte eum audiret nudꝰ, alioqui non congreſsurum cum eo ne ſi a Jove miſsus eſset quidem. Dandamim egiſse placidius, ac de Socrate, Pythagora, & Diogene cum audiviſset dixiſse, magno ingenio ſibi eos viros videri fuiſse, ſed nimium reverentes legum. Alii Dandamim nihil memorant niſi ſolum hoc quæſiſse; Qua de cauſa Alexander eo veniſset tam immenſo itinere. Calanum quidem, ut ad Alexandrum proficiſceretur, Taxiles induxit: Sphines vocabatur, ſed quod ſermone Indico *Cale* pro *Salve* ſalutans obvios compellaret, Calanus eſt a Græcis nominatus. Hunc referunt exemplum imperii ſui Alexandro ob oculos poſuiſse. Corium in medium conjecit ſiccum & retorridum, cujus oram calcavit. Id uno loco preſsum cæteris partibus extulit ſe. Idem circulans undique & pedibus ſtringens in quaque parte oſtendit evenire, quoad medium pedibus occupavit, tunc omnes partes quievere. Ea imagine ſignificavit media regni maxime premenda, neque procul ab iis vagandum Alexandro eſse.

ΚΑΙ` ἐπὶ τῷδε ἐπαινῶ τοὺς Σοφιστὰς τῶν Ἰνδῶν ὧν λέγουσιν ἔστιν οὓς καταληφθέντας ὑπ' Ἀλεξάνδρου ὑπαιθρίους ἐν λειμῶνι, ἵναπερ αὐτοῖς διατριβαὶ ἦσαν, ἄλλο μὲν οὐδὲν ποιῆσαι πρὸς τὴν ὄψιν αὐτοῦ τε καὶ τῆς στρατιᾶς, κρούειν δὲ τοῖς ποσὶ τὴν γῆν ἐφ' ἧς βεβηκότες ἦσαν. Ὡς δὲ ἤρετο Ἀλέξανδρος δι' ἑρμηνέων, ὅ τι νοοῖ αὐτοῖς τὸ ἔργον, τοὺς δὲ ἀποκρίνασθαι ὧδε, Ὦ βασιλεῦ Ἀλέξανδρε, ἄνθρωπος μὲν ἕκαστος τοσόνδε τῆς γῆς κατέχει ὅσονπερ τοῦτο ἐστιν ἐφ' ὅτῳ βεβήκαμεν· σὺ δὲ ἄνθρωπος ὤν, παραπλήσιος τοῖς ἄλλοις, πλήν γε δὴ ὅτι πολυπράγμων καὶ ἀτάσθαλος, ἀπὸ τῆς οἰκείας τοσαύτην γῆν ἐπεξέρχῃ, πράγματα ἔχων τε καὶ παρέχων ἄλλοις· καὶ οὖν καὶ ὀλίγον ὕστερον ἀποθανὼν τοσοῦτον καθέξεις τῆς γῆς ὅσον ἐξαρκεῖ ἐντεθάφθαι τῷ σώματι. κἀνταῦθα ἐπῄνεσε μὲν Ἀλέξανδρος τούς τε λόγους καὶ τοὺς εἰπόντας, ἔπρασσε δὲ ὅμως ἄλλα καὶ τἀναντία οἷς ἐπῄνεσεν. . . . . Ἐς Τάξιλα αὐτῷ [Ἀλεξάνδρῳ] ἀφικομένῳ, καὶ ἰδόντι τῶν Σοφιστῶν Ἰνδῶν τοὺς γυμνούς, πόθος ἐγένετο ξυνεῖναί τινα οἱ τῶν ἀνδρῶν τούτων, ὅτι τὴν καρτερίαν αὐτῶν ἐθαύμασε. καὶ ὁ μὲν πρεσβύτατος τῶν Σοφιστῶν, ὅτου ὁμιληταὶ οἱ ἄλλοι ἦσαν, Δάνδαμις ὄνομα, οὔτε αὐτὸς ἔφη παρ' Ἀλέξανδρον ἥξειν, οὔτε τοὺς ἄλλους εἴα· ἀλλ' ἀποκρίνασθαι λέγεται, ὡς Διὸς υἱὸς καὶ αὐτὸς εἴη, εἴπερ οὖν καὶ Ἀλέξανδρος. καὶ ὅτι οὔτε δέοιτό του τῶν παρ' Ἀλεξάνδρου (ἔχειν γάρ οἱ εὖ τὰ παρόντα) καὶ ἅμα ὁρᾶν τοὺς ξὺν αὐτῷ πλανωμένους τοσαύτην γῆν καὶ θάλασσαν ἐπ' ἀγαθῷ οὐδενί, μήτε πέρας τι αὐτοῖς γινόμενον τῶν πολλῶν πλανῶν· οὔτ' οὖν ποθεῖν τι αὐτὸς ὅτου κύριος ἦν Ἀλέξανδρος δοῦναι, οὔτ' αὖ δεδιέναι ὅτου κρατοίη ἐκεῖνος ἐς τὸ εἴργεσθαι.

σθαι. ζῶντι μὲν γὰρ οἱ τὴν Ἰνδῶν γῆν ἐξαρκεῖν φέρουσαν τὰ ὡραῖα, ἀποθανόντι δὲ ἀπαλλαγήσεσθαι οὐκ ἐπιεικοῦς ξυνοίκου τοῦ σώματος. Οὔκουν οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἐπιχειρῆσαι βιάσασθαι, γνόντα ἐλεύθερον ὄντα τὸν ἄνδρα. ἀλλὰ Κάλανον γὰρ ἀναπεισθῆναι τῶν ταύτῃ Σοφιστῶν, ὅντινα μάλιστα δὴ αὐτὸς ἀκράτορα Μεγασθένης ἀνέγραψεν· αὐτοὺς δὲ τοὺς Σοφιστὰς λέγειν κακίζοντας τὸν Κάλανον, ὅτι ἀπολιπὼν τὴν παρὰ σφισιν εὐδαιμονίαν, ὅδε δεσπότην ἄλλον ἢ τὸν Θεὸν ἐθεράπευσε.

HOc quidem nomine Indorum Sophiſtas laudo, quorum nonnullos cum aliquando in horto, in quem commentandi cauſa convenire ſolent, ſub dio ambulantes offendiſſet Alexander, eos ad ipſius & exercitus conſpectum nihil aliud feciſſe dicunt, quam pedibus terram quam calcabant pulſaſſe. Alexandro autem cauſam ejus facti per interpretes interrogante, ita reſponderunt; Quoniam, O Rex Alexander, unuſquiſque mortalium tantum terræ poſſidet, quantum hoc eſt quod calcamus: tu vero homo reliquis ſimilis es, præterquam quod curioſus atque iniquus tam procul a domo tua diſceſſeris, tibi pariter atque aliis negotium faceſſens: cum alioqui exiguo abhinc tempore moriturus, non plus terræ ſis poſſeſſurus quam corpori tuo ſepeliendo ſufficiat. Atque Alexander quidem Sophiſtarum ſententiam laudavit, non deſtitit tamen alia,& quidem iis quæ laudarat contraria,perſequi. . . . .
Cum ad Taxila urbem veniſſet [Alexander] Indorum Sophiſtas nudos conſpicatus, aliquem eorum ſibi adjungi optabat,

 incredibi-

Digitized by Google

incredibilem in eis laborum tolerantiam admiratus. At qui inter illos Sophiſtas erat natu maximus, Dandamis nomine, reſpondit; Neque ſe ad Alexandrum venturum, neque aliis ut irent permiſſurum: ſe enim etiam Jovis filium eſſe perinde atque Alexander: neque ulla re ab Alexandro egere; iis enim quæ haberet contentum eſſe. Addidit præterea videre ſe, iis qui una cum eo tantum terrarum ac maris pervagati eſſent, nihil boni propoſitum eſſe, neque ullum erroribus eorum finem ſtatui. Nihil itaque ſe expetere eorum quæ Alexander largiri poſſet, ſed nec timere quidem ne iis quæ ipſe poſſideret prohiberetur: quamdiu enim viveret, Indorum regionem tempeſtivos ſtatis anni partibus fructus ferentem ipſi ſufficere; cum vero mori contingeret, ſe a corpore ut ſocio non ſatis æquo diſceſſurum. Quæ cum audiſſet Alexander, noluit invitum cogere, quod liberum hominem eſſe intelligeret; Calano tamen perſuaſiſſe, uni ex Sophiſtarum numero, quem quidem incontinentem fuiſſe Megaſthenes ſcripſit; reliquoſque Sophiſtas judicaſſe id perperam a Calano factum fuiſſe, quod relicta felicitate quam ſeſe conſecutos cenſebant, alium dominum quam Deum coleret.

Idem

Digitized by Google

Νενέμηνται οἱ πάντες Ἰνδοὶ εἰς ἑπτὰ μάλιστα γενεάς· ἐν μὲν αὐτοῖσιν οἱ Σοφισταί εἰσι, πλήθει μὲν μείους τῶν ἄλλων, δόξῃ δὲ καὶ τιμῇ γεραρώτατοι· οὔτε γάρ τι τῷ σώματι ἐργάζεσθαι ἀναγκαίη σφιν προσκέεται, οὔτε τι ἀποφέρειν ἀφ' ὅτου πονέουσιν ἐς τὸ κοινόν· οὔτε τι ἄλλο ἀνάγκης ἁπλῶς ἐπεῖναι τοῖσι Σοφιστῇσιν ὅτι μὴ θύειν τὰς θυσίας τοῖσι θεοῖσιν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἰνδῶν. καὶ ὅστις δὲ ἰδίᾳ θύει, ἐξηγητὴς αὐτῷ τῆς θυσίας τῶν τις Σοφιστῶν τούτων γίνεται, ὡς οὐκ ἂν ἄλλως κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς θύσαντας. εἰσὶ δὲ καὶ μαντικῆς οὗτοι μοῦνοι Ἰνδῶν δαήμονες, οὐδὲ ἐφεῖται ἄλλῳ μαντεύεσθαι ὅτι μὴ σοφῷ ἀνδρί. μαντεύουσι δὲ ὅσα ὑπὲρ τῶν ὡραίων τοῦ ἔτεος, καὶ εἴ τις ἐς τὸ κοινὸν συμφορὴ καταλαμβάνει. τὰ ἴδια δὲ ἑκάστοισιν οὔ σφιν μέλει μαντεύεσθαι, ἢ ὡς οὐκ ἐξικνεομένης τῆς μαντικῆς ἐς τὰ μικρότερα, ἢ ὡς οὐκ ἀξίους ἐπὶ τούτοισι πονέεσθαι. ὅστις δὲ ἁμάρτῃ ἐς τρὶς μαντευσάμενος, τούτῳ δὲ ἄλλο μὲν κακὸν γίγνεσθαι οὐδέν, σιωπᾶν δὲ εἶναι ἐπάναγκες τοῦ λοιποῦ. καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξαναγκάσει τὸν ἄνδρα τοῦτον φωνῆσαι ὅτου ἡ σιωπὴ κατακέκριται. οὗτοι γυμνοὶ διαιτῶνται οἱ Σοφισταί, τοῦ μὲν χειμῶνος ὑπαίθριοι ἐν τῷ ἡλίῳ· τοῦ δὲ θέρεος, ἐπὴν ὁ ἥλιος κατέχῃ, ἐν τοῖσι λειμῶσι καὶ τοῖσιν ἕλεσιν ὑπὸ δένδρεσι μεγάλοισιν.

Diſtinguuntur Indi omnes in ſex potiſſimum genera hominum; quorum alii Sophiſtæ appellantur, numero quidem reliquis inferiores, ſed honore & gloria præſtantiſſimi:

neque

Digitized by Google

neque enim ad ulla opera quæ corpore præſtantur adiguntur, neque quicquam conferre ad publicum uſum laborant, neque (ut ſummatim dicam) ullius plane operis neceſſitas Sophiſtis impoſita eſt, quam ut Diis pro communi ſalute ſacrificia faciant. Et ſi quis privatim ſacrificat, aliquis ex Sophiſtis interpres ſacrificiorum ei adjungitur: neque enim aliter accepta Diis ſacrificia ſunt. Sunt vero etiam hi ſoli inter Indos divinandi periti, neque cuiquam divinatio permittitur niſi ſapienti viro. Vaticinantur autem de temporibus anni, aut ſi qua publica calamitas immineat. De rebus privatis non vaticinantur; ſive quod divinandi rationem ad res minores pertinere non putent, ſive quod indignum credant circa minutiora hæc laborare. Quicunque vero ter divinando a vero aberravit, huic nihil aliud pœnæ loco infligitur quam quod ei deinceps ſilentium indicitur: neque cuiquam licet eum cui ſilentium imperatum fuerit ad loquendum cogere. Hi Sophiſtæ nudi degunt: hieme ſub dio apricantur; æſtate, cum Sol fervet, in pratis & paluſtribus locis ſub ingentibus arboribus.

APULEIUS *in Floridis.*

EST præterea genus apud illos [Indos] præſtabile, Gymnoſophiſtæ vocantur. Hos ego maxime admiror; quod homines ſunt periti, non propagandæ vitis, nec inoculandæ arboris, nec proſcindendi ſoli. Non illi norunt arvum colere, vel aurum colare, vel equum domare, vel taurum ſubigere, vel ovem vel capram tondere vel paſcere. Quid igitur eſt? Unum pro his omnibus norunt. Sapientiam percolunt

tam

Digitized by Google

tam Magiſtri ſenes quam Diſcipuli minores. Nec quidquam penes illos æque laudo, quam quod torporem animi & otium oderunt. Igitur ubi menſa poſita, priuſquam edulia apponantur, omnes adoleſcentes ex diverſis locis & officiis ad dapem conveniunt; Magiſtri perrogant quod factum a lucis ortu ad illud diei bonum fecerit. Hic alius ſe commemorat inter duos arbitrum delectum, ſanata ſimultate, reconciliata gratia, purgata ſuſpicione, amicos ex inſenſis reddidiſſe; inde alius, ſeſe parentibus quidpiam imperantibus obediſſe; & alius, aliquid meditatione ſua reperiſſe, vel alterius demonſtratione didiciſſe. Denique cæteri commemorant. Qui nihil habet adferre cur prandeat, impranſus ad opus foras extruditur.

CLEMENS *Alexandrinus Stromat.* lib. 3.

Βραχμᾶναι γ' οὖν οὔτε ἔμψυχον ἐσθίουσιν, οὔτε οἶνον πίνουσιν· ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ὡς ἡμεῖς, τὴν τροφὴν προσίενται, ἔνιοι δ' αὐτῶν διὰ τριῶν ἡμερῶν, ὥς φησιν Ἀλέξανδρος ὁ Πολυΐστωρ ἐν τοῖς Ἰνδικοῖς. καταφρονοῦσι δὲ θανάτου, καὶ παρ' οὐδὲν ἡγοῦνται τὸ ζῆν· πείθονται γὰρ εἶναι παλιγγενεσίαν. οἱ δὲ σέβουσιν Ἡρακλέα καὶ Πᾶνα. οἱ καλούμενοι δὲ Σεμνοὶ τῶν Ἰνδῶν γυμνοὶ διαιτῶνται τὸν πάντα βίον. οὗτοι τὴν ἀλήθειαν ἀσκοῦσι, καὶ περὶ τῶν μελλόντων προμηνύουσι, καὶ σέβουσί τινα πυραμίδα, ὑφ' ἣν ὀστέα τινὸς θεοῦ νομίζουσιν ἀποκεῖσθαι. οὔτε δὲ οἱ Γυμνοσοφισταὶ, οὔθ' οἱ λεγόμενοι Σεμνοὶ γυναιξὶ χρῶνται· παρὰ φύσιν γὰρ τοῦτο. καὶ παράνομον δοκοῦσι· δι' ἣν αἰτίαν σφὰς αὐτοὺς ἁγνοὺς τηροῦσι.

τηρῦσι· παρθενεύουσι δὲ καὶ αἱ Σεμναί· δοκῦσι δὲ παρατηρεῖν τὰ ὐ-ράνια, καὶ διὰ τῆς τούτων σημειώσεως τῶν μελλόντων προμαντεύε-σθαί τινα.

BRachmanes certe neque animatum comedunt, neque vinum bibunt: ſed aliqui quidem ex iis quotidie, ſicut nos, cibum capiunt, nonnulli autem ex iis tertio quoque die, ut ait Alexander Polyhiſtor in lib. de rebus Indicis. Mortem autem contemnunt, & vivere nihili faciunt; credunt enim eſſe regenerationem: aliqui autem colunt Herculem & Panem. Qui autem ex Indis vocantur Σεμνοὶ, h. e. *honeſti* ac *venerandi*, nudi totam vitam tranſigunt. Ii veritatem exercent, & futura prædicunt, & colunt quandam pyramidem, ſub qua exiſtimant alicujus Dei oſſa repoſita. Neque vero Gymnoſophiſtæ, nec qui dicuntur Σεμνοὶ, h. e. *venerandi*, utuntur mulieribus: hoc enim præter naturam & iniquum eſſe exiſtimant: qua de cauſa ſeipſos caſtos conſervant. Virgines autem ſunt etiam mulieres quæ dicuntur Σεμναί. Videntur autem obſervare cœleſtia, & per eorum ſignificationem quædam futura prædicere.

PORPHYRIUS

Digitized by Google

'ΙΝδῶν πολιτείας εἰς πολλὰ νενεμημένης, ἐστί τι γένος παρ' αὐτοῖς τὸ τῶν θεοσόφων, οὓς Γυμνοσοφιστὰς καλεῖν εἰώθασιν Ἕλληνες· τούτων δὲ δύο αἱρέσεις, ὧν τῆς μὲν Βραχμᾶνες προΐστανται, τῆς δὲ Σαμαναῖοι. ἀλλ' οἱ μὲν Βραχμᾶνες ἐκ γένους διαδέχονται, ὥσπερ ἱερατείαν, τὴν τοιαύτην θεοσοφίαν· Σαμαναῖοι δὲ λογάδες εἰσὶν κἀκ τῶν βουληθέντων θεοσοφεῖν συμπληρούμενοι. ἔχει δὲ τὰ κατ' αὐτοὺς τοῦτον τὸν τρόπον, ὡς Βαρδησάνης, ἀνὴρ Βαβυλώνιος, ἐπὶ τῶν πατέρων ἡμῶν γεγονὼς, καὶ ἐντυχὼν τοῖς περὶ Δαμάδαμιν πεπεμμένοις πρὸς τὸν Καίσαρα, ἀνέγραψεν· πάντες γὰρ Βραχμᾶνες ἑνός εἰσι γένους· ἐξ ἑνὸς γὰρ πατρὸς καὶ μιᾶς μητρὸς πάντες διάγουσι. Σαμαναῖοι δὲ οὐκ εἰσὶ τοῦ γένους αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ παντὸς τοῦ τῶν Ἰνδῶν ἔθνους, ὡς ἔφαμεν, συνειλεγμένοι· οὔτε δὲ βασιλεύεται Βραχμὰν, οὔτε συντελεῖ τι τοῖς ἄλλοις· τούτων δὲ οἱ φιλόσοφοι, οἱ μὲν ἐν ὄρει οἰκοῦσιν, οἱ δὲ περὶ Γάγγην ποταμόν. σιτοῦνται δὲ οἱ μὲν ὄρειοι τήν τε ὀπώραν καὶ γάλα βόειον ποτάναις παγὲν, οἱ δὲ περὶ τὸν Γάγγην ἐκ τῆς ὀπώρας, ἣ πολλὴ περὶ τὸν ποταμὸν γεννᾶται. φέρει δὲ ἡ γῆ σχεδὸν καρπὸν ἀεὶ νέον, καὶ μέντοι καὶ τὴν ὄρυζαν πολλήν τε καὶ αὐτόματον, ᾧ χρῶνται ὅταν τὸ τῆς ὀπώρας ἐπιλείπῃ. τὸ δ' ἄλλου τινὸς ἅψασθαι, ἢ ὅλως θιγεῖν ἐμψύχου τροφῆς, ἴσον καὶ τῇ ἐσχάτῃ ἀκαθαρσίᾳ τε καὶ ἀσεβείᾳ νενόμισται. καὶ τοῦτο αὐτοῖς τὸ δόγμα. θρησκεύουσί τε τὸ θεῖον, καὶ εὐσεβοῦσι περὶ αὐτὸ καθαρεύοντες. τὸν τοίνυν χρόνον τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς τὸ πλεῖστον εἰς ὕμνους τῶν θεῶν ἀπένειμαν καὶ εὐχὰς, ἑκάστου ἰδίαν καλύβην ἔχοντος, καὶ ὡς ἐνὶ μάλιστα ἰδιάζοντος· κοινῇ γὰρ Βραχμᾶνες μένειν οὐκ ἀνέχονται· ἀλλ' ὅταν τοῦτο συμβῇ, ἀναχωρήσαντες

Digitized by Google

ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας οὐ φθέγγονται· πολλάκις δὲ νηστεύουσι. Σαμαναῖοι δὲ εἰσὶ μὲν, ὡς ἔφαμεν, λογάδες. ὅταν δὲ μέλλει εἰς τὸ τάγμα τις ἐγγράφεσθαι ἄρχεσθαι, πρόσεισι τοῖς ἄρχουσι τῆς πόλεως, ἢ τῆς κώμης, καὶ τῶν κτημάτων ἐξίσταται, καὶ πάσης τῆς ἄλλης οὐσίας· ξυράμενος δὲ τοῦ σώματος τὰ περιττὰ λαμβάνει στολὴν, ἄπεισί τε πρὸς Σαμαναίους, οὔτε πρὸς γυναῖκα οὔτε πρὸς τέκνα, εἰ τύχοι κεκτημένος, ἐπιστροφὴν ἤ τινα λόγον ἔτι ποιούμενος, ἢ πρὸς αὐτὸν ὅλως νομίζων. καὶ τῶν μὲν τέκνων ὁ βασιλεὺς κήδεται, ὅπως ἔχωσι τὰ ἀναγκαῖα, τῆς δὲ γυναικὸς οἱ οἰκεῖοι. ὁ δὲ βίος τοῖς Σαμαναίοις ἐστὶ τοιοῦτος. Ἔξω τῆς πόλεως διατρίβουσι διημερεύοντες ἐν τοῖς περὶ τοῦ θείου λόγοις. ἔχουσι δὲ οἴκους καὶ τεμένη ὑπὸ τοῦ βασιλέως οἰκοδομηθέντα, ἐν οἷς οἰκονόμοι εἰσὶν, ἀπόταξίν τι λαμβάνοντες παρὰ τοῦ βασιλέως εἰς τροφὴν τῶν συνιόντων. ἡ δὲ παρασκευὴ γίνεται ὀρύζης, καὶ ἄρτων, καὶ ὀπώρας, καὶ λαχάνων. καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸν οἶκον ὑποσημαίνοντι κώδωνι οἱ μὴ Σαμαναῖοι ἐξίασιν, οἱ δὲ προσεύχονται. εὐξαμένων δὲ πάλιν διακωδωνίζειν, καὶ οἱ ὑπηρέται ἑκάστῳ τρυβλίον δόντες (δύο γὰρ ἐκ ταυτοῦ οὐκ ἐσθίουσι) τρέφοντες αὐτοὺς τῇ ὀρύζῃ· τῷ δὲ δεομένῳ ποικιλίας προστίθεται τὸ λάχανον ἢ τῆς ὀπώρας τι. τραφέντες δὲ συντόμως ἐπὶ τὰς αὐτὰς διατριβὰς ἐξίασιν. ἀγύναιοι δὲ εἰσὶ πάντες, καὶ ἀκτήμονες. καὶ τοσοῦτον αὐτῶν τε καὶ τῶν Βραχμάνων σέβας ἔχουσιν οἱ ἄλλοι, ὥστε καὶ τὸν βασιλέα ἀφικνεῖσθαι παρ᾽ αὐτοὺς, καὶ ἱκετεύειν εὔξασθαί τι καὶ δεηθῆναι ὑπὲρ τῶν καταλαμβανόντων τὴν χώραν, ἢ συμβουλεῦσαι τὸ πρακτέον. αὐτοὶ δὲ οὕτως πρὸς θάνατον διάκεινται, ὡς τὸν μὲν τοῦ ζῆν χρόνον, ὥσπερ ἀναγκαίαν τινὰ τῇ φύσει λειτουργίαν, ἀκουσίως ὑπομένειν, σπεύδειν δὲ τὰς ψυχὰς ἀπολῦσαι τῶν σωμάτων· καὶ πολλάκις ὅταν εὖ ἔχειν σκέψωνται, μηδενὸς αὐτοῖς ἐπείγοντος κακοῦ μηδὲ ἐξελαύνοντος, ἐξίασι τοῦ βίου, προειπόντες μέν-

Digitized by Google

ιοι τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐστὶν οὐδεὶς ὁ κωλύσων· ἀλλὰ πάντες αὐτοὺς εὐδαιμονίζοντες πρὸς τοὺς οἰκείους τῶν τεθνηκότων ἐπισκήπτουσί τινα. οὕτως βεβαίαν καὶ ἀληθεστάτην αὐτοί τε καὶ οἱ πολλοὶ ταῖς ψυχαῖς τὴν μετ' ἀλλήλων εἶναι δίαιταν πεπιστεύκασι. οἱ δ' ἐπειδὰν ὑπακούσωσι τῶν ἐντεταλμένων αὐτοῖς, πυρὶ τὸ σῶμα παραδόντες, ὅπως δὴ καθαρωτάτην ἀποκρίνωσι τοῦ σώματος τὴν ψυχήν, ὑμνούμενοι τελευτῶσι. ῥᾶον γὰρ ἐκείνους εἰς τὸν θάνατον οἱ φίλτατοι ἀποπέμπουσιν, ἢ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἕκαστοι τοὺς πολίτας εἰς μηκίστας ἀποδημίας. καὶ σφᾶς μὲν αὐτοὺς δακρύουσιν ἐν τῷ ζῆν διαμείναντας, ἐκείνους δὲ μακαρίζουσι τὴν ἀθάνατον λῆξιν ἀπολαμβάνοντας.

CUM Indorum Reſpublica in multas partes diſtributa ſit, genus quoddam Sapientum apud ipſos eſt, quos Græci Gymnoſophiſtas vocare conſueverunt. Horum duæ factiones ſunt; Brachmanum altera, altera Samanæorum. Brachmanes per generis ſucceſſionem, non ſecus ac Sacerdotium, hujuſcemodi divinam ſapientiam admittunt. Samanæi ſelecti quidem ſunt, & ex quibuſlibet qui divinæ ſapientiæ ſe tradere voluerint, conſtant. Eorum vita ad hunc modum eſt; quemadmodum Bardeſanes Babylonius memoriæ prodit, qui a patrum noſtrorum tempeſtate extitit, cum illiſque Indis eſt verſatus qui Damadimi miſſi ad Cæſarem fuerant. Brachmanes enim omnes unius ſunt generis, ex unius patris uniuſque matris origine omnes deducti. Samanæi vero non ita, ſed ex omni Indorum gente, ut jam diximus, collecti. Neque igitur ſub regno degunt Brachmanes, neque cum aliis munus ullum

obeunt: ſed ex ipſis ii qui Philoſophi ſunt, alii in monte, alii apud Gangem fluvium habitant. Ac montani quidem pomis & lacte bubulo herbis coagulato veſcuntur: fluviales ex pomis etiam ipſi victum comparant, quæ multa apud fluvium naſcuntur: terra enim fere ſemper recentes fructus producit: quinetiam oryzæ copiam ſponte procreat, qua, ſiquando poma defecerint, uti quoque in cibo ſolent: Aliud vero quippiam deguſtare, aut alimentum ex animatis vel omnino tangere, immunditiæ extremæ atque impietati non diſſimile apud ipſos habetur. Atque hæc quidem eorum eſt opinio. Cultum Deo religioſe ac pie exhibent: majorem enim diei ac noctis partem hymnis in Deos ac precibus dicarunt. Singuli tamen in propriis tuguriis manent, & quammaxime fieri poteſt ſoli morantur. Simul enim verſari Brachmanes, ac multum colloqui, non admodum patiuntur: ſed cum id forte contigerit, receſſione inde facta in multos dies poſtea non loquuntur: ſæpe etiam jejunant. Samanæi vero electi, ut diximus, ſunt: in quorum collegium cum quiſpiam eſt adſciſcendus, ad principes civitatis aut vici, cujuſcunque fuerit, accedit; atque ibi bonis ſuis facultatibuſque omnibus repudiatis, atque ſupervacua omni corporis parte detonſa ſtolam accipit: atque ita nulla neque uxoris neque liberorum, ſi forte adſint, ratione habita, quaſi ad ſe nihil omnino amplius pertineant, ad Samanæos recedit. Regi liberorum educandorum, cognatis uxoris cura relinquitur. Vita Samanæorum hujuſmodi eſt; Extra urbem commorantur, ac totum diem in divinis colloquiis traducunt, ubi domos & fana a Rege extructa habent: in quibus œconomi conſtituti ſunt, qui certam quandam mercedem

ad

ad convenientium alimentum a Rege accipiunt. Victus eorum ex oryza, & pane, & pomis, & oleribus apparatur. Cum ingreſſi in domum fuerint, ad tintinnabuli ſignum Samanæi preces effundunt: quod ubi fecerunt, ſigno iterum dato, miniſtri, ſingulis lance oblata (duo enim ex eodem vaſe non comedunt) oryza ipſos paſcunt: ſi quis varietatem aliquam requirat, olus aut pomorum quippiam apponitur: quibus paſti celeriter ad eadem loca revertuntur. Omnes abſque uxore & poſſeſſionibus degunt. Tanta autem & ipſi & Brachmanes in veneratione apud alios ſunt, ut Rex quoque interdum ad eos accedat, rogetque ut pro ſtatu regionis Deum precentur, aut quid agendum ſit conſulant. Ipſi autem ita erga mortem affecti ſunt, ut vivendi tempus quaſi neceſſarium quoddam Naturæ miniſterium inviti ſuſtineant, atque ideo animos a corporibus feſtinent abſolvere. Ac ſæpe, ubi bene ſe habere conſpexerint, nullo malo urgente, e vita decedant, re tamen aliis prænunciata; nulluſque ſit qui prohibeat, ſed omnes eos beatos prædicantes ſuis quiſque domeſticis morituris mandata quædam tradant: adeo ſtabilem ac veram & ipſi & plerique animabus inter ſe poſt obitum vitam eſſe crediderunt. Illi autem ubi mandata ſibi commiſſa perceperunt, corpore in ignem conjecto, ut puriſſimam a corpore animam ſecernant, ab omnibus celebrati mortem obeunt. Æquiori enim animo illos amici ac propinqui ad mortem dimittunt, quam alii homines ſuos quiſque cives in admodum longinquas peregrinationes. Ac ſeipſos qui in vita ſuperſtites remanſerint, deplorant, illos beant, quippe qui immortalem ſortem jam receperint.

PHILO-

Digitized by Google

Ο Δάμις φησὶ χαμευνίᾳ μὲν αὐτοὺς [Βραχμᾶνας] χρῆσθαι, τὴν δὲ γῆν ὑποστορεννύναι πόας ἃς ἂν αὐτοὶ αἱρῶνται. καὶ μετεωροποροῦντας δὲ ἰδεῖν ἀπὸ τῆς γῆς εἰς πήχεις δύο, οὐ θαυματοποιΐας ἕνεκα, (τὸ γὰρ φιλότιμον τοῦτο παραιτεῖσθαι τοὺς ἄνδρας) ἀλλ' ὁπόσα τῷ ἡλίῳ ξυναποβαίνοντες τῆς γῆς δρῶσιν, ὡς πρόσφορα τῷ θεῷ πράττοντες. τό τοι πῦρ, ὃ ἀπὸ τῆς ἀκτῖνος ἐπισπῶνται, καίτοι σωματοειδὲς ὄν, οὔτε ἐπὶ βωμοῦ καίειν αὐτοὺς, οὔτε ἐν ἰπνοῖς φυλάττειν· ἀλλ' ὥσπερ τὰς αὐγὰς, αἳ ἐξ ἡλίου τε ἀνακλῶνται καὶ ὕδατος, οὕτω μετέωρόν τε ὁρᾶσθαι αὐτὸ καὶ σαλεῦον ἐν τῷ ἀέρι. μεθ' ἡμέραν μὲν οὖν ἥλιον ὑπὲρ τῶν ὡρῶν, ἃς ἐπιτροπεύει αὐτὸς, ἵν' ἐς καιρὸν τῇ γῇ ὦσι, καὶ ἡ Ἰνδικὴ εὖ πράττῃ· νύκτωρ δὲ λιπαροῦσι τὴν ἀκτῖνα, μὴ ἄχθεσθαι τῇ νυκτὶ, μένειν δὲ ὡς ὑπ' αὐτῶν ἤχθη . . . . . κομᾶν δὲ ἐπιτηδεύουσιν, ὥσπερ Λακεδαιμόνιοι πάλαι, καὶ Θούριοι, Ταραντῖνοί τε, καὶ Μήλιοι, καὶ ὁπόσοις τὰ Λακωνικὰ ἦν ἐν λόγῳ· μίτραν τε ἀναδοῦνται λευκὴν, καὶ γυμνὸν αὐτοῖς βάδισμα· καὶ τὴν ἐσθῆτα ἐσχηματίζοντο παραπλησίως ταῖς ἐξωμίσι. ἡ δὲ ὕλη τῆς ἐσθῆτος, ἔριον αὐτοφυὲς ὃ γῆ φύει, λευκὸν μὲν ὥσπερ τῶν Παμφύλων, μαλακώτερον δὲ τίκτει ἢ ἡ πιμελὴ, οἷα ἔλαιον ἐπ' αὐτοῦ λείβεσθαι. τοῦτο ἱερὰν ἐσθῆτα ποιοῦνται. καὶ εἴ τις ἕτερος παρὰ τοὺς Ἰνδοὺς τούτους ἀνασπῴη αὐτὸ, οὐ μεθίεται ἡ γῆ τοῦ ἐρίου. τὴν δὲ ἰσχὺν τοῦ δακτυλίου, καὶ τῆς ῥάβδου, ἃ φορεῖν αὐτοὺς ἄμφω, δύνασθαι μὲν πάντα, δύο δὲ ἀρρήτω τετιμῆσθαι, &c.

Damis

DAmis inquit Brachmanas ipſos humi dormire, herbis tantum ſuper humum ſtratis, quas ipſi deligant, eoſque vidiſſe duos ferme cubitos a terra elevatos ambulantes, non miraculi gratia (hac enim ambitione viri illi carent) ſed quia quæcunque a terra ſublati ſacrificaverint, ipſi Soli gratiora, magiſque tali Deo convenientia ſeſe facturos arbitrantur. Ignem vero, quem a Solis radio divellunt, quanquam corporeus ſit, non tamen in aris aliquid comburendo, neque laternis incluſum ſervant; ſed tanquam radii qui a Sole in aqua refranguntur, ſic ille in ſublimi æthere ſaliens conſpicitur. Ipſi igitur Solem interdiu precantur, ut anni tempeſtates, quas circumvolutione ſua metitur, opportunas & propitias Indorum terræ mittat: veſperi autem Radium orant ne noctem moleſte ferat, eodem vero modo maneat quo deductus eſt.. . . . . . Comam autem nutriunt, ſicut quondam Lacedæmonii, & Thurii, Tarentinique, & Melii, & cæteri quibus Laconica inſtituta placebant. Mitram quoque albam geſtabant, & nudis pedibus ambulabant. Veſtis autem eorum in Exomidum formam compoſita eſt: ipſius vero materia linum eſt, quod ſponte ſua in illis locis naſcitur; album quidem, veluti quod in Pamphylia naſcitur, mollius autem propter pinguedinem, quæ ab ipſo quaſi oleum ſtillat. Ex eo ſacram veſtem conficiunt: ac ſi quis alius Indorum ejuſmodi linum extrahere conatus fuerit, terra linum non dimittit. Annulum atque baculum, quorum utrumque ipſi geſtant, omnia quidem poſſe dicunt, duo vero arcana in pretio haberi, &c.

POSTELLUS.

POSTELLUS *in Commentario ad Jezirah.*

SEcundo in loco fuere Abrahmanes Indi, quos doctrinæ cauſa inviſit Pythagoras & Apollonius, deſcripſit Hierocles. Illi autem Abrahmani filii ſunt ex Ketura, qui cum Iſaaco non voluiſſent obtemperare, ſunt ab ipſo in Orientis partes deſtinati, ubi ad hanc uſque diem ſub Brachmanorum nomine ſervant ſacræ doctrinæ præcepta, in quibus eadem præſcripta habent, quæ & Moſes cœlitus accepit. Idem vero fuit Abrahmanibus, Chaldæis, Druidibus, Pythagoricis, Razihinuis, atque Moſis auditoribus uſitatum, ut non niſi longo ſilentio, probitate & vita inſignes ad doctrinæ receptionem admitterent.

De PALLADIO.

BARONIUS *Annal. Eccleſ.* Anno 388.

HOc anno, ſub Conſulatu videlicet Theodoſii ſecundo, Palladius Galata, ut ipſe teſtatur, (Vit.SS.Pat.c.1.) Alexandriam petiit, qui tum ex iis qui eremum Ægypti peragratus vidit, tum ab aliis audivit, ſcripſit poſtea Commentarium ad Lauſum Præfectum, quam ob cauſam eundem librum interdum *Lauſiaca* appellarunt; cui & titulus ille alicubi præfixus reperitur ut *Paradiſus Heraclidis* nominetur. Manſit hic

in

Digitized by Google

in eremo cum Euagrio Pontico aliquot annis (de triennio ibi confecto ipſe meminit Vit.SS.Patr.c.12.) Porro Euagrii Pontici conſuetudine Origenis erroribus imbutus eſt: de quo Hieronymus adverſus Pelagianos agens hæc habet; *Palladius, ſervilis nequitiæ, eandem hæreſim inſtaurare conatus eſt, & novam tranſlationis Hebraicæ mihi calumniam ſtruere. Num & illius ingenio nobilitatique invidimus? nunc quoque myſterium iniquitatis operatur*, &c. Ob quam etiam cauſam S.Epiphanius eundem in Palæſtina iſta docentem deplorans ait; *Palladium vero Galatam, qui quondam nobis charus fuit, & nunc miſericordia Dei indiget, cave; quia Origenis hæreſim prædicat & docet; ne forte aliquos de populo tibi credito ad perverſitatem ſui inducat erroris.* Hæc & ipſe ſcribens ad Joannem Hieroſolymitanum Epiſcopum, cum idem Palladius jam deſeruiſſet eremum Nitriæ, & morbi cauſa (ut ipſe teſtatur Hiſt.Lauſ.c.22.) abiiſſet in Palæſtinam; ubi aliquandiu moratus Hæreſes docebat Origenis: quem cavendum Epiphanius Joannem ejus loci Epiſcopum quamprimum admonuit. Cum vero Origeniſtarum nullum alium nominet niſi Palladium; certe, etſi alii eſſent eadem labe conſperſi, tamen non alium quam ipſum id muneris ſubiiſſe ut Origenis deliramenta doceret, ſatis apparet. Quamobrem Origeniſtam illum, quem Sanctam Paulam tentaſſe Hieronymus ſcribit, neminem certe præter Palladium, tunc in Palæſtina morantem, fuiſſe conſpicio, de quo iſta in ejuſdem Paulæ Epitaphio habet (Epiſt.27.) *Quidam veterator callidus, atque, ut ſibi videbatur, doctus & ſciolus, me neſciente cœpit ei proponere quæſtiones, & dicere; Quid peccavit infans ut a dæmone corripiatur? in qua ætate reſurrecturi ſumus? ſi in ipſa qua morimur, ergo nu-*

f *tricibus*

tricibus poſt Reſurrectionem opus erit: ſi in altera, nequaquam erit reſurrectio mortuorum, ſed transformatio in alios, &c. *Quod cum audiſſet & ad me retuliſſet, indicans hominem, mihique incubuiſſet neceſſitas nequiſſimæ viperæ ac mortiferæ beſtiæ reſiſtendi*, &c. *conveni hominem, & orationibus ejus quam decipere nitebatur brevi interrogatione concluſi, dicens*, &c. Refert diſputationem tunc cum eo habitam, atque ad poſtremum addit; *Ex quo die ita cœpit Paula hominem deteſtari, & omnes qui ejuſdem dogmatis erant, ut eos voce publica hoſtes Domini proclamaret.* Hæc Hieronymus. Sic igitur a S. Hieronymo confutatus Palladius, in ipſum ſtylum convertit, atque primum hæc de Paula adverſus eundem S. Hieronymum in ſuo Commentario ad Lauſum effutiit (cap. 29.) *Multas fœminas vidi, plurimaſque tam viduas quam virgines novi, inter quas Paulam Romanam, matrem Toxotii, fœminam ad genus vitæ quod eſt ſecundum ſpiritum dexterrimo ingenio: cui quidem quo minus ei ſe daret impedimento fuit Hieronymus quidam, genere Dalmata, qui mulierem optima indole ad genus vitæ perfectum, cum in eo multos, ne dicam omnes, longiſſimo poſt ſe intervallo videretur poſſe relinquere, ipſe invidia motus ad ſuum peculiare vivendi inſtitutum pertraxit.* Hæc Palladius: manſiſſe autem ipſum in Palæſtina ſaltem uſque ad annum 392. inferius dicemus ex Epiſtola Epiphanii ad Joannem.

At quid poſtea de Palladio? Accidit quidem ut recedens e Palæſtina in Bithyniam, Catholici hominis perſonam induerit, & inter Catholicos conſueſcens poſtea in Jo. Chryſoſtomi Epiſcopi Conſtantinop. ſe amicitiam inſinuarit. Et unde hoc, inquies, de conſuetudine cum Joanne accepiſti? ex eo potiſſimum quod favit eidem Jo. Chryſoſtomo; cui quidem non com-

Digitized by Google

communione Catholica tantummodo conjunctus, ſed & eidem fuit tolerantia malorum propinquus : nam quæ ob ejuſdem Joannis defenſionem paſſus eſt, his verbis ipſe declarat (eod. lib.c.22.) *De Palæſtina autem ad provinciam Bithyniam veni, in qua, neſcio quo modo, utrum ſtudio hominum an voluntate Divina (hoc Deus novit) Epiſcopus ultra meritum meum factus ſum. In quo tempeſtatis illius quæ ſub S. Joanne commota eſt, interfui malis, & per decem menſes in obſcuriſſima cellula occultatus, cœpi illius Sancti dicta reminiſci*, &c. Quo etiam tempore, cum vigeret vehementior in eundem Chryſoſtomum perſecutio, ex Oriente recedens Romam ſe contulit ad Innocentium, a quo una cum aliis exceptus eſt. Et unde hæc, dices ? Teſtatur id ipſe, cum de Piniano atque ejus conjuge Melania juniore, a quibus exceptus in urbe fuit, ſermonem habens hæc ait (in Lauſiac. cap.49.) *Ne nobis quidem certe, cum plures ſimul eſſemus qui Romam propter beatum Epiſcopum Joannem perrexeramus, exigua præſtiterunt : ſed dum in illis partibus degeremus, officioſiſſimo nos ſuſceperunt hoſpitio, largiſſimiſque ſumptibus, cum inde proficiſceremur, honoraverunt*. Hæc ille.

Quando autem id acciderit, expreſſum habes in Dialogo de rebus ejuſdem S. Joannis (Extat tom.1.Jo.Chryſoſt.edit.Pariſ. col.10.) his verbis ; *Vix menſis effluxerat, cum Palladius quoque Helenopoleos (eſt enim Helenopolis civitas in Bithynia, de qua ſuperius) abſque literis venit, qui & ipſe fugiſſe dicebat veſaniam Principum : expreſſius autem atque ſignantius enarravit omnia, ipſumque exemplar Edicti protulit*, &c. licet hunc de quo agimus Palladium diverſum ab illo eſſe oporteat qui in illo Dialogo interloquitur : etenim tunc primum Romam ſe veniſſe dicit, cum ſub Zoſimo

Digitized by Google

Papa pro pace Eccleſiarum ea functus eſt legatione. Sed quid tandem? ipſum foris pro tempore mutaſſe perſonam potius quam animum impietate refertum, non leve argumentum eſt, quod eo libro quem poſt eas turbas conſcriptum ab eo conſtat (nam in eo meminit de Melaniæ obitu qui contigit poſt urbis Romæ excidium) Origeniſtas complures laudavit, ipſumque Euagrium Origenis erroribus infamatum ad cœlum evexit.

VOSSIUS *de Hiſtoricis Græcis.*

SUB Theodoſio M. floruit Palladius Galata. Vitas aliquot Sanctorum in literas retulit,quæ vulgo *Hiſtoria Lauſiaca* dicitur, quia nuncupata eſt Lauſo Præfecto. Etiam in libris quibuſdam vocatur *Paradiſus Heraclidis*; ſed falſo. Opus hoc certis diebus in Eccleſia prælegi ſolere ex Triodio oſtendit in Gloſſario ſuo Clariſſimus Jo.Meurſius, qui & primus hunc Scriptorem edidit Græce ; cum aliis multis tum hoc quoque nomine de Rep. Literaria præclare meritus. Fuit Palladius Rufini amicus, quemadmodum ejus laudes oſtendunt : at B. Hieronymo inimiciorem fuiſſe, ſatis ex iis liquet quæ ipſe Hieronymus ad Cteſiphontem refert, præfatione operis adverſus Pelagianos. Cum Euagrio Pontico triennium ſe, & quod excurrit, in Ægypti eremo vixiſſe narrat ipſe Hiſtoriæ ſuæ Lauſiacæ cap.12. Meminere Hiſtoriæ hujus a Palladio exaratæ Socrates lib.4.hiſtor.Eccl.cap.18. Caſſiodorus hiſtor.Tripart.lib.8.cap.1. Joannes Damaſcenus libro De iis qui in fide dormierunt; & Nicephorus Calliſtus lib.11.c.44.

Huic

Digitized by Google

Huic Palladio etiam tribuitur a pleriſque Dialogus de vita Chryſoſtomi, in qua colloquuntur Palladius Helenopolitanus Epiſcopus, & Theodorus Diaconus Eccleſiæ Romanæ. Sane Palladium Epiſcopum auctorem facit Photius quoque. Sed ea in hoc Dialogo legas quæ nunquam de ſeipſo, ſalvo pudore, ſcribere potuiſſet Palladius. Eoque alii potius cenſent eſſe Theodori Diaconi qui cum Palladio hic loquitur. Baronius autem arbitratur eſſe illius Palladii qui a B.Auguſtini temporibus in Scotiam a Cæleſtino Papa miſſus fuit ad prædicandum Evangelium. Dialogum eum, ſeu Palladii, ſeu Theodori, e Græco vertit Ambroſius Monachus Camaldulenſis. Græce autem nondum prodiit.

LABBÆUS *de Scriptoribus Eccleſiaſticis.*

PAlladius, natione Galata, Helenopoleos in Cappadocia primum, tum Aſponitanus Epiſcopus, Euagrii Pontici diſcipulus, & Ruffini Aquileienſis Presbyteri æqualis atque amicus fuit, in Origenis ac Pelagianorum errores propenſior: obiit ſæculo Chriſti quinto poſt annum 410. aut etiam 418. Ejus mentio apud S.Epiphanium Epiſt.ad Joannem Epiſc.Hieroſolymitanum, quæ eſt 60. inter Hieronymi Epiſtolas; eundem S.Hieronymum in Proœmio libri ad Cteſiphontem adverſus Pelagianos; Gelaſium I. Papam, Præfatione in librum adverſus Pelagianos; Socratem libro 4. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap.18. Caſſiodorum Hiſtoriæ Tripartitæ lib.8.cap.1. Joannem Damaſcenum, ſive quem alium Autorem libri, De iis qui in fide dormi-

dormierunt; Nicephorum libro 11. cap. 44. Poſſevinum, Voſſium, *&c.*

Hiſtoria Lauſiaca, ſic appellata, quod ad Lauſum virum Illuſtrem, & Sacro cubiculo Præpoſitum, eum Palladius ſcripſerit, anno ætatis 53. Epiſcopatus 20. Vitæ ſolitariæ 33. poſt luſtratam Eremum. Extat Græce & Latine, interprete Gentiano Herveto Aurelio edita anno 1624. curante R.P. Frontone Ducæo Soc. Jeſu in Auctario Græco-Latino Bibliothecæ veterum Patrum ex editione Græca Lugduno-Batava Joannis Meurſii, & MS. codice Bibliothecæ Chriſtianiſſimi Regis. De aliis ejuſdem libri, necnon Heraclidæ Paradiſi, ac ſimilium, Verſionibus, Editionibuſque conſule ſis doctiſſimas Obſervationes R.P. Heriberti Roſweidi Soc. Jeſu Theologi ad Vitas Patrum Antverpiæ impreſſas annis 1615.& 1628. necnon Hiſtoriam Patrum Laurentii Barræi, & Bibliothecas veterum Patrum.

Idem *Vitam S. Joan. Chryſoſtomi Archiep. C.P.* fuſe deſcripſiſſe creditur in Dialogo quem cum Theodoro Eccleſiæ Romanæ Diacono inſtituit, qui Latine dumtaxat hactenus prodiit, interprete Ambroſio Camaldulenſi Monacho. Sunt tamen qui alium illius Auctorem exiſtiment, nimirum Georgium Alexandrinum Patriarcham. Trithemius tribuit Palladio, qui a Cæleſtino Papa anno 430. miſſus in Scotiam primus Hibernienſis inſulæ Apoſtolus prædicatione ſua gentem ſibi commiſſam ad fidem Chriſti convertere, vel ſaltem a Pelagiana Hæreſi avertere non potuiſſet, Romam reverſurus in Britanniam trajecit, ibique apud Pictos deceſſit 15. Decembris anni 431. ut ex ejus vitæ Auctoribus vulgo fertur, quibus tamen haud conſentiunt

ſentiunt verba Proſperi cap.4. adverſus Collatorem, *Dum Romanam inſulam ſtudet ſervare Catholicam, fecit etiam barbaram Chriſtianam*; quod vix unius anni ſpatio confici poteſt. Quid vero, ſi verba Proſperi intelligi debeant de S. Patricio anno 432. ut volunt, ab eodem Cæleſtino Papa in Epiſcopum conſecrato, & in Scotiam ſive Hiberniam ac Britanniam miſſo? Sed de his alias. Joannes quoque Balæus Palladium Scotorum Epiſcopum cum Palladiis Helenopolitano & Amaſienſi Epiſcopis confudit.

ΤΟΥ

Digitized by Google

Digitized by Google

TORIO EMANUELE

ΤΟΥ ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ, περὶ τῶν τῆς Ἰνδίας ἐθνῶν, καὶ τῶν Βραγμάνων.

Η Πολλὴ φιλοπονία σου, καὶ φιλομαθία, καὶ φιληκοΐα, καὶ φιλοθεΐα, ἀνδρῶν ἀρίστων ἐγκαλλώπισμα, καὶ ἕτερον ἡμῖν προετρέψατο προσδιηγήσασθαι πρᾶγμα ὑπερβολῇ φιλοσοφίας γέμον. Κινούμενοι τοίνυν ἡμεῖς τῇ σῇ φιληκοΐᾳ, πρὸς τοῖς εἰρημένοις προσεξηγησόμεθά σοι καὶ τὸν τῶν Βραγμάνων βίον, ὧν μὲν ἐγὼ οὔτε τὴν πατρίδα ἱστόρησα, οὔτε τοῖς ἀνδράσι συντετύχηκα· πόρρω γὰρ

PALLADIUS *De gentibus Indiæ, & Bragmanibus.*

TUa indefatigabili induſtria, literarum amore, audiendi ſtudio, & pietate, optimorum Virorum ornamento, impulſus, rei novæ explicationem aggredior, inſigne Philoſophiæ argumentũ. Quam igitur tantopere geſtiebas audire, Bragmanum tibi vitam enarrabimus: quorum patriam neque hactenus vidi, neque ipſorum familiaritate uſus ſum: longe

longe enim ab Indis Sericaniſque remoti ſunt, Gangis fluvii accolæ. Ego ad primas tantum Indiæ oras paucos ante annos cum beato Moſe Adulenorum Epiſcopo penetravi: ſed immodici æſtus tædium non pertuli, vehementis adeo, ut lymphæ è fontibus velociſſime ſcaturientes, in vaſis exceptæ, confeſtim ebullirent. Quod ego cum viderim, caloris impatiens, continuò reverſus ſum. Fluvius vero Ganges iſte eſt qui nobis vocatur Phiſon, ferturque in S. Literis fluviorum quatuor Paradiſo exeuntium unus. Dicitur Alexander, Macedonum Rex, vitam eorum quodammodo enarraſſe, & fortaſſe ad eum rumor incertꝰ permanavit: neque enim ipſe Gangen, ut arbitror, tranſivit, ſolummodo Sericanorum, qui citeriora incolunt, regionem invectꝰ, lapideam ſtatuit columnā, cui inſcripſit, ALEXANDER

εἰσιν ἀπῳκισμένοι καὶ τῆς Ἰνδικῆς, καὶ τῆς Σηρικῆς, τῷ Γάγγει παρῳκηκότες ποταμῷ· ἐγὼ δὲ εἰς τὰ ἀκρωτήρια μόνον ἔφθασα τῆς Ἰνδικῆς πρὸ ἐτῶν ὀλίγων, μετὰ τοῦ μακαρίου Μωϋσέως, τοῦ ἐπισκόπου τῶν Ἀδουλιωτῶν· καὶ ἀγρίῳ καύματι ληφθεὶς, τοιούτου ὄντος, ὡς τοῦ ὕδατος ἐκ τῆς πηγῆς ἀναβλύζοντος ταχύτατα εἰς ὑποβολεῖ, καὶ βληθέντος ἐν ἀγγείοις, παραχρῆμα βράζοντος· τοῦτο τοίνυν θεασάμενος, αὖθις ὑπέστρεψα, μὴ στέξας τὸν καύσωνα. Ὁ δὲ Γάγγης ἐστὶ ποταμὸς, ὁ καθ' ἡμᾶς ἔτι καλούμενος Φεισὼν, ὁ ἐν ταῖς γραφαῖς κείμενος, εἷς ὢν τῶν τεσσάρων ποταμῶν τῶν λεγομένων ἐξιέναι ἐκ τοῦ παραδείσου. Διήγημα δὲ φέρεται Ἀλεξάνδρου, τοῦ τῶν Μακεδόνων βασιλέως, ἐξηγησαμένου πως τὸν βίον αὐτῶν· κἀκείνῳ δὲ τάχα ὑπῆχεν ὡς ἐκ παρακέσματος· οὔπω γὰρ αὐτὸς, ὡς οἶμαι, τὸν Γάγγην ἐπεραιώθη ποταμὸν, ἀλλ' ἄχρι τῆς Σηρικῆς φθάσας, ἔνθα τὸν μέταξον οἱ Σῆρες τίκτουσι, κἀκεῖ λιθίνην στήλην στήσας, ἐπέγραψεν· ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Ο. ΤΩΝ. ΜΑΚΕ-

Digitized by Google

ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. ΕΦΘΑΣΑ. ΜΕΧΡΙ. ΤΟΥ. ΤΟΠΟΥ. ΤΟΥΤΟΥ. Ἐγὼ δὲ ποσῶς τὰ περὶ τῶν Βραγμάνων δεδύνημαι μαθεῖν παρά τινος Θηβαίου Σχολαστικοῦ, ἑκουσίως μὲν τὴν ἀποδημίαν ποιησαμένου, ἀκουσίως δὲ τῇ αἰχμαλωσίᾳ περιπεσόντος. Οὗτος, ὡς ἔλεγε, ἀφυὴς ἐγεγόνει ἐν τῇ δικανικῇ, καὶ ἀκηδείᾳ ληφθεὶς, ἐκίνησεν οὕτως τὴν τῶν Ἰνδῶν ἱστορῆσαι χώραν· καὶ διαπλεύσας μετὰ πρεσβυτέρου ταύτην, κατέλαβε πρότερον τὴν Ἀδούλην, εἶτα μετ' ἐκείνην, τὴν Αὐξούμην, ἐν ᾗ ἦν βασιλίσκος μικρὸς τῶν Ἰνδῶν ἐκεῖ καθεζόμενος. ἐκεῖ δὲ χρονίσας, καὶ πολλὴν συνήθειαν κτησάμενος, ἠθέλησε καὶ ἐπὶ τὴν Ταπροβάνην εἰσελθεῖν νῆσον, ἔνθα εἰσὶν οἱ λεγόμενοι Μακρόβιοι. ζῶσιν γὰρ εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην καὶ ἕως ἑκατὸν πεντήκοντα ἐτῶν οἱ γέροντες, δι' ὑπερβολὴν τῆς τῶν ἀέρων εὐκρασίας, καὶ ἀνεξερευνήτου κρίματος τοῦ θεοῦ. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ νήσῳ καὶ ὁ μέγας βασιλεὺς κατοικεῖ τῶν Ἰνδῶν, ᾧ πάντες οἱ βασιλίσκοι τῆς χώρας ἐκείνης ὑπόκεινται ὡς σατράπαι, καθὼς

MACEDONUM REX AD HUNC USQUE LOCUM PERVENI. Sed accipite quæ à Scholaſtico quodam Thebæorum de Bragmanis ego edidici, qui eam peregrinationem ſuſceperat libens, invitus vero in captivitatem inciderat. Ille cum ad res forenſes eſſet ineptus, illaſq; negligeret, ſibi in animum induxerat Indorum regiones perluſtrare: Et cum Presbytero quodam vela faciens Adulen primum appulit, pervenitq; poſtea ad Auxumin, ubi tum temporis quidam Indorum regulus ſedem habebat. Ad tempus illic moratus, multorumq; nactus familiaritatem, in Taprobanem inſulam ſtatuit deſcendere, ubi gens eſt Macrobiorum: Namque eximia cœli temperie, & ſingulari numinis beneficio, ad ætatem centum & quinquaginta annorum ſenes durant. Sedes hæc eſt Regis Indorum maximi, cui reliqui omnes, tanquam Satrapæ, obediunt,

Google

diunt, uti referebat Scholaſticus, ab alio edoctus; neque enim ipſi licebat in inſulam ingredi. Mille vero, aut eo circiter, Inſulæ (niſi falſum eſt quod fertur) iſti Inſulæ circumjacent, quas Mare rubrum interfluit: ibique, in Inſulis, quæ vocantur Maniolæ, Magnes lapis naſcitur, ferri attractor, apud quas ſiqua navis ferreis armata clavis advenerit, virtute lapidis illico adducitur & in curſu ſiſtitur. Ideoque in Taprobanem profecturi, navigiis in eum ſpecialiter uſum clavis ligneis compactis utuntur. Flumina habet ingentia quinque navibus pervia, (ſic enim inde venientes ferebant.) Fructus ibi perpetuo ſunt: eodemque tempore vitis & immaturas & ad vindemiam maturas uvas profert. Habet palmulas Inſula, & nucem majorem Indicam, & minorem odoriferam. Vivunt incolæ

αὐτὸς ὁ Σχολαστικὸς διηγήσατο, μαθὼν καὶ αὐτὸς παρ' ἑτέρου· οὐδὲ γὰρ δεδύνηται οὐδ' αὐτὸς εἰς τὴν νῆσον εἰσελθεῖν· παράκειται γὰρ ταύτῃ τῇ νήσῳ (εἰ μὴ ψευδές ἐστι τὸ λεχθὲν) ὡς χίλιαι ἄλλαι νῆσοι, τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἐμβαλλούσης εἰς αὐτάς. Ἐπεὶ τοίνυν ὁ μαγνίτης λίθος, ὁ τὸν σίδηρον ἐπισπώμενος, ἐν ἐκείναις γίνεται ταῖς νήσοις, ταῖς λεγομέναις Μανιόλης, ἐν αἷς ἐὰν ἐπέλθῃ τις τῶν ἐνταῦθα τόπων πλοῖον σιδηροῦς ἔχον ἥλους, κατέχεται ὑπὸ τῆς τοῦ λίθου φύσεως, μὴ δυνάμενον παρελθεῖν· ἔστι δὲ ἰδικῶς τὰ διαπερῶντα πλοῖα εἰς ἐκείνην τὴν μεγάλην νῆσον ἄνευ σιδήρου ἐν πιέρεσις ξυλίνοις κατεσκευασμένα. ἔχει δέ, φασι, καὶ πέντε ποταμοὺς μεγίστους ἡ νῆσος αὕτη, ἐν οἷς νῆες διαπορεύονται· ὡς δὲ διηγοῦντο αὐτῷ οἱ ἐκεῖθεν, οὐδέποτε ὀπώρα λείπει ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ τῆς νήσου· ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ, φησιν, ὅτε ἄμπελος ὀμφακίζει, ὅτε τρυγᾶται· ἔχει δὲ καὶ φοίνικας, καὶ τὸ κάρυον τὸ μέγιστον τὸ Ἰνδικόν, καὶ τὸ λεπτὸν τὸ ἀρωματίζον. Ζῶσι δὲ οἱ οἰκήτορες τοῦ τόπου ἐκείνου γάλακτι,

λαχάνῃ, καὶ ὀρύζῃ, καὶ ὀπώρᾳ, ἐρέας οὐ πεπλεγμένης παρ' αὐτοῖς, ἀλλ' οὐδὲ λίνου· προβάτων δὲ δέρματα, καλῶς εἰργασμένα, περὶ τὴν ὀσφὺν περιτίθενται μόνον· ἔστι δὲ τὰ πρόβατα τετριχωμένα ἄνευ ἐρέας, γαλακτοφόρα λίαν, πλατείας ἔχοντα οὐράς. Κέχρηνται δὲ καὶ κρεωφαγίᾳ αἰγῶν, καὶ προβάτων· χοῖρος γὰρ ἀπὸ Θηβαΐδος οὐκ ἔτι εὑρίσκεται ἐν τοῖς μέρεσιν Ἰνδίας, ἢ Αἰθιοπίας, δι' ὑπερβολὴν καυμάτων· Διηγεῖτο οὖν ἔτος ὁ Σχολαστικός, ὅτι ἀπὸ τῆς Ἀξουμέας εὑρὼν τινας πλοιαρίους διαβαίνοντας Ἰνδοὺς ἐμπορείας χάριν, ἐπειράθη ἐνδότερον ἀπελθεῖν· καὶ φθάσας ἐγγὺς τῶν καλουμένων Θηβαΐδων, τῶν τὸ πέπερι συναγόντων· (ἔθνος δέ ἐστιν ἐκεῖνο πάνυ σμικρότατον, καὶ ἀδρανέστατον, λιθίνοις σπηλαίοις ἐνοικοῦντες, οἵτινες καὶ κρημνοβατεῖν ἐπίστανται), διὰ τὴν τοῦ τόπου συστροφὴν, καὶ τὸ πέπερι οὕτως ἀπὸ τῶν θάμνων συνάγουσι· δενδρύφια γάρ εἰσι κολοβά, ὡς ἔλεγεν ἐκεῖνος ὁ Σχολαστικός· εἰσὶ δὲ καὶ οἱ Βιθσίδες ἀνθρωπάρια κολοβά, μελανοκέ-

lacte, & oryza, & pomis, nec lanam habentes nec linum; Pelles ſolummodo ovium, ſcite elaboratas, lumbis circumjiciunt. Oves illis crinitæ omnes abſq; lana, lac ſuppeditant ubertim, latis caudis conſpiciendæ. Nam porci, extra Thebaidarum regionem, in partibus Indiæ & Æthiopiæ, ob eximium calorem, omnino incogniti ſunt. Ulterius referebat Scholaſticus, quod nautas quoſdam ad Indos mercatum proficiſcentes offendens, interius ſtatuit penetrare: & prope Thebaidarum, qui piper colligunt, regionem delatus eſt. Minuta gens & imbellis, antriſque è ſaxo excavatis habitat, ob aſperam loci naturam in præruptis rupibus incedere diſcunt, ibique ab arbuſtis piper colligunt. Arbuſcula enim ſunt humilia, ut referebat Scholaſticus; ipſique Thebaidæ exiguum genus hominum, capite nigro,

nigro, intonſum, capillo non torto. Cæteri omnes Indi & Æthiopes nigri ſunt, robuſti, & capite criſpo. Ibi, inquit, ab eo qui ſummam obtinebat poteſtatem comprehenſus, de meis rebus interrogabar ; qua fiducia fines eorum intraſſem? Neque illi defenſionem meam accipiebant, noſtri idiomatis ignari : neque aſſequi poteram quæ mihi ſignificare vellent eorum linguæ expers. Signa ſolummodo variantibus vultuum notis cognoſcenda intercedebant. Ego illorum voces immites ex ſanguinolento oculorum colore, & horrido dentium ſtridore; è quibus motibus minatoria dicta colligebam;illique me è contra ex moribus meis,trepidatione & vultus pallore, afflictique animi ſtatum ex corporis horrore cognoſcebant; Ibi ſex, inquit, annos in ſervitutem datus artoptæ ſubfamulatus ſum ; quo temporis ſpa-

φαλα, ἄκρεα, καὶ ἀπλότριχα· οἱ δὲ λοιποὶ, οἵ τε Αἰθίοπες, καὶ Ἰνδοὶ, μελανοί εἰσι, καὶ νεανισκοὶ, καὶ φριξότριχες.) ἐκεῖθέν τε, φησι, καταχεθεὶς ὑπὸ τοῦ δυναστεύοντος τῶν πραγμάτων ἐπηρωτώμην, ὡς τολμήσας εἰσελθεῖν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ οὔτε ἐκεῖνοι τὴν ἀπολογίαν ἐδέχοντο τὴν ἐμὴν, μὴ ἐπιστάμενοι τὴν διάλεκτον τῆς ἡμετέρας χώρας, οὔτε δὲ ἐγὼ τὰς παρ' ἐκείνων ἐνθυμίας εἰς ἐμὲ γινομένας ἐγνώριζον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ τὴν ἐκείνων ἠπιστάμην γλῶσσαν· μόναις δὲ ταῖς διαστροφαῖς τῶν ὄψεων ἀλλήλοις ἐστοιχοῦμεν γνωρίσματα σημεῖα· ἐγὼ μὲν τὰς ἐκείνων ἐκπληκτι-ματώδεις φωνὰς ἐκ τοῦ ὑφαίμου τῆς χροᾶς τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ τοῦ ἀγρίου τρισμοῦ τῶν ὀδόντων· δι' ὧν κινήσεων τῶν λεγομένων παρ' αὐτῶν ἐστοχαζόμην τὴν δύναμιν· ἐκεῖνοι δ' αὖ πάλιν ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ ἐμοῦ, καὶ τῆς ἀγωνίας, καὶ τῆς ὠχρότητος τοῦ προσώπου, τό, τε τῆς ψυχῆς ἐλεεινὸν, διὰ τῆς τοῦ σώματος δειλίας κατεμάνθανον. Καταχεθεὶς οὖν παρ' αὐτοῖς, ἑξαετίαν ὑπηρέτησα, τῷ

ἀρτοπο-

ἀρτοκοπείῳ παραδοθεὶς εἰς ἐργασίαν· ἣν δὲ τὸ ἀνάλωμα τοῦ βασιλέως αὐτῶν, φησι, μόδιος εἷς σίτου εἰς ὅλον αὐτοῦ τὸ παλάτιον, κἀκεῖνος οὐκ οἶδα πόθεν φερόμενος. Οὕτως δέ, φησιν, ἐν τῇ ἑξαετίᾳ ἠδυνήθην πλεῖστα ἐκ τῆς γλώσσας αὐτῶν σημειώσασθαι, δι' ὧν καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη μεμάθηκα. Ἀπελύθην δέ, φησιν, ἐκεῖθεν τῷ τρόπῳ τούτῳ. Ἕτερος βασιλεύς, ποιήσας μάχην μετὰ τοῦ κατέχοντός με, διέβαλεν αὐτὸν πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα, τὸν ἐν τῇ Ταβρόνῃ νήσῳ καθεζόμενον, ὡς ἄνδρα ἀξιόλογον Ῥωμαῖον αἰχμάλωτον λαβών, τοῦτον ἔχει εἰς ὑπηρεσίαν ἀγριεστάτην. Ὅστις πέμψας κριτὴν ἕνα, καὶ μαθὼν τὸ ἀκριβές, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀσκοδερηθῆναι, ὡς ὑβρίσαντα Ῥωμαῖον· πάνυ γὰρ τιμῶσί τε, καὶ φοβοῦνται τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν, ὡς δυναμένην καὶ τῇ χώρᾳ αὐτῶν ἐπιβῆναι, δι' ὑπερβολὴν ἀνδρείας τε, καὶ εὐμηχανίας. Ἔλεγεν οὖν οὗτος, ὅτι οἱ Βραγμάνες ἔθνος εἰσὶν οὐκ ἀποτασσόμενον ἀπὸ προ-

cio linguam eorum magna ex parte edidici, unde reliquarum quoque gentium notitiam acquiſivi. Diſtribuebat in dies ſingulos toti palatio rex unicum tritici modium; quod unde advectum eſſet neſciebam. Illinc hoc, inquit, pacto liberatus ſum. Rex alter cum eo, qui me detinuerat, bellum gerens, apud Regem ſummum, (qui in Taprobana ſedem habebat) eum reum fecit; merito, inquit, condemnandum, qui nobilem Romanum captivum habens, in turpiſſimam compegit ſervitutem. Rex continuo, exploratore miſſo rei geſtæ, certior factus, excoriari eum juſſit, quod Romano nomini feciſſet injuriam. Inter omnes enim maxime Romanos honorant & reverentur, in quorum poteſtate arbitrantur ſitum, ob eximiam fortitudinem, & bellandi ſcientiam, ea regna invadere. Narrabat inſuper Bragmanum genus non ex

propria

propria voluntate ſocietati civili renunciare monachorum more: ſed hanc deſuper ſortem divinitus accepiſſe. Flumina propter, nudique & naturam ſequentes, vitam agunt. Apud quos neque quadrupes ullum, neque ruſtici operis inſtrumentum, ferrumve, aut ædificium eſt: non ignis, paniſve, aut vinum: neq; quidquam ad opus neceſſarium, aut ad voluptatem conducens. Cœlum habent jucundum, ſalubre, & mire ſerenum. Deum colunt; & rerum quandam habent notitiam; non eam tamen adeo ſubtilem ut de providentiæ ratione queant judicium ferre: precanturq; indeſinenter omnes. Orantes lumina verſus cœlum loco orientis convertunt, orientem vero nihil penſi habent. Fortuitis veſcuntur glandibus, & oleribus ſilveſtribus, & quæcunq; terra ſponte parit. Aquamq; bibunt nomadum more in ſylvis degentes,

αἱρέσεως, ὡς οἱ μοναχοὶ, ἀλλὰ λαχόντα τὸν κλῆρον τοῦτον ἄνωθεν, καὶ ἐκ Θεοῦ κριμάτων, τὴν τοῦ ποταμοῦ παροικίαν, φυσικῶς ἐν γυμνότητι διαζῶντες· παρ' οἷς οὐδὲν τετράποδον ὑπάρχει, οὐ γεώργιον, οὐ σίδηρος, οὐκ οἰκοδομὴ, οὐ πῦρ, οὐκ ἄρτος, οὐκ οἶνος, οὐχ ἱμάτιον, οὐκ ἄλλο τὶ τῶν εἰς ἐργασίαν συντελούντων, ἢ ἀπόλαυσιν συντεινόντων. Ἔχουσι δὲ ἀέρα λιγυρόν τε, καὶ εὔκρατον, καὶ πάνυ κάλλιστον, σεβόμενοι τὸν Θεὸν, καὶ γνῶσιν μὲν ἔχοντες, οὐχ οὕτως δὲ λεπτὴν, μήτε δὲ διευκρινεῖν οὕτω τοὺς τῆς προνοίας λόγους δυνάμενοι, ὅμως εὔχονται ἀδιαλείπτως· εὐχόμενοι δὲ, ἀντὶ τῆς ἀνατολῆς, τῷ οὐρανῷ ἀτενίζουσι, τῇ τρόπῃ τῆς ἀνατολῆς οὐ προσέχοντες. Ἐσθίουσι δὲ τὰ παρατυγχάνοντα ἀκρόδρυα, καὶ λαχάνων τὰ ἄγρια, ὅσα ἡ γῆ ἐκφύει αὐτομάτως· καὶ ὕδωρ πίνουσι, νομάδες ὄντες ἐν ὕλαις, ἐπὶ φύλλοις ἀναπαυόμενοι· παρ' αὐτοῖς δὲ πολὺ

Digitized by Google

τὸ Περσεῖνον ξύλον, καὶ τὸ λεγόμενον ἀκανθαῖνον, καί τινα ἕτερα καρποφόρα, ἀφ' ὧν ἀποζῶσι. Καὶ οἱ μὲν ἄνδρες εἰς τὸ μέρος τοῦ ὠκεανοῦ ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Γάγγου παροικοῦσιν· ἐκεῖσε γὰρ ὁ ποταμὸς εἰς τὸν ὠκεανὸν εἰσβάλλει· αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν εἰσὶν τοῦ Γάγγου, ἐπὶ τὸ μέρος τὸ τῆς Ἰνδίας· περαιοῦνται δὲ οἱ ἄνδρες πρὸς τὰς γυναῖκας Ἰουλίῳ καὶ Αὐγούστῳ μηνί· αὐτοὶ γάρ εἰσι παρ' αὐτοῖς οἱ μῆνες ψυχρότεροι, τοῦ ἡλίου πρὸς ἡμᾶς ὑπὲρ βορρᾶν ὑψωθέντος· οἱ καὶ εὐκρατότεροι λέγονται εἶναι οἱ μῆνες ἐκεῖνοι, καὶ οἶστρον κινεῖν. Καὶ ποιήσαντες μετὰ τῶν γυναικῶν τεσσαράκοντα ἡμέρας, αὖθις ἀντιπερῶσι· γεννησάσης μέντοι τῆς γυναικὸς δύο παιδία, οὐκ ἔτι ὁ ἀνὴρ περᾷ πρὸς τὴν ἑαυτὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, κοινωνίας χάριν. ἀντιστήσαντες οὖν ὑπὲρ αὐτῶν τὰ ἀντίσομα, τὸν ἐπίλοιπον ἐγκρατεύονται χρόνον. Ἐὰν δὲ συμβῇ στεῖραν ἐν αὐταῖς εὑρεθῆναι γυναῖκα, μέχρι πενταετείας περᾷ πρὸς αὐτὴν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς,

ſuper herba viridi requieſcunt; Ligni Perſeæ, & illius quod Spineum vocant, magna eſt copia, aliaque ſunt fructifera unde victum quærunt. Ad Gangen ſita eſt hæc gens, qua ad Oceanum extenditur; nam in Oceanum iſte fluvius exit. Uxores ſunt ex altera parte Gangis verſus Indiam: ad uxores mariti Julio & Auguſto menſe tranſeunt; illis enim hi menſes frigidiores, ſole verſus partes boreales elato, qui & ſalubriores habentur, magiſq; extimulantes. Cum uxoribus quadraginta dies morati revertuntur. Poſtquam vero duos ex uxore vir genuerit, conſortio ejus non ulterius utitur; ſed æqualem ſemetipſis numerum ſubſtituentes, in poſterum abſtinent. Si vero contigerit mulierem ex iſtis aliquam ſterilem evadere, ad ipſam quinque continuos annos vir tranſit, cum

ea rem habens ; ſi vero non peperit, ad eam commeare deſinit. Quocirca neque numeroſa eorum gens eſt, propter durum loci vivendi morem, inſitamq; continentiam. Atque hæc Bragmanum reſpublica eſt. Fluvium vero impervium dicunt, propter immanem Odontis dicti tyrannidem. Animal eſt oppido maximum, in fluvio degens, elephantem integrum abſorbere valens : tranſeuntibus vero Bragmanis ad ſuas uxores,in iſtis locis non conſpicitur. Sunt etiam in iſtis fluminibus dracones maximi ſeptuaginta cubitorum,quorum pellem unam mihi contigit binos pedes latam videre : Formicæ illic palmares, ſcorpii cubitales ; quapropter ea loca tranſitu difficillima ſunt. Neque tamen omnia loca hæc animalia habent, aut feras venenatas, ſed ſolummodo deſerta ; multi ſunt elephan-

συγγινόμενος αὐτῇ· καὶ ἐὰν μὴ γεννήσῃ, οὐκέτι αὐτῇ προσεγγίζει· διὸ οὐδὲ εἰς πλῆθος πολυάνθρωπον ἐκτέταται αὐτῶν τὸ ἔθνος, διά τε τὴν δυσζωΐαν τοῦ τόπου, καὶ διὰ τὴν φυσικὴν ἐγκράτειαν τῆς γενέσεως. Αὕτη τῶν Βραγμάνων ἐστὶν ἡ πολιτεία. Τὸν δὲ ποταμὸν λέγουσιν δυσπεράτωτον εἶναι διὰ τὸν λεγόμενον Ὀδόντο τύραννον· ζῶον γάρ ἐστι μέγιστον εἰς ὑπερβολὴν, ἐνυπάρχον τῷ ποταμῷ, ἀναφίβιον, ἐλέφαντα ὁλόκληρον καὶ ἀκέραιον καταπιεῖν δυνάμενον. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ περάματος τῶν Βραγμάνων πρὸς τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, οὐκ ὀπτάνεται ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις. Εἰσὶ δὲ καὶ δράκοντες μέγιστοι ἐν τοῖς ποταμοῖς ἐκείνοις, ἕως πηχῶν ἑβδομήκοντα, ὡς καὶ δορὰν ποτὲ μίαν ἐθεασάμην ἐγὼ δύο ποδῶν πλάτος ἔχουσαν. οἱ δὲ μύρμηκές εἰσι τῶν ἐκεῖ παλαιστιαῖοι, οἱ δὲ σκορπίοι πηχυαῖοι· διὸ καὶ δυσδιόδευτοί εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ τόποι. Οὐ πᾶς δὲ τόπος τῶν ἐκεῖ ἔχει τοιαῦτα ζῶα, ἢ ἰοβόλα θηρία, ἀλλ' ἡ ἀοίκητος μόνη· ἀγέλη δὲ ἐλεφάν-

Digitized by Google

των πολλή. Ἀῤῥιανοῦ μέντοι τοῦ μαθητοῦ φιλοσόφου, καὶ δούλου γεγενημένου, δι' εὐφυΐαν δὲ φύσεως εἰς φιλοσοφίαν ἐλάσαντος, ἐν τοῖς καιροῖς Νέρωνος τοῦ βασιλέως, τοῦ κολάσαντος τοὺς ἀοιδίμους ἀποστόλους, Πέτρον, καὶ Παῦλον, τοῦτο τὰ κατ' Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα ἱστορήσαντος, ὃ ἐκεκτήμην πονημάτιον ἀπέστειλα τῇ ἀνδρείᾳ τῆς σῆς καλοκαγαθίας, ὑποζεύξας μου τῷ ὑπομνηματικῷ· ὅπερ ἀναγινώσκων συνεχῶς, καὶ φροντίσας ἐμμελῶς, βιώσῃς ἀσφαλῶς.

torum greges. Arriani vero (qui diſcipulus fuit Philoſophi, natu quidem ſervi, ſed qui ob ingenium inſigne ad philoſophiam adſpiravit, vixitque temporibus Neronis Imperatoris, qui Beatos Petrum & Paulum occidit) opuſculum res geſtas Alexandri continens, quod apud me habebam, ad te miſi; huic meo commentariolo ſubjungens: quem cum cura legens, & diligenter conſiderans, tuto vitam agas.

DANDAMIS,

Bragmanum Magiſter, pulchre differens contra Macedonas.

Rex Alexander, non ſatis habens unius Macedoniæ Rex eſſe, neq; Philippo patre naſci, ſe Ammonis filiũ prædicabat: quem cum origo ſua argueret, falſa naturæ ſuæ argumenta præ ſe ferebat, invicta ſcilicet ipſius facinora. Ut Sol enim è Macedonia exort', multumque orbis perluſtrans, priuſquam ad Babylonem occidit, Europamque, Aſiamque, ut parvas regiones ſubjugans, in noſtram etiam regionem pervenit, ſpeculator, & indagator. Hæc vero ſecum dicebat Alexander. Sapientia providentiæ genitrix, & Juſtitiam (quæ omnium virtutum mater eſt) impertiens, ſola ſuperne in

ΔΑΝΔΑΜΙΟΣ,

ὁ τῶν Βραγμάνων διδάσκαλος, καλῶς διηγούμενος τὸ κατὰ τοὺς Μακεδόνας.

Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος, οὐκ ἀνεχόμενος μόνης εἶναι βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, οὐδ' ἀρκούμενος πατρὶ Φιλίππῳ, καὶ Ἄμμωνος υἱὸν ἑαυτὸν ἔλεγεν εἶναι, καὶ γενέσεως ἐλεγχούσης, ψευδεῖς ἔφερε τῆς φύσεως ἀποδείξεις, ἀνικήτους δὲ ἀγῶνας προέφερεν. ἀνέτειλε γὰρ ὡς ὁ ἥλιος ἀπὸ Μακεδονίας καταστεύσας πολιὺ κόσμον, πρὶν ἔδυνε κατὰ Βαβυλῶνα, τήν τε Εὐρώπην, καὶ τὴν Ἀσίαν, ὡς μικρὰ χειρωσάμενος χωρία, ἦλθε καὶ τὸν ἡμέτερον κόσμον κατοπτεύων καὶ ἐρευνῶν. Ἔλεγε δὲ ταῦτα ἐν ἑαυτῷ ὁ Ἀλέξανδρος. Σοφία, μήτηρ προνοίας, κοινωνὲ δὲ τῆς πασῶν δυνάμεως, ἀνωτέρω ἐν ἀληθείᾳ

ἀληθείᾳ μόνη κειμένη, τροφὲ δὲ, καὶ δημιουργὲ φύσεως, λόγων δοτὴρ γνώσεως κοινῆς, ἀδίκων μὲν ἐπιμιγνὺς, δικαίων δὲ φειδομένη, δὸς ἐμμένως ἤδη μοι τῶν αἰτημάτων τυχεῖν· Βραχμᾶνας δὲ παρόντας ἐνθάδε σοφούς τε, καὶ ἀγαθοὺς ἰδεῖν ἥκω, μαθὼν παρὰ Καλάνου τινὸς τῶν ἐνθάδε ἀποδύσαντος πρός με, πεισθεὶς δὲ ἦλθον, ποθῶ δὲ ὅπως ἴδω, καὶ μάθω σαφῶς.

veritate ſita, nutrix & opifex naturæ, quæ ſermones largiris, communes ſcientias ſcrutaris, & intelligis, injuſtos vero punis, juſtiſque parcis: propitia mihi concede ut votorũ compos fiam. Bragmanas, qui hic locorum ſunt, viſurus venio; à Calano quodam ex iis qui hanc terram incolunt certior factus, qui ad me venit, veni vero, illi obediens: & cupio quam manifeſte videre, & diſcere.

ΒΡΑΓΜΑ-

Digitized by Google

BRAGMANES, *& ipſi Indi, Alexandro Regi hæc dicunt.*

Cupidus prudentiæ ad nos veniſti Alexander: eo Promptius Bragmanes recipimus,quod iſtud quod maxime regium eſt in noſtra vita voluiſti ediſcere,Rex Alexander. Philoſophus enim ſub dominio non eſt, ſed dominatur: homo enim ipſi non imperat. Sed quoniam huc uſque calumniis lacerati, apud te fidem non habuimus: demum, veros deguſtaturus ſermones ad nos veniſti. Calanus enim vir malus nobis fuit: & per Calanum vos Græci Bragmanas cognoſcitis. Ille enim noſter non erat,a virtute ad divitias deficiens.Non ſatis illi erat ex fluvio Tiberoboam bibere

ΒΡΑΓΜΑΝΕΣ, καὶ αὐτοὶ Ἰνδοὶ, Ἀλεξάνδρῳ τῷ Βασιλεῖ ταῦτα λέγουσιν.

Ὀρεγόμενος σοφίας ἦλθες πρὸς ἡμᾶς Ἀλέξανδρε, πρότερον ἀποδεχόμεθα Βραγμάνες, ὅτι ἐστὶ βασιλικώτερον ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν· τοῦτο γὰρ ἠθέλησας μαθεῖν, βασιλεῦς Ἀλέξανδρε· ὁ φιλόσοφος γὰρ οὐ δεσπόζεται, ἀλλὰ δεσπόζει, ἄνθρωπος γὰρ αὐτοῦ οὐ κρατεῖ. ἀλλ' ἐπειδὴ μέχρι νῦν διαβεβλημένοι ἠπιστούμεθα ὑπό σου, γευσάμενος νῦν ἀληθινῶν λόγων ἦλθες. Κάλανος γὰρ κακὸς ἀνὴρ ἡμῖν γεγένηται, καὶ διὰ Καλάνου ἄνδρες Ἕλληνες Βραγμάνας ἔγνωτε· ἐκεῖνος γὰρ οὐκ ἦν ἡμέτερος, ἀπ' ἀρετῆς δραπετεύσας εἰς πλοῦτον· Ὀυκ ἤρκησεν αὐτῷ Τιβεροβοὰμ ποταμοῦ πίνειν ὕ-

δωρ

Digitized by Google

ὕδωρ σωφροσύνης, καὶ ἀμύγδαλας ἐσθίειν, ἐν οἷς αὐξάνεται νοῦς θεοπρεπής· πλοῦτον ἔχειν, ἐχθρὸν ψυχῆς, καὶ οὕτως ἐν αὐτῷ δεινὸν ἀνέφλεξε πῦρ, καὶ εἰς ἡδονὴν αὐτὸν ἀπέστρεψεν ἀπὸ σοφίας· ἡμῶν δὲ οὐδεὶς ἐπ' ἀνθράκων κυλίεται, οὐδὲ ἀλγηδὼν ἡμῶν δαπανᾷ τὸ σῶμα, ἀλλ' ἔστιν ἡμῶν ἡ τροφὴ, ζωὴ, ὑγείας φάρμακον· ἄπλουτοι δ' ἐσμὲν κατὰ τὴν φύσιν, καὶ ὁμοίως πᾶσι τῷ βίῳ ἡμῶν ἐπανέρχεται θάνατος· εἰ δὲ τῶν θνητῶν τινες ἀνδρῶν, ψευδεῖς μαθόντες λόγους, κενοῖς ἡμᾶς ἐπιτοξεύουσι βέλεσιν, ἀλλὰ τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν οὐ βλάψουσιν· ἴσον δ' ἐστὶ, τὸ ψεύδεσθαι, καὶ τὸ ταχέως πείθεσθαι· ἀδικεῖ γὰρ ὁ ψευδόμενος ὃν πείθει, ἀδικεῖ δὲ καὶ ὁ πειθόμενος, ψευδομένῳ προσέχων πρὶν ἢ τ' ἀληθὲς μάθῃ· διαβολὴ γὰρ μήτηρ ἐστὶ πολέμου, καὶ τίκτει ὀργὴν, ἀφ' ἧς μάχονται, καὶ πολεμοῦσι· πλὴν οὐκ ἔστιν ἀνδρεία, τὸ φονεύειν ἄνδρας, λῃστοῦ γὰρ ἔργον ἐστίν· ἀνδρεία

undam prudentiæ, & mulſum edere, quibus augetur mens divina: ſed divitias poſſidet, animæ inimicas, adeoque in ipſo gravis ignis accenſus eſt, cum ad voluptatem à ſapientia convertens. Noſtrum nemo ad carbones volutatur, neque nobis frigus corpus conſumit: ſed victus nobis vita eſt, ſanitatis medicamentum. Divitiarum vero expertes ſumus natura; & pariter omnibus in vita noſtra advenit mors. At ſi quidam mortalium, falſos edocti ſermones, vanis nos inſequuntur jaculis, libertati tamen noſtræ non nocebunt. Idē vero eſt mentiri, & cito fidem adhibere. Mentiens enim, illum cui perſuadet injuria afficit: injuriam etiam facit qui credidit mentienti, fidem adhibens, priuſquam vera edidicerit. Calumnia enim mater eſt belli, & parit iram, per quā bellantur, & pugnant. Inſuper fortitudo non eſt viros occidere: latronis enim op⁹ eſt. Fortitudo

tudo vero eſt contra omne aeris temperamentum dimicare nudo corpore; & ventris cupiditates tollere: & bellorum, quæ in ipſo ſunt, potius victorem evadere: & à cupiditatibus non ſuperari: ut deſideres gloriam, divitias, aut voluptatem. Has primum vince, Alexander, has occide. Has enim ſi viceris, non opus habueris contra ea quæ extra ſunt pugnare: contra eos enim qui extra ſunt pugnas, ut his adminicula feras. Nonne vides quod hos qui extra ſunt vincens, ab iis qui intra ſunt vinceris? Quot tibi videntur reges inſipientiæ in amentibus dominari? Lingua, auditus, olfactus, viſus, tactus, venter, pudenda, corpus integrum: multæ etiam intra crudeles dominæ, reginæ inſatiabiles, infinita imperantes: cupiditates, avaritia, luxuria, parſimonia, diſſenſiones; quibus omnibus, & pluribus aliis, mortales inſerviunt; propter quæ occi-

δὲ ὅτι, πρὸς τὸ πάσῃ ἀέρων κράσει μάχεσθαι γυμνῷ τῷ σώματι, καὶ γαστρὸς ἐπιθυμίας ἀναιρεῖν, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πολέμους μᾶλλον νικῆσαι· καὶ ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας μὴ καταγωνίζεσθαι, πρὸς τὸ ὀρέγεσθαι δόξης, καὶ πλούτου, καὶ ἡδονῆς· τούτους νίκησον πρῶτον, Ἀλέξανδρε, τούτους ἀπόκτεινον. τούτους γὰρ ἐὰν νικήσῃς, οὐκ ἔστι σοὶ χρεία πρὸς τῶν ἔξω μάχεσθαι· τοῖς γὰρ ἔξω μάχῃ, ἵνα τούτοις ἐνέγκῃς φόρους· οὐ βλέπεις ὅτι τῶν ἔξω νικᾷς, καὶ ὑπὸ τῶν ἔνδον νενίκησαι· Πόσοι σου δοκοῦσι βασιλεῖς ἀνοίας ἐν τοῖς ἄφροσι τυραννεῖν; γλῶσσα, ἀκοὴ, ὄσφρησις, ὅρασις, ἁφὴ, γαστὴρ, αἰδοῖα, ὅλος ὁ χρώς. πολλαὶ δὲ καὶ ἔσωθεν ὥσπερ ἀμείλικτοι δέσποιναι, καὶ τυραννίδες ἀκόρεστοι, ἀπέραντα ἐπιτάττουσαι, ἐπιθυμίαι, φιλοχρηματίαι, φιληδονίαι, φειδωλίαι, διχοστασίαι· αἷς πάσαις ταύταις, καὶ ἄλλαις πλείοσι, βροτοὶ δουλεύουσι· δι᾽ ἅπερ φονεύουσι,

καὶ

καὶ φονεύονται· Βραγμᾶνες δὲ νικήσαντες τὸν ἔνδον πόλεμον, λοιπὸν ἀνεῤῥώθημεν, καὶ ἀναπαυόμεθα βλέποντες ὕλας, καὶ οὐρανὸν, καὶ ἀκούομεν ὀρνέων ἦχον εὐμελῆ, καὶ ἀετῶν κλαγγὴν, φύλλα τε περιβεβλήμεθα, καὶ ἀέρι ἐνδιαιτώμεθα, καρποὺς ἐσθίομεν, καὶ ὕδωρ πίνομεν, Θεῷ ὕμνους ᾄδομεν, καὶ τὰ μέλλοντα ἐπιθυμοῦμεν, οὐδενὸς μὴ ὠφελοῦντος ἀκούομεν· τοιαῦτα Βραγμᾶνες ζῶμεν, οὐ πολλοὺς λόγους λέγοντες, καὶ σιωπῶντες. Ὑμεῖς δὲ λέγετε ἃ δεῖ ποιεῖν, καὶ ποιεῖτε ἃ μὴ δεῖ λέγειν· παρ' ὑμῖν δὲ οὐδεὶς φιλοσοφῶν οὐδὲν, ἐὰν μὴ λαλήσωσιν· ὑμῶν γὰρ ὁ νοῦς ἐστιν ἡ γλῶσσα, καὶ ἐπὶ τοῖς χείλεσιν αἱ φρένες· χρυσὸν καὶ ἄργυρον συνάγετε, δούλων χρείαν ἔχετε, καὶ μεγάλων οἴκων, ἀρχὰς διώκετε, ἐσθίετε καὶ πίνετε ὅσα καὶ τὰ κτήνη, οὐκ αἰσθάνεσθε, ὡς ἰδιῶται, περιβάλλεσθε μαλακὰ, ἐξομοιούμενοι τοῖς σκώληξι τοῖς σηρικοδιασταῖς· ἀδεῶς πάν-

dunt, & occiduntur. Bragmanes vero bellorum intus victores, in poſterum obfirmamur, & requieſcimus ; aſpicientes ſylvas, & cœlum, & audimus avium dulcem ſonum, & aquilarum clangorem, foliis cingimur, & in aere verſamur, fructus edimus, aquam bibimus, Deo hymnos canimus, futura appetimus, nihil quod non proficiat audimus. Tales vivimus Bragmanes : pauca locuti tacemus. Vos vero loquimini quæ feciſſe oportuit, & facitis quæ loqui fas non eſt. Apud vos enim nemo philoſophatur niſi qui linguæ promptus. Veſtra enim mens lingua eſt, & in labris prudentia. Aurum & argentum cogitis, ſervis opus habetis, & magnis ædibus. Imperia perſequimini : editis, & bibitis quantum jumenta : ſenſum habetis tanquam idiotæ, mollibus veſtimini bombycum in morem. Suaviter omnia faci-

Google

facitis, & eorum quæ facitis vos pœnitet; contra voſmetipſos veluti contra hoſtes loquimini; linguæ poteſtatem habentes, ab ea debellamini: meliores vobis ſunt taciti, qui ſeipſos non accuſent; ab ovibus, tanquam in bello captis, lanam exigitis; annulos tanquam gloriam digitis veſtris imponitis; aurum ut mulieres geſtatis, & ſuper iſtis elati eſtis; ad ſimilitudinem creatoris facti, immitium ferarum animum paritis; multis poſſeſſionibus circumdati, ſuper iſtis gloriamini, hoc reſpicientes, quod revera vobis prodeſſe non poteſt: aurum enim neq; animam erigit, neq; corpus nutrit; ſed contra potius, animam obſcurat, & corpus marcidum reddit. Nos vero ad veram naturam proxime accedentes, & hæc quæ ad eam ſuſtentandam deſtinantur iſtis neglectis comparamus; fame ſuperveniente, glandibus & oleribus, quæ nobis providentia

τὰ πράττετε, καὶ ἐφ' οἷς πράττετε, μετανοεῖτε, καθ' ἑαυτῶν λαλεῖτε ὡς κατ' ἐχθρῶν, τῆς γλώττης ἐξουσίαν ἔχοντες, ὑπὸ ταύτης πολεμεῖσθε· κρείττονες ὑμῶν εἰσιν οἱ σιγῶντες, κἂν ἑαυτοὺς οὐκ ἐλέγχωσι· παρὰ προβάτων, ὥσπερ αἰχμαλώτοι, ἔρια δανείζεσθε· δόξαν τοῖς δακτύλοις ὑμῶν, ὡς ξόανα, περιτίθεσθε· χρυσὸν, ὡς αἱ θήλειαι, φορεῖτε, καὶ ἐπὶ τούτοις μεγαλαυχεῖσθε· καθ' ὁμοίωσιν τοῦ κτίσαντος δημιουργηθέντες ἀνημέρων θηρίων θυμὸν τίκτετε· ὅταν πολλὰς κτήσεις περιβάλλησθε, ἐπὶ τούτοις μεγαλαυχεῖσθε, καὶ τοῦτο βλέποντες, ὅτι πρὸς ἀλήθειαν οὐδὲν ὑμᾶς δύναται ὠφελεῖν· χρυσὸς γὰρ ψυχὴν οὐκ ἀνίστησιν, οὔτε σῶμα παίνει, ἀλλὰ τοὐναντίον μᾶλλον καὶ ψυχὴν σκοτοῖ, καὶ σῶμα ἐκτήκει. Ἡμεῖς δὲ πρὸς ἀλήθειαν τὴν φύσιν ἐπείγοντες, τὰ ταύτῃ ἀποκληρωθέντα ἐκείνων καὶ προνοοῦμεν· πείνης περιγινομένης, ἀκροδρύοις, καὶ λαχάνοις, τοῖς ἐκ τῆς προνοίας ἡμῖν χορηγουμένοις,

γενομένοις, ἰώμεθα ταύτην· καὶ δίψης περιγινομένης, ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐρχόμενοι, χρυσὸν πατοῦντες, ὕδωρ πίνομεν, καὶ ταύτην θεραπεύομεν· χρυσὸς δὲ οὐ παύει δίψαν, οὐδὲ λιμὸν παραμυθεῖται, οὐ τραῦμα θεραπεύει, οὐ νόσον ἰᾶται, οὐκ ἀπληστείαν ἐμπίπλησιν, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ προσεξεγείρει ταύτην τὴν ξένην τῆς φύσεως ἐπιθυμίαν· καὶ διψῶν μὲν ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ πιεῖν, καὶ λαβὼν ὕδωρ πέπαυται τῆς δίψης· καὶ ὁ πεινῶν φυσικῶς ἐπιζητεῖ τροφὴν, καὶ φαγὼν κορέννυται, καὶ τῆς ἐπιθυμίας πέπαυται. Παντάπασιν οὖν δηλονότι ξένον φύσεώς ἐστι, τὸ χρυσοῦ ἐπιθυμεῖν· πᾶσα γὰρ ἐπιθυμία πέπαυται βροτῶν, ὅταν λάβῃ κόρον, ἐπειδὴ τῇ φύσει τοῦτο συνέσπαρται· ὁ δὲ τῶν χρημάτων ἔρως ἀκόρεστός ἐστι, διὰ τὸ εἶναι τοῦτο παρὰ φύσιν, ἐπεὶ καὶ ἐν αὐτῷ κοσμεῖσθε, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐνδοξάζεσθε, τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ὑπερμεγαλυνόμενοι· καὶ διὰ

attulit, eam abigimus, & ſiti ſuperveniente ad fluvium ventitantes, aurumque conculcantes, aquam bibimus, & illam explemus: aurum vero ſitim non ſedat, neque famem ſolatur; vulnus non curat, neque morbo medetur; neceſſitatem non explet, ſed potius excitat advenam naturæ cupiditatem. Homo autem ſitiens potum deſiderat, & aquam accipiens ſitim ſedat; & eſuriens naturaliter deſiderat nutrimentum, & edens ſatiatur, & cupiditatem ſedat. Omnino igitur manifeſtum eſt, auri deſiderium naturæ adventitium eſſe: omnis enim cupido ceſſat cum ſatiatur, quoniam naturæ hoc inſitum; divitiarum vero cupido inſatiabilis eſt, quoniam præter naturam eſt. Qapropter iis ornamini, & gloriamini, ſuper alios homines elati; & propter

hæc ea quæ omnibus communia ſunt propria facitis; æqualem omnibus naturam avaritia etiam in multas ſententias dividente. Hæc fuit ſententia Calani mendacis, amici quidem veſtri, ſed qui à nobis conculcatur; & qui cauſa eſt aliis multorum malorum, vobis in pretio eſt. A nobis ut inutilis ſpretus dimittitur; omnia enim quæcunque nos conculcamus, hæc admiratꝰ eſt avarus Calanus, vanus veſter amicus, ſed non noſter, qui vilis, & miſeris miſerior, animam amore argenti amiſit. Quapropter nobis indignus apparuit, & indignus amore qui erga Deum eſt: nec contentus fuit hac ſylveſtri tranquillitate, in illa ſeſe delectans, neque ſpem habuit futura expectantem, miſeram ipſius animam argenti cupiditate trucidans.

Eſt vero quidam apud nos Dandamis, qui in ſylva ſuper frondibus jacet in tranquillo,

τοῦτο τὰ κοινὰ τῶν πάντων, ἴδια ποιεῖτε, τὴν ὁμοίαν πᾶσι μίαν φύσιν, τῆς φιλαργυρίας εἰς πολλὰς γνώμας λοιπὸν κατατεμνούσης. Καλανὸς οὖν, ὁ ψευδὴς φίλος ὑμῶν, ταύτην ἔχε τὴν γνώμην, ἀλλ' ὑφ' ἡμῶν καταπατεῖται, καὶ ὁ παραίτιος πολλῶν κακῶν πᾶσι, παρ' ὑμῖν ἐστιν ἔντιμος, καὶ τιμᾶται ὑφ' ὑμῶν· ἀνωφελὴς γὰρ ὢν ἡμῖν, παραπέμπεται ἐξουδενωθείς· καὶ πάντα, ὅσα ἡμεῖς καταπατοῦμεν, ταῦτα ἐθαύμασεν ὁ φιλαργυρήσας Καλανὸς, ὁ μάταιος, ὑμέτερος φίλος, ἀλλ' οὐχ ἡμέτερος, μέλεος, καὶ τῶν ἀθλίων ἐλεεινότερος, τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ ἀπώλεσε φιλαργυρήσας· καὶ διὰ τοῦτο ἄξιος ἡμῶν οὐκ ἐφάνη, οὐδὲ ἄξιος τῆς πρὸς τὸν θεὸν φιλίας, οὐδὲ ἐναναπαύσατο ταῖς ἐν ὕλαις ἀμεριμνίαις, ἐν ταύταις ἐντρυφήσας, οὐδὲ ἐλπίδα ἔχε τῆς μετὰ ταῦτα προσδοκίας, τὴν ἀθλίαν αὐτοῦ ψυχὴν φιλαργυρίᾳ κατακλείνας.

Ἔστι δέ τις παρ' ἡμῖν Δανδάμιος, ὡς ἐν ὕλῃ κατάκειται ἐπὶ φύλλοις, ὃς εἰρήνην

ἐγγὺς

Google

ἐγγὺς ἔχει πηγήν, ὡς μαστὸν ἀκέραιον ἀμέλγων μητρός. Τότε Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς ἀκούσας ταῦτα πάντα, παρεκάλεσε τοῦτον διδάσκαλον αὐτῶν, καὶ πρύτανιν, τῶν λόγων τούτων συντυχεῖν· οἱ δὲ ὑποδεικνύουσιν αὐτῷ μακρόθεν τὸν τόπον τοῦ Δανδάμεως· ἐλθὼν δὲ ἐκεῖ ὁ Ἀλέξανδρος, οὐκ εἶδεν αὐτὸν παριών, ἐν ὕλαις γὰρ κατέκειτο συχναῖς, ἐπὶ φύλλοις ἀναπαυόμενος ἐν εἰρήνῃ, ἔχων πηγὴν ἐγγύς, ὡς μαστὸν ἀκέραιον ἀμέλγων μητρὸς γῆς· ὡς οὖν οὐκ εἶδεν ὁ Ἀλέξανδρος Δανδάμιν, τὸν τῶν Βραγμάνων ἐπιστάτην, καὶ διδάσκαλον, πέμπει πρὸς αὐτὸν φίλον αὐτοῦ τινα, Ὀνησικράτην ὀνόματι, λέγων τούτῳ· Σπεῦσον πρὸς τὸν διδάσκαλον Βραγμάνων, τὸν μέγαν Δανδάμιν, ὦ Ὀνησίκρατες, ἢ μαθὼν τὰ περὶ αὐτοῦ ποῦ διάγει, ἀνάγγειλόν μοι τάχος, ὅπως ἐγὼ αὐτὸς παραγένωμαι πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ Ὀνησικράτης λέγει, τὸ κελευσθὲν ποιήσω διὰ τάχους· σὺν

& fontem juxta habet, innocua terræ matris ubera emulgens. Tunc Alexander, cum hæc omnia audiſſet, hunc eorum magiſtrum & præfectum accerſi juſſit, ut horum ſermonum fieret particeps. Illi vero longe illi oſtenderunt locum Dandamidis. Illuc veniens Alexander, quamvis prope eſſet ipſum, non vidit; jacebat enim in ſylvis denſis ſuper frondibus, in tranquillo requieſcens, fontem prope habens, eumque veluti uber innocuum matris terræ emulgens. Non videns Alexander Dandamidem Bragmanum magiſtrum & præfectum, ad eum mittit quendam ex amicis ſuis, Oneſicratem nomine, dicens illi; Feſtina ad doctorem Bragmanum magnum Dandamidem, O Oneſicrates, & de eo certior factus ubi habitat, cito mihi renuncia, ut ipſe illum conveniam. Oneſicrates vero dixit, quod imperatum eſt exequar; tuum enim

BIBLIOTECA ROMA

enim eſt imperare, meum vero facere. Profectus vero ille, & magnum Dandamidem inveniens, dixit; Salve Magiſter Bragmanum, filius Dei, Jovis magni, Alexander Rex, qui omnium hominum Dominus eſt, vocat te, ut veniens ad ipſum multa & præclara dona accipias; ſi vero non venias, caput tibi auferet. Dandamis vero audiens, & plane ridens, non movit caput à frondibus, ſed jacens reſpondit in hunc morem; Deus, magnus Rex, nunquam injuriam genuit, ſed lucem, pacem, vitam, aquam, corpus humanum, & animas; & has recipit, cum eas fatum ſolverit; nunquam author cupiditatis. Hic meus Dominꝰ eſt, & Deꝰ ſolus: ſicut cædem averſatur, ita bellum non gerit. Alexander vero Deus non eſt, cum poſſit mori. Qui fit ut omnium Dominus ſit qui fluvium Tiberoboam nunquam ſuperaverit? neque ſuper totum mundum revectus thronum

γὰρ τὸ προστάττειν, τὸ δὲ δρᾶν ἐμόν. Πορευθεὶς δὲ οὗτος, καὶ τὸν μέγαν Δανδάμιν εὑρὼν, εἶπε· Χαίροις, διδάσκαλε Βραγμάνων, υἱὸς θεοῦ Διὸς τοῦ μεγάλου, βασιλεὺς Ἀλέξανδρος, ὃς ἐστὶ παντὸς ἀνθρώπου δεσπότης, καλεῖ σε· ὅς, ἐλθόντος σου πρὸς αὐτὸν, πολλὰ καὶ καλὰ παρέξει δῶρα· μὴ ἐλθόντος δέ σου, τὴν κεφαλὴν ἀποτεμεῖ. Ὁ δὲ Δανδάμις ἀκούσας, μειδιάσας χαριέντως, οὐδ᾽ ἐπῆρεν ἑαυτοῦ τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τῶν φύλλων, ἀλλὰ καταγελάσας τούτου, κατακείμενος, ἀπεκρίνατο οὕτως· Ὁ θεὸς, ὁ μέγας βασιλεὺς, ὕβριν οὐδέποτε γεννᾷ, ἀλλὰ φῶς, εἰρήνην, ζωὴν, καὶ ὕδωρ, σῶμα ἀνθρώπου, καὶ ψυχὰς, καὶ ταύτας δέχεται, ὅταν μοῖρα λύσῃ ταύτας, μηδαμῶς θήσας ἐπιθυμίαν· ἐμὸς οὗτος δεσπότης, καὶ θεὸς μόνος, ὃς φόνον ἀποστρέφεται, πολέμους οὐ κατεργάζεται. Ἀλέξανδρος δὲ θεὸς οὐκ ἔστιν, εἰδὼς ἀποθνήσκειν· πῶς πάντων ἐστὶ δεσπότης, ὃς οὐ περῆλθε ποταμὸν Τιβεροβοάμ, οὐδ᾽ εἰς κόσμον ὅλον τὸν

αὐτοῦ

Digitized by Google

αὐτοῦ θρόνον τέθεικεν ἢ παλινφόροις, οὐδὲ ζῶν ἐν ἄδου οὐδέπω παρῆλθεν, οὐδὲ τῆς μεσοπορείας ἡλίου οἶδε τὸν δρόμον, καὶ μεθορίοις κατασφορίοις συνθία, οὐδὲ γινώσκει αὐτοῦ τὸ ὄνομα. Εἰ αὐτὸν οὐ χωρεῖ ἡ ἐκεῖ γῆ, διαβαινέτω Γάγγην ποταμὸν, καὶ εὑρήσει γῆν δυναμένην ἀνθρώπους φέρειν, εἴπερ ἡ παρ' αὐτοῖς οὐκέτι ὑπομένει βαστάζειν τοῦτον. Ὅσα δέ μοι ὁμολογεῖ Ἀλέξανδρος, καὶ ὅσα ἐπαγγέλλεται παρέξειν μοι δῶρα, ἐμοὶ ἄχρηστα τυγχάνει· ταῦτα δέ μοι φίλα, καὶ χρηστὰ, καὶ χρήσιμα τυγχάνει, οἶκος, τὰ φύλλα ταῦτα, καὶ τροφὴ πίων, αἱ περιανθοῦσαι βοτάναι, καὶ ὕδωρ εἰς πότον· τὰ δὲ λοιπὰ, χρήματά τε, καὶ πράγματα, μετὰ μερίμνας συναγόμενα, καὶ οἱ συνάγοντες αὐτὰ, ἂν ἐκείνοις ἀπολλύμεναι, οὐδὲν ἕτερον ἢ λύπας παρέχειν εἰώθεν, ἧς ἐστιν ἐμπεπλησμένος πᾶς βροτός· νῦν δὲ ἐγὼ καθεύδω ἐπὶ στρωμνῆς φύλλων, κεκλεισμένοις ὄμμασιν οὐδὲν τηρῶν· χρυσὸν γὰρ ἐὰν θελήσω τηρεῖν,

ipſius poſuerit? neque zonam Gadirorum prætererit? neque Solis, medio euntis, novit curſum? & conterminis obliquantibus vicina neque norunt ipſius nomen. Si illum non ſatiaverit iſta terra, tranſeat fluvium Gangen, & terram inveniet quæ homines ferre valeat; ſi illa quæ apud ipſos eſt illum non patienter ſuſtinet. Quæcunque vero enunciavit mihi Alexander, & quæcunque mihi affutura ſpondet dona, mihi inutilia ſunt: hæc mihi ſunt grata bona, & utilia; domus, hæc ſcilicet frondes; & pingue mihi nutrimentum, puta florentes herbæ, & ad potum aqua: reliqua vero, divitias cum moleſtiis collectas, eumque ipſis qui eas colligunt pereuntes, nihil præter dolores afferre veriſimile eſt, quibus videntur pleni omnes mortales. Nunc ego ſuper lecto frondium clauſis oculis dormio, nihil ſervans: aurum enim ſi voluero ſervare, mihi

ſomnum

ſomnum corrupero. Terra mihi (ſicut mater nuper nato lac) omnia fert: ad ea quæ volo pervenio, ad ea quæ curare nolo non impellor. Si vero mihi caput abſtulerit Alexander, animam non perdet, ſed illud ſolum ſilebit; anima vero ad Dominum abibit, corpus, ut ſordes, ſuper terram relinquens, unde etiam deſumptum fuit; ego vero ſpiritus factus, aſcendam ad Deum meum, qui nos carni incluſit, & in terram demiſit, tentans, num digreſſi ab ipſo, viveremus ipſi quemadmodum imperavit; qui ab abeuntibus ad ipſum rationem exiget; judex enim eſt omnium injuriarum. Suſpiria enim affectorum injuriis, eorum qui injuria afficiunt pœnæ fiunt: Hæc vero minetur Alexander iis qui aurum & divitias cupiunt, & mortem formidant; nam hæc duo totam in nobis vim amittunt. Bragmanes enim neque aurum amant, neque mortem metuunt: Abi

διαφθείρω μου καὶ τὸν ὕπνον· γῆ μοι πάντα φέρει, ὡς μήτηρ· γάλα δὲ ἔτι τῷ τεχθέντι, ἐφ' ἃ θέλω ἔρχομαι, ὃ μὴ θέλω μεριμνᾶν, οὐκ ἀναγκάζομαι. Ἐὰν δέ μου τὴν κεφαλὴν ἀφέλῃ Ἀλέξανδρος, τὴν ψυχὴν οὐκ ἀπολέσει, ἀλλὰ μὲν αὐτὴ μόνη σιωπῶσα· ἡ δὲ ψυχὴ πρὸς τὸν δεσπότην ἀπελεύσεται, τὸ σῶμα, ὡς ῥάκος, ἐπὶ τῆς γῆς καταλιποῦσα, ὅθεν καὶ ἐλήφθη· πνεῦμα δὲ γινόμενος ἐγὼ, ἀναβήσομαι πρὸς τὸν θεόν μου, ὃς ἡμᾶς κατέκλεισεν ἐν σαρκὶ, καταλείψας ἐπὶ γῆν, πειράζων, πῶς καταβάντες, ὡς προσέταξε, ζήσωμεν αὐτῷ, ὃς ἀπελθόντας πρὸς αὐτὸν ἀπαιτήσει λόγον, δικαστὴς ὢν πάντων ὑβρισμάτων. Οἱ γὰρ τῶν ἀδικουμένων στεναγμοὶ τῶν ἀδικούντων κολάσεις γίνονται· ταῦτα δὲ ἀπειλείτω Ἀλέξανδρος τοῖς θέλουσι χρυσὸν, πλοῦτον, καὶ θάνατον φοβουμένοις· πρὸς ἡμᾶς γὰρ τὰ δύο αὐτοῦ ὅπλα πέπτωκεν. Οἱ γὰρ Βραγμάνες οὔτε χρυσὸν φιλοῦσιν, οὔτε θάνατον φοβοῦνται· ἄπελθε

οὖν,

Digitized by Google

οὖν, καὶ Ἀλεξάνδρῳ λέγε, ὅτι Δανδάμις τῆς σῶν χρείαν οὐκ ἔχει, διὰ τοῦτο πρὸς σε οὐκ ἐλεύσεται· εἰ δὲ σὺ Δανδάμεως χρείαν ἔχεις, ἐλθὲ πρὸς αὐτόν.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ταῦτα ἀκούσας παρὰ τοῦ Ὀνησικράτους, μᾶλλον αὐτοῦ ἰδεῖν ἐπεθύμησεν, ὅτι αὐτὸν πολλὰ ἔθνη καθελόντα εἷς ἐνίκησε γυμνὸς γέρων. Πορεύεται γοῦν σὺν πεντεκαίδεκα φίλοις εἰς τὴν ὕλην τοῦ Δανδάμεως, καὶ ἐγγὺς γενόμενος αὐτοῦ, κατέβη ἐκ τοῦ ἵππου, καὶ ἀπέθετο τὸ διάδημα, καὶ πᾶσαν τὴν περὶ αὐτὸν ἀλαζονείαν· καὶ εἰσελθὼν μόνος εἰς τὴν ὕλην ἔνθα ὁ Δανδάμις, ἠσπάσατο αὐτὸν, καὶ εἶπε· Χαίρεις Δανδάμι, διδάσκαλε Βραχμάνων, καὶ πρύτανι σοφίας· πάρειμι πρὸς σε, ἀκούσας σου τὸ ὄνομα, ἐπεὶ μὴ παρεγένου πρὸς ἡμᾶς. Ὁ δὲ Δανδάμις, χαίρεις, εἶπε καὶ αὐτὸς, δι' ὃν πολλαὶ πόλεις ταράσσονται, καὶ ἔθνη ἀναστατεῖ. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καθήσας παρὰ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶδε καθαρὰν γῆν

igitur, & renuncia Alexandro Dandamidem illius opus non habere : ſi vero ipſe Dandamide opus habeat, ad illum veniat.

Alexander vero hæc ab Oneſicrate audiens, magis concupivit ipſum videre, eo quod ipſum, qui multas nationes ſuſtuliſſet, unicus viciſſet nudus ſenex. Vadit igitur cum ſeptendecim amicis in ſylvam Dandamidis, & ipſi prope factus, deſcendit ab equo, & depoſuit coronam, & omnem una apparatum : & ingreſſus ſolus in ſylvam ubi erat Dandamis, ſalutavit ipſum, & dixit ; Salve Dandamis, Doctor Bragmanum, & Magiſter Sapientiæ : venio ad te, audiens tuum nomen, quoniam ad nos non veniebas. Cui Dandamis ; Salve & tu, inquit, per quem multæ urbes perturbantur, & populi ſedibus eruuntur. Alexander vero, ſedens ad pedes ejus, iſta demum hora terram vidit puram

à ſanguine. Tum Dandamis; Cur ad nos veniſti Alexander? quid velis ex noſtra ſolitudine ferre? quod quæris nos non habemus; eorum quæ poſſidemus non indiges. Nos Deum reveremur, homines amamus, aurum ſpernimus, mortem deſpicimus, voluptates non curamus: vos mortem timetis, aurum amatis, voluptates concupiſcitis, homines odiſtis, Deum contemnitis. Illi vero Alexander; Ego aliquod prudentiæ verbum ex te auditurus venio, aiunt enim te cum Deo verſari: volo enim ſcire qua in re à Græcis differas, aut qua in re ſupra alios oculatus ſis, aut ſapias. Dandamis vero illi reſpondit; Libens & ego tibi miniſtrarem ſermones ſapientiæ Dei, & tibi mentem divinam imponerem: ſed tu locum non habes in anima ut à me recipias adminiſtratum donum Dei: implerunt enim animam tuam vaſtæ cupiditates,

ἀπὸ αἱμάτων· καὶ ὁ Δανδάμις· Τί πρὸς ἡμᾶς, Ἀλέξανδρε, πάρει; τί θέλεις βαστάσαι ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐρημίας; ὃ ζητεῖς, ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν· ἃ ἡμεῖς κεκτήμεθα, αὐτὸς οὐ χρήζεις. Ἡμεῖς θεὸν τιμῶμεν, ἀνθρώπους φιλοῦμεν, χρυσοῦ ἀμελοῦμεν, θανάτου καταφρονοῦμεν, ἡδονῶν οὐ φροντίζομεν· ὑμεῖς δὲ θάνατον φοβεῖσθε, χρυσὸν φιλεῖτε, ἡδονῶν ὀρέγεσθε, ἀνθρώπους μισεῖτε, θεοῦ καταφρονεῖτε. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος πρὸς αὐτόν· Ἐγὼ σοφόν τι ἥκω μαθεῖν παρά σου· φασὶ γάρ σε θεῷ προσομιλεῖν· θέλω γὰρ εἰδέναι, τί τῶν Ἑλλήνων διαφέρεις, ἢ τί περισσότερον τῶν λοιπῶν βλέπεις, ἢ φρονεῖς. Ὁ δὲ Δανδάμις πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο· θέλω κἀγὼ διακονῆσαί σοι λόγους σοφίας θεοῦ, καὶ ἐνθεῖναί σοι νοῦν θεοπρεπῆ. Ἀλλὰ σὺ τόπον οὐκ ἔχεις ἐν τῇ ψυχῇ σου, ὥστε χωρῆσαι τὴν παρ' ἐμοῦ σοι διακονουμένην δωρεὰν θεοῦ· πεπληρώκασι γάρ σου τὴν ψυχὴν ἄπληστοι

Google

ἄπληστοι ἐπιθυμίαι, καὶ ἀκόρεστος φιλαργυρία, καὶ δαιμονιώδης φιλαρχία, αἵτινες μάχονταί μοι νῦν, ὅτι σε ἐνθάδε περιασπῶ, καὶ οὐ φονεύεις ἔθνη λαῶν πολλῶν, ἐκχέων αἷμα, καὶ λυποῦνται σήμερον κατ' ἐμοῦ, ὅτι πόλιν βλέπουσι μένουσαν, καὶ σωζομένους ἀνθρώπους. Σὺ δὲ εἶπας καὶ ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν ἐλθεῖν, καὶ μετ' αὐτὸν ἐπ' ἄλλην οἰκουμένην, καὶ μετ' ἐκείνην πάλιν ἐφ' ἑτέραν· καὶ σφόδρα λυπηθήσῃ, ὅταν μὴ ἔχῃς οὓς νικήσεις. Πῶς οὖν ἐγὼ δύναμαι θεοῦ σοφίας λαλῆσαί σοι λόγους, τοσαύτῃ ἀλαζονείᾳ, καὶ ἐπιθυμίαις ἀμετρήτοις πεπληρωμένης σου τῆς διανοίας, ἣν οὐδ' ὅλος ὁ κόσμος ὑπηρετῶν ἠδυνήθη πληροφορῆσαι; Βραχὺς ἐκτίσθης, καὶ γυμνὸς, καὶ εἷς ἄνθρωπος παρῆλθες ἐν τῷ κόσμῳ· καὶ αὐξηθεὶς, διὰ τί σὺ πάντας κατασφάττεις; ἵνα τὰ πάντων λάβῃς· καὶ ὅταν νικήσῃς σὺ πάντας, καὶ πᾶσαν κτήσῃ τὴν οἰκουμένην, τοσαύτην γῆν καθέξεις μόνος, ὅσην ἐγὼ ἀνακεί-

& inſatiabilis avaritia, & dæmoniaca imperii cupido, quæ nunc contra me pugnant, quoniam illinc te extraho ne occidas nationes, multorum populorum effundens ſanguinem; & propter me hodie contriſtantur, quoniam urbem vident ſtantem, & ſalvos homines. Tu vero dixiſti te ad Oceanum venturum & poſtea ad alium orbem, & poſt illum denuo ad alium; & multum contriſtaberis cum non habueris quos vincas. Quomodo ego igitur potero Dei ſapientiæ tibi verba loqui, cum tali pompa, oſtentatione, & cupiditatibus immodicis repleta tibi ſit cogitatio, quam neque totus orbis tibi inſerviens poſſit ſatiare? Parvulꝰ natꝰ es, & nudus, & homo unicꝰ veniſti in mundum; & grandior evadens, cur omnes occidis: ut omnia omnium accipias? & cum omnes viceris, & omnem poſſederis orbem terrarum, tantam terram occupabis ſolus, quantam ego jacens, aut

Digitized by Google

tu ſedens, tantæ terræ domini in quantam deſcendemus. Similiter & nos contemnendi homines, æqualia tibi habemus cuncta; terram, aquam, aerem, ſine pugna, ſine bello; quæcunque ego habeo, juſte habeo, neq; quicquam deſidero: Tu vero hæc habes, ſanguinem effundens, & homines interficiens. Si omnes poſſederis fluvios, æqualem mecum aquam biberis. Hoc igitur prudentiæ verbum à me diſce Alexander, nulliꝰ pauperis quidpiam habe, & omnia tua erunt, & nulliꝰ indigebis. Cupiditas enim paupertatis mater eſt; paupertas vero, opus inordinatum, & malo pharmaco ſananda, dolore; nunquam inveniens quod quærit, neq; ſuper iis quæ habet acquieſcens, ſed ſemper cruciatur ſuper iis quæ non poſſidet: dives vero evades quemadmodum ego, ſi mecū vivere volueris, & ſi mihi auſcultaveris, & meos ſermones audiveris, mea etiam bona poſſidebis. Deꝰ enim mihi amicus, &

μενος, ἢ σὺ καθήμενος, τοσαύτης κυριεύοντες, ἔνθεν καταβησόμεθα· ὥστε οἱ εὐκαταφρόνητοι ἡμεῖς ἄνευ μάχης καὶ πολέμου ἴσα σοι ἔχομεν τὰ πάντα, γῆν, ὕδωρ, ἀέρα· καὶ πάντα ὅσα ἐγὼ ἔχω, δικαίως ἔχω, καὶ οὐδενὸς ἐπιθυμῶ· σὺ δὲ πολεμεῖς, καὶ ἐκχέων αἵματα, καὶ ἀνθρώπους κατασφάττων· ἐὰν πάντας κτήσῃ ποταμοὺς, ἴσον ἐμοὶ πίνῃς ὕδωρ. Τοῦτο οὖν Ἀλέξανδρε σοφὸν μάθε παρ' ἐμοῦ· μηδενὸς πένητος θέλε ἔχειν, καὶ πάντα ἔσται σὰ, καὶ οὐδενὸς δεήσῃ. Ἐπιθυμία γὰρ μήτηρ ἐστὶ πενίας, πενία δὲ, ἔργον ἀταξίας, κακῷ φαρμάκῳ θεραπευομένη λύπη, καὶ μηδέποτε εὑρίσκουσα ὃ ζητεῖ, μηδ' ἀναπαυομένη οἷς ἔχει, ἀλλ' ἀεὶ βασανιζομένη ἐφ' οἷς οὐ κέκτηται· πλουτήσῃς δὲ, ὥσπερ ἐγὼ, ἐὰν μοι συζῆν θελήσῃς, καὶ ἐάν μοι προσέχῃς, καὶ ἀκούσῃς μου τῶν λόγων, καὶ κτήσῃ ἐκ τῶν ἐμῶν ἀγαθῶν. Ὁ γὰρ θεὸς ἐμοὶ φίλος, καὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀγαλλιῶν,

Digitized by Google

λιῶν περισσομιλῶ, καὶ ἔμπνους ἐν ἐμοὶ γίνεται· κακοὺς ἀνθρώπους ἀποστρέφομαι, οὐρανός μοι στέγη, γῆ μοι πᾶσα στρωμνὴ, ὕλαι τράπεζα, καρποὶ τρυφῆς ἀπόλαυσις, ποταμοὶ διάκονοι δίψης· οὐκ ἐσθίω σάρκας ὁ λέων, οὐδὲ πήσσεται ἐν ἐμοὶ ἑτέρων ζώων κρέα, οὐδὲ γίνομαι τάφος νεκρῶν ἀλόγων· πρόνοια γάρ μοι τροφὴν φέρει καρποὺς, ὡς φίλη μήτηρ τῷ τεχθέντι γάλα. Ἀλλὰ σὺ ζητεῖς, Ἀλέξανδρε, τοῦ μαθεῖν παρ' ἐμοῦ, τί περισσὸν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων κέκτημαι, ἢ τί οἶδα σοφὸν παρὰ πολλούς· ἐμὲ ὃν βλέπεις, βιῶ ὡς ἐξ ἀρχῆς ἐκτίσθην, ζῶ ὡς παρὰ τῆς μητρὸς ἐτέχθην γυμνὸς, ἄνευ πλούτου, καὶ φροντίδος· διὰ τοῦτο ἅπερ ὁ Θεὸς ποιεῖ οἶδα, καὶ τί δεῖ γίνεσθαι ἐπίσταμαι. Ὑμεῖς δὲ θαμβεῖσθε, μαντευόμενοι περὶ τῶν καθ' ἡμέραν ἐφ' ἡμῖν παρερχομένων, μὴ συνιέντες τὰ καθ' ὥραν ὑμῖν δεικνύμενα ἔργα Θεοῦ, λιμοὺς, λοιμοὺς, πολέμους, αὐχμοὺς, ὄμ-

operum ejus exultans conſortio fruor, & afflatu ſuo in me eſt. Malos homines averſor; cœlum mihi tegumentum, tota terra ſtragulum, ſylvæ menſa, fruct' deliciarum fruitio, fluvii miniſtri ſitis; neque edo carnes, quemadmodum Leo, neque intra me conſumitur aliorum animalium caro, neq; fio ſepulchrum animalium mortuorum: Providentia enim mihi cibū parit fruct', ut mater amica nuper nato lac. Sed tu quæris à me, Alexander, edi-ſcere quid ſupra alios homines poſſideam, aut quid, præ multis, ſapientiæ ſciam. Ego, ſicut vides, vivo, ut à principio creatus fui, vivo ut è matre natus ſum, nudus, ſine divitiis, & cura: quapropter ea quæ Deus facit novi, & quid fieri oporteat intelligo. Vos vero habet admiratio, cum futura (quæ vobis indies adveniunt) prædicitis; non intelligentes opera Dei (quæ ſingulis horis vobis oſtenduntur) famem, peſtem, bellum, ſiccitates,

imbres,

imbres, & fructuum incrementa; horum ego præſcius ſum, quomodo, & unde hæc fiant, & quem in finem: hanc vero mihi cognitionem largitur providentia: & hoc me magnopere lætificat, quod ſuorum operum conſilia mecum Deus communicavit, & quod Deus cum operibus ſuis largitus eſt mihi juſtitiam ſuam. Si bellorum timor Reges invaſerit, aut alius caſus, ad me veniunt velut Dei nuncium, & providentiam Dei deprecatus, perſuadeo ipſi aliquid boni dare iis qui ad me veniunt: & eorum metum ſolvens, cum confidentia ipſos remitto. Utrum melius eſt, dic mihi, hominibus nocere, & malæ gloriæ nomen habere, vel potius eos ſervare, & benefactorem cenſeri? Et quid convenit filiis Dei; bellare & evertere à Deo creata, aut potius pacate agendo inſtaurare diruta & proſtrata velut Dei ſer-

βρῶς, καὶ καρπῶν φορᾶς· προγινώσκων ἐγὼ πῶς, καὶ πόθεν ταῦτα γίνεται, καὶ διὰ τί, ἐμοὶ παρέχει γνῶσιν πρόνοια· καὶ τοῦτο ἐστὶ λίαν ἐμφραίνει με, ὅτι τῶν ἰδίων ἔργων ὁ θεὸς ἐμὲ σύμβουλον πεποίηκεν, ὡς υἱὸν ἀγαπητόν; ὅτι θεὸς μετὰ τῶν ἰδίων ἔργων σύμβουλον πεποίηκε τὴν δικαιοσύνην πρός με. Πολεμίων φόβος ἐὰν ἐπέλθῃ βασιλεῦσιν, ἢ καὶ ἑτέρα πτῶσις, πρός με ἔρχονται, ὡς πρὸς ἄγγελον θεοῦ· καὶ ἐγὼ ἐντυχὼν τῇ προνοίᾳ τοῦ θεοῦ, πείθω αὐτὴν ἀγαθόν τι δοῦναι τοῖς παροῦσι πρός με· καὶ τὸν φόβον τούτων καταλύσας, μετὰ θάρσους αὐτοὺς ἀποπέμπω. Τί βέλτιον, εἰπέ μοι, καταβλάπτειν ἀνθρώπους, καὶ κακῆς δόξης ὄνομα ἔχειν, ἢ μᾶλλον τούτους φυλάττειν, καὶ εὐεργέτην γνωρίζεσθαι; Καὶ τί πρέπει τοῖς υἱοῖς τοῦ θεοῦ, πολεμεῖν, καὶ κατασκάπτειν τὰ ὑπὸ τῆς προνοίας δημιουργηθέντα, ἢ εἰρηνεύειν, καὶ προσανοικοδομεῖν τὰ πεποιημένα καὶ κατερριμμένα, ὡς τοῦ δημιουργοῦ λάτριν;

λάτρειν; Οὐκ ὠφελήσει σε, βασιλεῦ Ἀλέξανδρε, ἡ ἐξουσία αὕτη, οὐδὲ τὸ πλῆθος τοῦ χρυσοῦ, ἢ οἱ πολλοὶ ἐλέφαντες, οὐδὲ ἐσθὴς ἡ ποικίλη καὶ διάφορος ἡ περί σε, οὐδ᾽ ὁ στρατὸς ὁ νῦν σοι περιστοιχιζόμενος, οὐδ᾽ οἱ ἵπποι, καὶ οἱ δορυφόροι, καὶ πάντα ὅσα σὺ τῶν ἄλλων μετὰ πολέμῳ καὶ μάχης ἀφείλω· ἀλλ᾽ ὀνήσει σε τὰ μέγιστα, ἐὰν πεισθῇς τοῖς ἐμοῖς λόγοις, καὶ ἐπακούσῃς τῆς ἐμῆς φωνῆς. Σὺ δὲ, Ἀλέξανδρε, ἐάν με φονεύσῃς, οὐ φοβοῦμαι, λέγοντά σοι τά σοι συμφέροντα· ἀπελεύσομαι γὰρ πρὸς τὸν θεόν μου, ὃς κατεσκεύασε τὰ πάντα· αὐτὸς γὰρ οἶδέ μου τὴν δίκην, καὶ τούτῳ λέληθεν οὐδέν, οὗ ὄμματα, πάντες οἱ ἀστέρες, ἥλιός τε, καὶ σελήνη, καὶ αὐτὸς κρινεῖ καὶ σοῦ ἄλλους ἀδικοῦντας· ὃν οὐ λήσῃ, οὐδὲ τόπον ἕξεις ποῦ φεύξῃ τοῦτον ἀναστὰς, οὐδὲ τούτου τὴν δίκην διεκδύσῃ· ὥστε, βασιλεῦ Ἀλέξανδρε, μὴ καταβάλλε, ἃ ὁ θεὸς θέλει κτίζεσθαι, μηδ᾽ ἀφανίζειν βιά-

vum? Non te juvabit, Rex Alexander, iſta poteſtas, neque auri abundantia, neque multi elephantes, neque veſtis varia & excellens circa te, neque exercitus te nunc ſtipans, neque equi, aut haſtati, & omnia quæcunque ab aliis bello & pugna abſtuliſti: ſed te maxime juvabit, ſi meis obediveris ſermonibus, & meis verbis auſcultaveris. Tu vero, Alexander, etſi me occideris tibi utilia dicentem, non metuo. Abibo enim ad Deum meum, qui omnia creavit. Ille enim cauſam meam novit, & illum nihil latet; nam oculi ipſius ſunt omnes Stellæ, & Sol, & Luna: & ipſe eos judicabit qui aliis injuriam inferunt: quem non latebis, neque locum habebis ubi fugias, cum reſurrexeris, neque illius vindictam evitabis. Adeoque, Rex Alexander, ne dirue quæ Deus velit ædificari, neque deformare eni-

tere

tere quæ ipſe ornare vult, neque effunde ſanguinem civitatum, neque gentes occidas, ut ſuper eas incedas. Tibi enim melius eſt vivere quam alios occidere, & morte tua alios beatos reddere: & potius damnum arbitrari, quæ aliorum ſunt auferre, quam iſtud lucrum exiſtimare. Quare tu, qui unica anima factus es, tot nationes velis diſſolvere? Cur tu, ſtolide exultans, multis malis orbem reples? cur tu aliorum damna ut proprium lucrum reſpicis? cur illachrymantibus irrides? Memineris mei in ſolitudine nudi, & pauperis, & teipſum lucrare: bellaque abſolvens, providentiæ dilectam pacem amplectere: & ne quæras in malis fortem te præſtare, ſed nobiſcum tranquillam vitam agere. Abjice à te ovium vellera, & ne confugias in tegmen mortuum. Tunc imitatione noſtri

ζου, ἃ ἐκεῖνος κοσμεῖν βούλεται, μηδὲ σπένδε αἷμα πόλεων, μηδὲ νέκρου ἔθνη διαβαίνειν ἐπ' αὐτά· Σεαυτῷ γὰρ μᾶλλον ζῆσαι κρεῖττον, ἤπερ ἄλλους κατακλείνειν, καὶ μὴ θανόντα ἄλλους μακαρίζειν, καὶ ζημίαν εἰδέναι μᾶλλον, τὰ τῶν ἄλλων ἁρπάζειν, ἤπερ κέρδος ἡγεῖσθαι τοῦτο. Τί, μία ψυχὴ γενόμενος, τοσαῦτα ἔθνη καταλῦσαι θέλεις; Τί σύ, ἀφρόνως εὐφραινόμενος, πολλῶν κακῶν τὴν οἰκουμένην ἐμπιπλᾷς; Τί τὰς ἀλλοτρίας συμφορὰς, ὡς ἑαυτοῦ κέρδη ὁρᾷς; τί κατὰ δακρυόντων ἐν γελᾷς; Μνήσθητί μου, τοῦ ἐπ' ἐρημίαις, ἐμοῦ τοῦ γυμνοῦ καὶ πενιχροῦ, καὶ σεαυτὸν κέρδησον, καὶ τοὺς πολέμους καταλύσας, τὴν τῆς προνοίας φίλην ἄσπασαι εἰρήνην· καὶ μὴ ζήτει ἐν κακοῖς ἀνδρείαν ἔχειν, ἀλλὰ μεθ' ἡμῶν ἀμέριμνον βίον διάγειν· ἀπόρριψον ἀπὸ σαυτοῦ τοὺς τῶν προβάτων μαλλοὺς, καὶ μὴ καταφεῦγε ἐπὶ σκέπην νεκράν· τότε τιμή-

σεις

σεις ἑαυτὸν, μιμησάμενος ἡμᾶς, ποιοῦτος γεγονὼς, οἷος καὶ ἐκτίσθης. Πειράζεται γὰρ εἰς ἀρετὴν ἐν ἐρημίᾳ ψυχή. ἕλου τοιγαροῦν, ὦ βασιλεῦ Ἀλέξανδρε, βίον διάγειν ἄυλον ἡμέτερον· οὐκ οἶδα εἰ οὕτως εἶ μακάριος, ὡς δυνηθῆναί σε πεισθέντα τοῖς ἡμετέροις λόγοις ἑαυτὸν εὑρεῖν. Νῦν ἀναμένουσί σε Μακεδόνες, ἵνα πολέμους καταβάλλωσι, καὶ ἀνθρώπους κατασφάξωσι, καὶ τὰ ἐκείνων διαρπάσωσι, καὶ λυποῦνται σήμερον οἱ φονοῦντες αἱμάτων ἀλλοτρίων, ἔθνος βλέποντες σωζόμενον· ἰδίων γὰρ πλεονεξιῶν εἰσι στρατιῶται, ἣν πρόφασιν ἔχοντες ἄδικον· πότε βίον ἀμέριμνον κλήσῃ, τὸν παρὰ θεοῦ σοι ἀπονεμηθέντα, ἵνα καὶ σεαυτῷ ζήσῃς, καὶ ἄλλους μὴ κατακλείνῃς; Νῦν δ' ἄρα τούτων ἀκούων τῶν λόγων, τί μέλλεις λοιπὸν σεαυτῷ προσανέχειν; ἢ ζητεῖς ἁρπάζειν ἀκμὴν, καὶ ταράσσειν ἔθνη, καὶ φονεύειν ἀνθρώπους, καὶ ἃ μὲν εἰργάσω, ἃ δὲ πράττεις, ἃ

teipſum honorabis, & talis fies qualis creatus eras. Exercetur enim ad virtutem in ſolitudine anima. Præfer igitur, Rex Alexander, vitam noſtram ſilveſtrem. Non ſcio ſi adeo beatus ſis ut te invenias noſtris ſermonibus perſuaſum. Nunc te expectant Macedones, ut bella ſuſcitent, & homines occidant, & eorum bona devaſtent; & contriſtantur hodie abſtinentes aliorum ſanguine, gentem aliquam videntes ſervatam; ob proprium enim quæſtum milites ſunt, quamlibet injuſtam cauſam arripientes. Quando vitam ages curis vacuam, a Deo tibi aſſignatam, ut & tibi vivas, aliosque non trucides? Nunc adeo hos ſermones juſtos audiens, quid tibi ipſi auſcultare cunctaris? quæriſne juventute arrepta nationes conturbare, & homines occidere, è quibus aliqua feciſti, alia facis, alia

etiam facturus es? Sed ſi meos ſermones non audiveris, cum hinc migravero, ego in æthere videbo te horum cauſa puniri, & te acerbis gemitibus lugentem, pœnas eorum quæ feciſti dantem, & tum iſtorum qui tibi a me adminiſtrati ſunt divinorum ſermonum recordaberis, cum te non ſequentur equi, bellorum ſcientes, & multitudo haſtatorum: tunc plorabis ejulans, vitam quærens quam irrito amiſiſti moribus inordinatis, & bellis innocui ſanguinis: cum tu tecum nihil aliud habebis præter recordationem malorum quæ tibi ipſi accumulaſti. Novi enim pœnas a Deo injuſtis hominibus juſte inflictas. Tunc mihi dices illic; Bonus mihi conſultor fuiſti, Dandami. Illic enim tibi aſtiterint animæ eorum qui in bello ſine cauſa á te occiſi ſunt: quomodo tunc defenſionem facies? nihil vero profeceris quamvis Ma-

δὲ μέλλεις ποιεῖν; ἀλλ' ἐὰν τῶν ἐμῶν μὴ ἀνάσχῃ λόγων, ἐνθένδε ἀπαλλαγῆς, καὶ ὢν ἐν ἀέρι, ὄψομαί σε τούτων τὰς δίκας τιννῦντα, καὶ στεναγμοῖς πικροῖς ὀδυρόμενόν σε, τῶν ὑπό σου πεπραγμένων τὰς εὐθύνας διδόντα· καὶ τότε τῶν ὑπ' ἐμοῦ σοι διακονουμένων θείων λόγων μνησθήσῃ, ὅταν μηκέτι ἀκολουθῶσιν ἵπποι δεδιδαγμένοι πολέμους, καὶ πλήθη τῶν δορυφόρων· τότε θρηνήσεις οἰμώζων, ζητῶν ὃν εἰς μάτην ἀπώλεσας βίον εἰς ταραχὰς ἀτάκτους, καὶ πολέμους αἱμάτων ἀθῴων· ὅταν μηδὲν ἄλλο ἔχῃς ἰδεῖν σου κύκλωθεν, εἰ μὴ μνήμην κακῶν ὧν ἐσώρευσας ἑαυτῷ. Οἶδα γὰρ ἐγὼ τὰς ἐκ Θεοῦ ἐπαγομένας τιμωρίας δικαίως ἀνθρώποις ἀδίκοις· τότε μοὶ ἐρεῖς ἐκεῖ, ἀγαθός μου τὸ πρὶν ἦσθα σύμβουλος, ὦ Δανδάμι· Ἐκεῖ γὰρ παραστήσονταί σοι ψυχαὶ, αἱ μάτην πεπολεμημέναι ἀδίκως ὑπό σου. Ποίοις ἀρκέσῃς ἀπολογούμενος τότε, οὐδὲν γὰρ ὠφεληθείς,

Google

ληθεὶς, ἢ μέγας κληθεὶς, καὶ φανεὶς, ὁ νῦν τὸν κόσμον νικῆσαι θέλων, νενικημένος τότε.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος πάνυ αὐτοῦ ἡδέως ἤκουε, καὶ οὐκ ἐθυμώθη· ἦν γὰρ ἐν αὐτῷ πνεῦμα θεῖον, ἀλλ' ὑπό τινος δαίμονος κακοῦ εἰς φόνους, καὶ ταραχὰς ἐτράπη. Καὶ σφόδρα καταπλαγεὶς ἐπὶ τοῖς παραδόξοις λόγοις τοῦ Δανδάμεως, ἀπεκρίνατο, λέγων αὐτῷ· Ἀληθινὲ διδάσκαλε Βραγμάνων Δανδάμι, καὶ ἀναπλάττων ἀνθρώπους τῇ σοφίᾳ τῆς προνοίας τοὺς σοι παρατυγχάνοντας, ὃν ἐγὼ μαθὼν παρὰ Καλάνου, καὶ ποθήσας συντυχῶν, εὗρον πάντων ἀνθρώπων ὑψηλότερον, διὰ τὸ ἐν σοι πνεῦμα· οἶδα ὅτι ἀληθῶς λέγεις τὰ πάντα, ἐγέννησε γάρ σε ὁ θεὸς, καὶ αὐτὸς κατέπεμψέ σε ἐν τοῖς τόποις τούτοις, ἐν οἷς ἔξεστί σοι εὐδαιμονεῖν, ἀτάραχον ὄντα ὅλῃ τῇ φύσει, πλούσιον, ἀνελλιπῆ, πολλῆς ἡσυχίας ἀπολαύοντα. Ἐγὼ δὲ τί ποιήσω, ὁ ἀδιαλείπτοις φόνοις συνοικῶν,

gnus appellaris, & videaris, nunc mundum ſubjugare cupiens, ipſe tum victus.

Alexander vero omnino placide ipſum audivit, neque ſuccenſuit: erat enim in ipſo ſpiritus divinus, ſed inſtigatione cujuſdam dæmonis mali ad cædes & motus convertebatur; & multum perculſus inopinatis ſermonib⁹ Dandamidis reſpondit, dicens illi; Verax Doctor Bragmanum Dandami, homines ad te venientes efformans ſermonibus providentiæ, quem ego a Calano ediſcens, & convenire cupiens, excelſiorem omnibus hominibus inveni, propter ſpiritum qui in te eſt. Novi te omnia vere dixiſſe: Deus enim te genuit, & ad hæc te miſit loca, in quibus licet tibi felicem eſſe, & tranquillum tota ætate, divitem, nihilo egentem, quiete multa fruentem. Ego vero quid faciam continuis cædibus cohabitans, &

Digitized by Google

perpetuis damnis exhauſtus? multos habens qui me cuſtodiunt, illos hoſtibus magis formido. Deteriores ſunt amici adverſariis; qui indies mihi inſidiantur magis quam inimici mei, neque ſine illis vivere poſſum, neque illis tamen fido, cum inter ipſos ſim: ab iis enim quos metuo, conſervor. Die quidem nationes conturbans, inſtante nocte a cogitationibus meis perturbor, ne quis me contra inſurgens, gladio jugulet. Hei mihi! & puniens eos qui non obediunt contriſtor, & non puniens contemnor rurſum. Et quomodo poſſibile eſt mihi hæc opera repudiare? ſi enim voluero in deſerto vivere, ſatellites non permittent. Amplius mihi non licet (quamvis poſſem) hunc ſortito ſtatum ab illis recedere. Quomodo me apud Deum defendam, qui mihi hanc ſortem aſſignavit? Tu vero, O Se-

καὶ συνεχέσι καταντλούμενος συμφοραῖς, πολλοὺς ἔχων τοὺς τηροῦντάς με; φοβοῦμαι τούτους τῶν πολεμίων μᾶλλον· χείρονες οἱ φίλοι τῶν ὑπεναντίων, οἳ καθ' ἡμέραν ἐπιβουλεύουσί μοι, πλέον τῶν ἐχθρῶν μου· καὶ οὐδὲ χωρὶς αὐτῶν ζῆσαι δύναμαι, οὔτε θαρσῶ πάλιν τούτοις, σὺν αὐτοῖς ὤν. οὓς γὰρ φοβοῦμαι, ὑπ' αὐτῶν τηροῦμαι· ἡμέρας μὲν ταράσσων ἔθνη, ἐπιστάσης δὲ νυκτὸς, ἐκταρασσόμενος ὑπὸ τῶν λογισμῶν μου, μή τίς μοι ἐπιστὰς ξίφει χειρώσηται· οἴμοι· καὶ κολάσας τοὺς ἀπειθοῦντάς μοι, λυποῦμαι· καὶ μὴ κολάσας, καταφρονοῦμαι πάλιν. Καὶ πῶς οἷόν τι μέ ἐστι ταῦτα τὰ ἔργα ἀρνήσασθαι; καὶ γὰρ εἰ θέλοιμι ἐπ' ἐρημίαις ζῆσαι, ὑπὸ τῶν ὑπασπιστῶν οὐ συγχωροῦμαι· Οὐκ ἔξεστι δέ μοι μᾶλλον, εἰ καὶ ἠδυνάμην, ἀπὸ τούτων δραπετεῦσαι, ταύτην λαχόντα τῇ ψήφῳ. Τί οὖν ἀπολογήσομαι τοίνυν τῷ θεῷ, ὃς γενομένῳ τοῦτον ἐπένευσε τὸν κλῆρον; Σὺ δὲ, ὦ πρεσβύ-

τα,

τα, κτῆμα τίμιον θεοῦ, ἀνθ' ὧν
ὠφέλησάς με, καὶ ηὔφρανάς με
τοῖς λόγοις τῆς σοφίας σου, καὶ ἀπὸ
πολέμων ἡμέρωσάς με, δέξαι
μου τὰ δῶρα, ἃ ἐνήνοχά σοι, καὶ μή
με ἀτιμάσῃς· ἐγὼ γὰρ εὐεργε-
τοῦμαι σοφίαν τιμῶν. Καὶ ταῦτα
εἰπὼν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν
Δανδάμιν, κατένευσε τοῖς οἰκέ-
ταις αὐτοῦ· οἱ δὲ προσέφερον αὐτῷ
χρυσὸν, καὶ ἄργυρον ἐπίσημον, καὶ
ἐσθῆτα παντοίαν, καὶ ἄρτους, καὶ
ἔλαιον. Ὁ δὲ Δανδάμις ἰδὼν
ἐγέλασε, καὶ εἶπε τῷ Ἀλεξάν-
δρῳ· πεῖσον δὴ ὄρνεα, τὰ περὶ
τὴν ὕλην κελαδοῦντα, λαβεῖν
χρυσὸν, καὶ ἄργυρον, καὶ ἄμεινον
ἠχῆσαι· εἰ οὖν ταῦτα οὐ δύνῃ πεῖ-
σαι, οὐδ' ἐμὲ πείσας χείρω αὐ-
τῶν γενέσθαι· ὃ γὰρ μήτε ἐσθίω,
μήτε πίνω, οὐ λαμβάνω ἀνω-
φελές τε κτῆμα, οὐδὲ τηρῶ ἐπι-
βλαβὲς ψυχῆς χρῆμα, οὐδὲ ἐ-
λεύθερον ἐμὸν βίον ἀπὸ πάσης
μερίμνης νῦν δεσμεύσω, οὐδὲ
μάτην ἐμὴν καθαρὰν διάνοιαν
θολώσω· μὴ γένοιτο. ἀλλ' οὔτε
ἀγοράσαι τι ζητῶ, ἐπ' ἐρημίαις

nex, venerande Dei ſerve, pro iis quibus me juvaſti,& lætificaſti ſermonibus prudentiæ tuæ, & a bellis dehortatus es; accipe mea dona, quæ tibi attuli, neque me contemſeris,ego enim beneficio afficior, ſapientiam honorans. Et hæc dicens Alexander Dandamidi,annuit domeſticis ſuis,qui illi attulerunt aurum, & argentum ſignatū, & omne genus veſtimenti,& panes,& oleū. Dandamis videns riſit, & dixit Alexandro; Perſuade avibus circa ſylvam ſtrepentibus aurum accipere & argentum,ut melius canant: ſi vero illis perſuadere non poteris, neq; mihi perſuadebis ut illis deterior fiam,quod enim neq;edo,neq;bibo,non accipio,inutile mun⁹; neq;animæ damnoſas divitias ſervo, neque vitam meam ab omni cura vacuam nunc devinciam,neq;ſine cauſa meas cogitationes contaminabo. Ne fiat; neque enim quicquam emere deſidero, in

deſerto

Digitized by Google

ſerto vivens: omnia enim gratis mihi Deus dat, fructus ad cibum, & aquam ad potum, ſylvas in locum habitationis, aerē ad incrementum omnium. Nihil enim Deus auro vendit, ſed gratis dat omnia bona, mentem donans iis qui libenter accipiunt. Veſtem induo quam me habentem ex utero mater peperit. Aere delector, & meipſum talem ſuaviter contemplor. Cur me cogis totius corporis vinculum induere? Tranquillitas mihi gratior omni poſſeſſione: & melle dulcior ex fluvio potus ſecundum naturam ſitim fugans. Si vero hi panes in cibum ſunt, cur eos igne coxiſti? non edam ego reliquias ignis, neque auferam alienum nutrimentum: qui guſtavit ipſos, ignis abſumat. Ut honorem eum qui ſapientiam honorat, oleum accipio; & hæc locutus Dandamis, oleum accepit; & ſurgens ſylvam circumivit, & colligens ligna,

οἰκῶν· τὰ γὰρ πάντα δωρεὰν ὁ θεός δίδωσί μοι, καρποὺς εἰς τροφὴν, καὶ ὕδωρ εἰς πότον, ὕλας εἰς τόπον οἰκίας, ἀέρα εἰς αὔξησιν τῶν πάντων· Οὐδὲν γὰρ ὁ θεὸς χρυσίῳ πωλεῖ, ἀλλὰ χαρίζεται τὰ πάντα ἀγαθὰ, φρένας διδοὺς τοῖς θέλουσι λαμβάνειν· ἱμάτιον περιβέβλημαι ὃ ἐξ ὠδίνων ἔχοντά με ἡ μήτηρ ἔτεκεν· ἀέρι τέρπομαι, καὶ ἡδέως ἐμαυτὸν τοιοῦτον βλέπω· τί καταναγκάζεις με περιθέσθαι ὅλου τοῦ σώματος δεσμόν; ἐμοὶ ἡδύτερον ἡ ἀμεριμνία πάσης κλήσεως, καὶ μέλιτος γλυκύτερον τὸ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ πότον, ἰώμενον τὴν κατὰ φύσιν δίψαν. Εἰ δὲ οἱ ἄρτοι οὗτοι εἰς τροφήν εἰσι, τί αὐτοὺς περιέκαυσας πυρί; οὐκ ἐσθίω ἐγὼ ἀπόβρωμα πυρὸς, οὐδ' ἀφαιροῦμαι ἀλλοτρίαν τροφήν· τὸ γευσάμενον αὐτὰ πῦρ καταδαπανάτω. Ἵνα τιμήσω τιμῶντα σοφίαν, δέχομαι τὸ ἔλαιον· καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Δανδάμις, ἔλαβε τὸ ἔλαιον. Καὶ ἀναστὰς, τὴν ὕλην περιῆλθε· καὶ συναγαγὼν

ξύλα

Digitized by Google

ξύλα, ἐποίησε σωρὸν, καὶ ἀνάψας πυρὰν, εἶπε· Βραγμάνες πάντα ἔχουσι, καὶ τρέφονται προνοίᾳ· καὶ ἱκανῶς ἀναχέων τὸ πῦρ, ἐπέχεεν, ἕως πᾶν ἐδαπάνησε τὸ ἔλαιον· καὶ ἦρεν ὕμνον τῷ Θεῷ, λέγων· Ἀθάνατε κύριε, εὐχαριστῶ σοι ἐν παντί· βασιλεύεις γὰρ τῶν ὅλων σὺ μόνος ἀληθῶς, παρέχων σὺ τῷ πλάσματι πάντα πλουσίως εἰς τροφήν· δημιουργήσας δὲ κόσμον τοῦτον σὺ, διατηρεῖς ἀναμένων τὰς ψυχὰς ἃς ἐξαπέστειλας ἐκεῖ, ἵνα πολιτευσαμένας ἀσφαλῶς τιμήσῃς ὡς θεός· τὰς δ' ἀπειθήσας τοῖς σοῖς θεσμοῖς, κατακρίσει παραδῷς· Πᾶσα γὰρ δικαία κρίσις παρά σοι, καὶ ἀπέραντος ζωὴ ἑτοίμη παρά σοι· χρηστότητι γὰρ ἀϊδίῳ σὺ πάντας ἐλεεῖς.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀκούσας ταῦτα πάντα, καὶ ἰδὼν, θαυμάσας σφόδρα, καὶ κατανυγεὶς ἐπὶ τοῖς σοφοῖς, καὶ ἀληθινοῖς λόγοις τοῦ Δανδάμεως, ἀπῆλθεν, ἀποφέρων πάντα ὅσα ἐνηνόχει

fecit cumulum,&focum accendens,dixit ; Bragmanes omnia habent, & providentia nutriuntur, & jugiter ignem accendens, oleum infudit uſquequo totum conſumpſiſſet, & hymnum Deo cantavit ; Immortalis Domine,tibi in omni re gratias ago. Tu enim vere cunctis ſolus imperas,dans omnia creaturis tuis abunde ad nutrimentum. Tu vero creans hunc mundum conſervas, expectans animas quas illuc miſiſti, ut eas quæ vitam pie inſtituerunt honores ut Deus : illas vero quæ non obediverunt tuis legibus , condemnes.Omne enim juſtum judicium apud te eſt, & vita æterna apud te parata eſt : bonitate enim æterna omnium miſereris.

Alexander vero omnia hæc audiens & videns, & multum miratus, & compunctus prudentibus & veris ſermonibus Dandamidis , abiit, auferens omnia quæ attulerat bona

præter

præter oleum quod ignis abſumpſerat. Dandamis vero illi dixit; Tales ſumus omnes, Alexander: Ille vero tuus amicus Calanus, pravus homo nobis fuit, per breve ſpatium noſtræ vitæ inſtitutum imitatus; verum cum Deum non amaret, deſertis nobis ſeceſſit ad Græcos, & per familiaritatem videns noſtra myſteria, hæc apud gentes profanas eliminavit, & in æternum ignem ſe conjecit. Tu vero malæ gentis, Macedonum, Rex, Bragmanes antea convitiis inſectat'es, et eos juſſiſti occidi, verbis mendacibus fidem adhibens: regem autem non decet, cui curæ eſt nationes gubernare, hujuſmodi convitiatoribus fidem dare. Nos enim vitæ propriæ rationem Deo dabimus, quando ad illum redierimus. Ipſius enim opera ſumus; & omnes, ipſius juſtitiam aſſequi conantes, contemnimus vanam gloriam quæ apud inſipientes

δῶρα, πλὴν τοῦ ἐλαίου οὗ ἀνήλωσε τὸ πῦρ. Ὁ δὲ Δανδάμις εἶπε· τοιοῦτοί ἐσμεν πάντες, Ἀλέξανδρε· ὁ δέ σοι φίλος Καλάνος, ἡμῖν κακὸς ἀνὴρ ἐγένετο, πρὸς βραχὺν χρόνον μιμησάμενος ἡμῶν τὸν βίον· καὶ ἐπεὶ μὴ ἐτύγχανε θεοφιλής, καταλιπὼν ἡμᾶς ἐδραπέτευσε πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καὶ παρὰ συνήθειαν ἰδὼν ἡμέτερα μυστήρια, καὶ ταῦτα βεβήλοις ἐκπομπεύσιν ἔθνεσιν ἐντεῦθεν, εἰς πῦρ ἀθάνατον μετέστησεν ἑαυτόν. Σὺ δὲ ὦ κακοῦ ἔθνους δεσπότης, Μακεδόνων, τὸ πρὶν ἐλοιδόρεις Βραγμάνας, καὶ ἐκέλευες τούτους ἀπόλλυσθαι, πεισθεὶς ψευδέσι λόγοις, ὅπερ οὐ πρέπει βασιλεῖ, καὶ κηδομένῳ ἐθνῶν ἄρχειν, τούτοις διαβάλλουσιν πείθεσθαι. Ἡμεῖς γὰρ τοῦ ἰδίου βίου θεῷ λόγον δώσομεν, ὅταν πρὸς αὐτὸν ἀπέλθωμεν· αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ἔργα· καὶ πάντες οἱ ἀντιποιούμενοι τῆς αὐτοῦ δικαιοσύνης, καταφρονοῦμεν κενῆς δόξης τοῖς παρὰ τοῖς ἄφρο-

σιν

Digitized by Google

στιν ὕσης. Πῶς οὖν δύνασθε ὑμεῖς τὰ ἡμέτερα φρονεῖν, κακῶς ζῶντες, καὶ τοῦ ὄντως καλοῦ ἀμελοῦντες; Ἡμεῖς δὲ, οἱ Βραγμάνες, μνημονεύοντες πῶς ἐγεννήθημεν, τῇ φύσει ἐκείνῃ συζῶμεν, καὶ βλέπομεν πῶς ἀμέμπτως ζῆν δυνάμεθα, ἐν ἀμεριμνίᾳ διάγοντες, περὶ οὐδενὸς φροντίζοντες. Φροντὶς γὰρ ὕλης βίου βροτῶν χωρίζει νοῦν ἀπὸ θεοῦ· ἕκαστον γὰρ ἡμῶν ἡ πρόνοια ἰδίας γνώμης ἀπαιτήσει λόγον· καὶ τῶν ταύτης πράξεων δίκας δώσομεν. Διὰ τοῦτο χαίρομεν ἡμεῖς ἐν ἐρημίαις, καὶ μέσον ὕλας καθεζόμενοι, ἵνα εἰς πᾶν ἀρέσκον τῷ θεῷ ἐφιστάνωμεν τὸν νοῦν, ἵνα μὴ αἱ ἀδολεσχίαι τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τὰς ψυχὰς ἡμῶν περισπάσωσιν ἀπὸ τῆς τοῦ θεοῦ δοξολογίας. Μακάριος γάρ ἐστιν ὁ μηδενὸς τῶν περισσῶν δεόμενος, δόξης δὲ κηδόμενος τοῦ δεσπότου τῶν ἁπάντων. Τὸν γὰρ βουλόμενον πᾶσιν ἀρέσκειν, χρὴ καὶ δοῦλον εἶναι πάντων· ἡμεῖς δὲ ἄχρειαν ἔχομεν πό-

eſt. Quomodo igitur poteſtis vos in rebus noſtris ſapere, qui male vivitis, & verum bonum negligitis? Nos vero Bragmanes recordati quomodo nati ſumus, ſecundum naturam illam agimus, & proſpicimus quo pacto vivamus inculpabiles, in tranquillitate vitam agentes, nullius rei curam gerentes. Cura enim victus in vita hominum, mentem à Deo abſtrahit: ab unoquoque enim noſtrum Providentiā ſuæ ſententiæ rationem exiget, & eorum quæ facimus pœnas dabimus. Quapropter gaudemus nos in deſertis, & in mediis ſylvis ſedemus, ut animum in omne q^d Deo acceptum eſt ſiſtam^9, ne loquacitas reliquorū hominū animas noſtras à Dei laudib^9 abſtrahat. Beatus enim eſt qui nulla re ſuperflua indigens, gloriam curat illius qui omnium dominus eſt. Oportet enim eum qui omnibus placere vult, omnibus ſervum eſſe. Nos vero non opus habe-

habemus urbes adire; cœtus enim latronum ſunt, ubi multa malitia excolitur. Magnas enim domos nobis Deus extruxit, montes altos, & nemora umbroſa, unde puræ naturæ à Deo datæ memoria conſervatur: fructus edentes illis convivamur, & aquam bibentes illa lætificamur, & ſuaviſſimam requiem ſuper frondibus habemus, & ſuper illis quieſcentes fatigationem deponimus. Quomodo igitur vos qui multorum ſervi eſtis, liberis imperare poteſtis? vos enim animæ propriæ, multa & varia deſiderantis, ſervi intemperantes eſtis. Si enim multas vultis veſtes habere, paſtore indigetis, textore, fullone, inſuper & ſutore. Ne mihi dixeris, contemno mollia veſtimenta; æqualis enim ſervitus eſt de re parva & magna curam agere. Qui paululum auri deſiderat; etiam amplius concupiſcet. Qui parvæ civitati imperare cupit, in magnam quo-

λεις ἐπιζητεῖν· σύνοδος γάρ ἐστι λῃστῶν, καὶ πολλῆς κακίας γεωργός· μεγάλους δὲ ἡμῖν ὁ θεὸς οἴκους ἔκτισεν, ὄρη ὑψηλά, καὶ ὕλας κατασκίους, ἔνθεν καθαρᾶς φύσεως τῆς δεδομένης ἐκ θεοῦ μνήμης σώζεται· καρποὺς ἐσθίοντες, ἐν τούτοις ἐντρυφῶμεν· καὶ ὕδωρ πίνοντες, ἀπὸ τούτου εὐφραινόμεθα, καὶ ἡδίστην ἀνάπαυσιν ἐπὶ φύλλοις ἔχομεν, καὶ ἐπὶ τούτοις ἀναπαυόμενοι, τὸν κόπον ἀποτιθέμεθα. Πῶς οὖν ὑμεῖς, πολλῶν δοῦλοι ὄντες, τοῖς ἐν πᾶσιν ἐλευθέροις ἐπιτάσσειν δύνασθε; ὑμεῖς γάρ, ψυχῆς ἰδίας πολλὰ καὶ ποικίλα ἐπιθυμούσης, δοῦλοι ἄτακτοί ἐστε· εἰ γὰρ πολλὰ ἱμάτια θέλετε ἔχειν, δέεσθε τοῦ ποιμένος, τοῦ ὑφάντου, τοῦ κναφέως, ἢ καὶ τοῦ ἀμήτλοντος· μή μοι λέγε, ὑφορῶ μαλακὰ ἱμάτια· ἴση γάρ ἐστι δουλεία τὸ ἐπὶ μικρῷ καὶ μεγάλῳ φροντίζειν· ὁ ὀλίγου ὀρεγόμενος χρυσίου, καὶ τοῦ πλείονος ἐπιθυμήσει· ὁ μικρᾶς πόλεως βασιλεῦσαι θέλων, δηλονότι καὶ

τῆς

τῆς μείζονος ἁρπάζει· ἀλλὰ καὶ ἐν ὀλίγῃ πορφύρᾳ σιλβούσῃ ἐν ἱματίῳ ἐναβρύνεσθε μεγάλως, τῶν Ἰνδῶν ὁλοπορφύρων ὄντων, τῶν δούλων ὑμῶν ὁλοπόρφυρα φορούντων· καὶ ὑμεῖς ἐπὶ καλῷ ἡγεῖσθε τὴν πορφύραν, κἂν ὀλίγῃ χρῆσθε· εἰ δὲ καὶ τὸ ὀλίγον παρ' ὑμῖν καλόν ἐστι, τῷ ὄντι πτωχοί ἐστε, καὶ τὰ μικρὰ θαυμάζοντες. Διὰ τί ζῶα φονεύετε, γῆς τέκνα ὄντα, καὶ αὐτὰ χρησιμώτατα ὑμῖν ὑπάρχοντα; ἃ μὲν γὰρ κείρετε, καὶ τούτων τὰ ἔρια περιβάλλεσθε· ἃ δὲ ἀμέλγετε, καὶ τὸ γάλα ἐσθίετε· ἐν οἷς δὲ καὶ γεωργεῖτε, ὧν καρποὺς πιπράσκετε· ἐφ' οἷς δὲ καὶ ἐπιβεβηκότες πολεμεῖτε, ἀλλότρια ἁρπάζοντες· καὶ ταῦτα φονεύετε ἀδίκως, καὶ τοῖς μὲν ζώοις μισθὸς ὁ τοιοῦτος παρ' ὑμῖν· ὧν μαλλοὺς τούτων ἔξωθεν περιβάλλεσθε, τὰς δὲ σάρκας τούτων ἔνδοθεν βαστάζετε, καὶ γίνεσθε νεκρῶν ζώων περιπατοῦντες τάφοι. Τοσαύτῃ γοῦν ἀτιμίᾳ

que involabit: verum etiam ſi exigua purpura vobis in veſte ſplendeat, magnopere gloriamini, Indis, qui veſtri ſervi ſunt, veſtes integras ex purpura ferentib'. Et vos etiam purpuram multi facitis, licet non adeo geſtetis: ſi vero & parum apud vos in pretio eſt, revera pauperes eſtis, & parva admirantes. Quare animalia occiditis, quæ terræ progenies ſunt, & vobis maxime utilia? quædam enim ex ipſis attondetis, & eorum vellera induitis: alia mulgetis, & eorum lac editis; cum aliis terram aratis, cujus fructus venditis; quin & quibuſdam ex iis inſidentes bellamini, aliorum bona rapientes: & hæc quidem injuſte occiditis, & tale à vobis præmium animalibus redditur. Horum vellera extra eſtis induti, & horum carnes intus portatis: & eſtis mortuorum animalium ambulantia ſepulchra. Hoc igitur dehoneſtamento

mento malorum operum gravata anima quomodo poſſit mentem Dei recipere ? Carnes duos dies foras projice,& poſtea quid fiet ? Non poteris ipſarum ferre odorem, quin longe fugeris. Quot ingrediuntur per has in animam impuritates,& intrant in renes eorum qui hæc concupiſcunt ? Quomodo igitur illius ſenſui poſſit inſeri ſpiritus divinus ? Carnes editis quibus corpus quidem pingueſcit, anima vero contabeſcit. Iram gignunt,pacem fugant,continentiam domant, petulantiam excitant, vomitū cient,& morbos procreant. Mortalium carnes edentium ſpiritꝰ emigrat,& dirus dæmon ſedem occupat. Arborei vero fructus, & olera ad ripas nata,foris poſita,ſuaviſſimum odorem exhalant : & à ſapientibus comeſta, mentem Dei cultricem pariunt, & corpus adornant. Hæc Deus ſapienter ad hominum nutrimentum conſtituit. Vo-

ἔργων ἀτόπων βαρυνομένη ψυχὴ, πῶς δύναται νοῦν θεοῦ δέξασθαι; ἔασον ἔξωθεν τὰ κρέα δύο ἡμέρας, καὶ ὄψει τί γενήσεται; ὅτι οὐ δυνήσῃ στέξαι τούτων τὴν ὀσμὴν, ἀλλὰ καὶ ἔξω φεύξῃ. Πόσαι εἰσδύουσι διὰ τούτων εἰς ψυχὴν ἀκαθαρσίαι, καὶ χωροῦσιν εἰς νεφροὺς τῶν ἐπιθυμούντων ταῦτα; Πῶς οὖν τοῦ τοιούτου πνεῦμα θεῖον δύναται ἐμφυτῆσαι τῇ αἰσθήσει; κρέα ἐσθίετε, ἃ σῶμα μὲν παίνει, ψυχὴν δὲ κατατήκει, θυμὸν τίκτει, εἰρήνην δὲ διώκει, σωφροσύνην δαμάζει, ἀκολασίαν δὲ ἐγείρει, ἐμετοὺς ἐκβλύζει, καὶ νόσους ἐνοικίζει. τοῦ σαρκοβόρου τῶν βροτῶν πνεῦμα ἐπαναχωρεῖ, καὶ παλαμναῖος δαίμων ἐμφιλοχωρεῖ· καρποὶ δὲ ἀκροδρύων, καὶ θινῶν βοτάναι ἔξω ἀφεθέντα κάλλιστον ἀτμὸν ἀποζεῖ, καὶ παρὰ σοφῶν ἑστιαθέντα, θεοπρεπῆ νοῦν κύει, καὶ τὸ σῶμα ἐπιπρέπει· ταύτην ὁ θεὸς ἐφύτευσεν εἰς τροφὴν βροτῶν φρονήσει

ὑμῶν

ὑμῶν διαπώλολεν ὁ νοῦς τῇ ἀδηφαγίᾳ· ἀναπνέετε θυμὸν θηρίων, σαρκῶν ζώων ἐμφορούμενοι· ἀγγεῖα διεφθαρμένα ἐστὲ μελῶν σεσηπότων· λύκων, καὶ λεόντων, καὶ πάντων θηρίων ἀνημέρων χείρονές ἐστε ὑμεῖς· λύκοι γὰρ, εἰ ἐδύναντο καρποὺς ἐσθίειν, οὐκ ἂν ἐζήτουν κρέα· ταῦροι, ἵπποι, ἔλαφοι, καὶ ἑτέρα φύσις ζώων πάνυ πολλὴν δικαιοτέραν ὑμῶν ἔχουσι τὴν τροφὴν, θινῶν βοτάναις τρεφόμενα, καὶ ὕδωρ πίνοντα, καὶ τοῖς ὄρεσιν ἐνδιαιτώμενα· διὰ τοῦτο τούτοις φίλη ἡ ἰσχὺς, καὶ τὰ νεῦρα κρατερὰ πεπήγασι· τί οὖν οὐ μιμεῖσθε ταῦτα, τρεφόμενα θεοῦ προνοίᾳ; ἀλλὰ προφάσει προσφορᾶς θυσιῶν, καὶ πυρὸς δαπάνης ἑαυτοῖς αὐτὰ ἐπιμάζετε τροφήν· ὅσα δέ ἐστιν εὔτονα, καὶ διαρκῆ, ἐπιβουλευθῆναι παρ' ὑμῶν οὐ δύνανται· ὑμεῖς γὰρ ζητεῖτε διὰ τροφὴν πλείστην, καὶ πολλὰ δαπανᾶτε διὰ τὴν ἀπληστίαν ὑμῶν· καὶ εἰς μικρὰ ζῷα πλεῖστα κοπιᾶτε, δι' ὀλίγην

bis ex nimia voracitate mens deperdita eſt ; iram ferarum ſpiratis, carnibꝰ animalium repleti ; vaſa eſtis corrupta membrorũ putridorũ receptacula ; lupis,& leonibꝰ,& omnibꝰ feris animalibus pejores eſtis : lupi enim,ſi fructibus poſſent veſci, carnem non quærerent ; tauri, equi,cervi,& id genus animalium vobis omnino juſtius habent nutrimentum, camporum herbis enutriti, & aquam bibentes, & montibus delectati ; quapropter iis robur,& fortiores nervi inhærent. Cur igitur iſta non imitamini, ſecundum Dei providentiam enutrita ? Vos vero ex prætextu oblationis ſacrificiorum *iſta* animalia ignis impendio in cibum paratis ; beſtiæ vero robuſtiores & valentiores veſtris inſidiis non petuntur. Vos multum nutrimenti deſideratis, & multa conſumitis propter voracitatem veſtram, & in parva animalia multa aggeritis pro-

pter exiguam & vanam volu-
ptatem. Inſana veſtra ſaturatio,
& cum ſtrage eſt ; & propter
hæc omnia miſera & infelix ve-
ſtra vita eſt. Nos quidem a-
quam nunquam inviti bibimus,
non ſuperveniente ſcilicet ſiti ;
cum vero ſupervenerit, eam a
natura illatam fugamus undis
fontium , qui nobis etiam
non bibentibus effundunt ſca-
turigines. Vos vero propter
ventris voluptatem artes medi-
tamini,ut quamvis non jejuni,
per variam coquorum artem
rumpatis impium ventrem, ad
luxum ſpectantia illi afferentes.
In aere voluptatis cauſa aucu-
pamini ; maria retibus ſcruta-
mini propter multas veſtras
cupiditates ; in montibus,pro-
pter voracitatem veſtram,mili-
tiam exercetis, velociſſimo ca-
num robore ſuperbientes.In fe-
ras,quas condidit providentia,
convicia dicitis ; & illas ma-
las ſolitudines incolere dicitis,
providentiæ indignantes : alias

ἡδονὴν, καὶ ματαίαν· ἀνόνητος ὁ
κόπος ὑμῶν, καὶ ἐν ἀπωλείᾳ· διὰ
ταῦτα πάντα ταλαίπωροι, καὶ ἀτυ-
χὴς ὁ βίος ὑμῶν. Ἡμεῖς μὲν
οὖν οὐδὲ ὕδωρ πίνομεν ἄκοντες,
δίψης μὴ παρούσης· ἐξ ἀνάγ-
κης δὲ, παρούσης δίψης, ταύτην
ἀμυνόμεθα τὴν ἐκ φύσεως πα-
ρεχομένην πηγαῖς ὑδάτων· καὶ
μὴ πινόντων ἡμῶν, χέουσι τὰ
ῥεῖθρα. Ὑμεῖς δὲ δι' ἡδονὴν
γαστρὸς τέχνας ἐπινοεῖτε, ἵνα
καὶ μὴ πεινῶντες, διὰ τῆς
ποικίλης τῶν μαγείρων τέ-
χνης, διαῤῥήγνυτε τὴν ἀθλίαν
γαστέρα, τὰ πρὸς γαστριμαρ-
γίαν ταύτῃ χορηγοῦντες· ἀέρα
θηρεύετε, διὰ φιληδονίαν· θά-
λασσαν δικτύοις σήθετε, διὰ τὰς
πολλὰς ὑμῶν ἐπιθυμίας· ἐπὶ
τὰ ὄρη στρατεύεσθε, διὰ τὴν ἀ-
πληστίαν ὑμῶν, τὴν ἐπὶ κυνῶν
ἀλκὴν ὀξυτάτην ἀλαζονευό-
μενοι, κακολογεῖτε θηρία, τὰ
παρὰ τῆς προνοίας δημιουργη-
θέντα, καὶ αὐτὰ κακῆς ἐρη-
μίας ἐνοικοῦντα λέγετε, δυσα-
ρεστούμενοι κατὰ τῆς προνοίας· καὶ τὰ
μὲν

μένου διώκετε, τὰ δὲ ἀγρεύειν βούλεσθε, τὰ δὲ πλεῖστα καὶ φονεύετε, τὰ δὲ τούτων ἀνημερώτερα συλλαβόντες, καὶ γαλεάγραις συγκλείσαντες, φέρετε εἰς τὰς πόλεις, οὐχ ἵνα σπείρητε δι' αὐτῶν, ἢ ἑτέραν τινὰ ἐν τούτοις χρήσιμον ἐκτελέσητε ὑπηρεσίαν, ἀλλ' ἵνα τὸ συγγενὲς ὑμῶν, καὶ θεοῦ ἔργον, ἄνθρωπον καθυβρίσαντες, ἀφανίσητε· καὶ τοῦτον δεδεμένον δεσμοῖς βιαίοις, λελυμένῳ θηρίῳ παραβάλλετε, καὶ ἀντικαθεζόμενοι ἐνατενίζετε, τερπόμενοι τῇ ἀνηκέστῳ συμφορᾷ τὸν τοῖς θηρίοις καταπαλαισόμενον, καὶ γελῶντες σπουδάζετε καταλῦσαι κακίστῳ μόρῳ τὴν κοινὴν τῆς φύσεως ἡμῶν εἰκόνα, τὴν χειρὶ θεοῦ πλασθεῖσαν· καὶ μετὰ τοῦτον ὑπ' αὐτοῦ διαφθαρῆναι, αὐτὸν πάλιν τὸν θῆρα σφαγιάσαντες ὑμεῖς, πῶς τοῦτον ἀποτρέπεσθε καὶ κακολογεῖτε, λέγοντες· ὦ κακὸν θηρίον, καὶ φονεῦ ἀνθρώπων· καὶ τὸ πάντων δὲ δεινότερον, αἱμάτων καὶ σαρκῶν

perſequimini, alias capere vultis; plurimas vero earum occiditis, ex illis vero crudeliora comprehendentes, & caveis includentes, ad oppida fertis; non ut cum illis ſementem faciatis, aut ullam aliam ſervitutem perficiatis, ſed ut, ejuſdem naturæ participem, Dei opus, hominem contumelioſe è conſpectu tollatis: & illum vinctum vinculis fortioribus, ſolutæ feræ projicitis, & ſedentes inſpicitis, delectati turpiſſima jactura viri à fera laniati; & ridentes ſtudetis occidere turpiſſimo fato communem noſtræ naturæ imaginem, manu Dei fabricatam. Et poſtquam ab illa ille abſumptus fuerit, denuo feram occidentes, quomodo ab illa vultus avertitis, & maledicitis his verbis? O mala fera, interfectrix hominum! Et quod omnium graviſſimum eſt, feram illam carne ho-

minum

minum & ſanguine repletam occidentes, vos denuo editis; & reperti eſtis iſtis malis feris immaniores, & damna infinita in ventres veſtros dimittitis. Rurſum, egenos expilantes, vobiſmetipſis conditis domos, ut violenter calefacti facilius concoquatis, & cogitis inteſtina veſtra fieri latiora artibus ad id excogitatis, ob veſtram immodicam intemperantiam, animalium eſum, & vini ingurgitationem. Nos vero precamur ne vel undas ſitiamus: revera enim abſtrahimur quando nimia lympha corpus rigamus. Vos vero læti ad vini potationes convenitis, nec definitis priuſquam ad inſaniam bibatis: poſtea vero manus ſuper libamina extendentes, & oculos ad cœlum efferentes, mentem prorſus expellitis, animo vino gravato. Beatiores multo apud vos ſunt inſani: illi enim inebriantur, vino non coem-

ἀνθρώπων τοῦ θηρὸς ἐμφορηθέντος, τοῦτον καταςφάττοντες πάλιν ὑμεῖς ἐσθίετε, καὶ εὑρίσκεσθε τῶν πονηρῶν θηρίων ἀνημερώτεροι, αὐτοὺς τούτους ἐσθίοντες, καὶ ἀκαταλλάκτους συμφορὰς ἑαυτοῖς ἐν τῇ γαστρὶ ὑμῶν σωρεύοντές τε. Πάλιν τοὺς πενεστέρους ἀποστερήσαντες, ὑμεῖς οἰκοδομεῖτε οἰκίας, ἵνα θερμαινόμενοι βιαίως εὐπεπτεῖτε, καὶ ἀναγκάζετε ὑμῶν τὰ ἔντερα πλατεῖα εἶναι, τέχνων σπουδῇ διὰ τῆς ἀμέτρου ἀκρασίας, ζωοφαγίας, καὶ οἰνοφλυγίας. Ἡμεῖς δὲ εὐχόμεθα, μηδ' ὕδατι διψῆσαι· περισπώμεθα γὰρ ἀληθῶς ὅταν σῶμα περισσῶς ποτίσωμεν ὕδατι· ὑμεῖς δὲ χαίροντες ἐπὶ τὰς οἰνοποσίας συνέρχεσθε, καὶ ἐὰν μὴ ἐκμανῆτε, πίνοντες οὐ παύεσθε· καὶ μετὰ ταῦτα χεῖρας ἐπὶ σπονδὰς ἐκτείνετε, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν εἰς τὸν ἥλιον ἐπαίρετε, παντελῶς ἐκδιώξαντες ὑμῶν τὴν φρόνησιν, βαρυνόμενοι τὸν νοῦν ἀπὸ τοῦ οἴνου. Εὐτυχέστεροι παρ' ὑμῖν εἰσι μᾶλλον οἱ μαινόμενοι· ἐκεῖνοι γὰρ μεθύουσιν, οἶνον μὴ ἀγοράσαντες,

ἐράσαντες, ὑμεῖς δὲ μεριμνᾶτε τὴν τιμὴν τοῦ οἴνου, ἵνα τοῦτον ἀγοράσαντες, τῇ μέθῃ τὴν φρόνησιν ἐκδιώξητε, ἑαυτοῖς ἐπεισάγοντες ἔκφρονα μανίαν, καὶ ἀλλήλων χεῖρας καταχλῶντες, καὶ τραύματα ἑκάστῳ πλησίον ἐμφοροῦντες· καὶ ταῦτα ποιεῖτε ἀναισθήτως· εἶθ' οὕτως τοῦ οἴνου διαπνευσθέντος, μανθάνετε τὰ παρ' αὐτῶν δρασθέντα ἐκ τῶν ἀλγηδόνων· καὶ οὐδ' οὕτως ἰσχύετε περιφυλάξαι τὴν μέθην. Πάλιν πολλὰ φαγόντες, οὐκ ἰσχύετε αὐτὰ πέψαι, ἀλλ' ὀψὲ ἀναχωρήσαντες, τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν διὰ στόματος ἐμεῖτε, κάτωθεν ἄνω στρέφοντες τὴν φύσιν· πίνοντες ἀμετρήτως, πληροῦσθε ὡς ἀγγεῖα, καὶ ὀζέσαντος τοῦ οἴνου τελευταῖον ἀναβλύζετε τοῦτον. Ἄφρονες, ἀνεστρέψατε τὸ σῶμα, ἀντὶ τῶν ποδῶν ἐπὶ κεφαλὴν περιπατοῦντες· ὡς δὲ τὰ ζῶα βιάζεσθε πληροῦσθαι, καὶ μετὰ ὕβρεως κενοῦσθε, νόσον προσλαμβάνοντες συντρίβετε τὸ σῶμα, καὶ ἐν οἷς δοκεῖτε τὴν γα-

pto. Vos de pretio vini ſolliciti eſtis, ut eo empto ebrietate mentem expellatis, amentem furorem ſuperinducentes, pugnis in vos invicem illatis, & vulneribus in unumquemque ex vicinis inflictis. Atque hæc quidem facitis, non percipientes: dein vino exhalato, tum demum ex doloribus quid factum ſit intelligitis: ſed nec ſic ebrietatem devitare poteſtis. Porro cum multa devoraſtis, ea concoquere non valetis; ſed cum ſero ſeceſſeritis, intemperantiam veſtram ore evomitis, naturam ſuſque deque vertentes. Immodice viventes, tanquam vaſa explemini; demum fervente vino, illud evomitis. Amentes immutaſtis corpus, pedum loco capite ambulantes. Veluti animalia, impleri enixe contenditis, & cum injuria evacuamini: morbo acquiſito corpus conſumitis; & quibus ven-

trem delinire videmini, iis ipſis affligitis. Cum ſemper ſitis ſaturi, omni voluptate privamini: finis enim immodicæ ſatietatis eſt tortura corporis, non autem ſanitas. Quid vero eſt corporis oblectamentum, ſi comparetur cum felicitate animæ? Si probare vultis quod multa poſſidetis, ſuperflua indigis largimini. Ut audio vero, revera pauperes eſtis, ita ut nec fruſtum panis pauperibus donetis. Innumera bona vobiſmetipſis accumulare operam datis, ſervi corporum & ventris inſatiabilis. Propter hos affectus multi apud vos ſunt Medici, evacuantes cupiditates veſtras impleri neſcias, aut fame voracitatem veſtram ſtrangulantes, aut aliis artibus morbum frænantes; & qui prius, tanquam vas pertuſum, multum eructaverant vinum, ſiti domantes, nec aquæ guttula dignantes. Et prius crapula laborantes, nunc torti per-

σέρα θεραπεύειν, ἐκεῖθεν ἀνιᾶσθε· καὶ ἀεὶ κεκορεσμένοι, πάσαις ἡδοναῖς ἐστερημένοι· τέλος γὰρ ἀμέτρου κόρου βάσανος σώματος, καὶ οὐχ ὑγεία· κολάζεσθε γὰρ νόσοις διὰ τὴν ἀμετρίαν. Τί δέ ἐστιν ἡ τοῦ σώματος τρυφὴ πρὸς ψυχῆς εὐδαιμονίαν; εἰ δ' ἀποδείκνυσθαι βούλεσθε, ὅτι ἔχετε πολλά, τοῖς παρ' ὑμῖν ἐνδεομένοις χαρίζετε τὰ περισσά· ὡς δ' ἀκούομεν, πτωχοί ἐστε τῷ ὄντι, ὥστε μήτε ἄρτον τοῖς αἰτοῦσιν ὑμᾶς διδόναι· ἀναριθμήτους δὲ οὐσίας παρ' ἑαυτοῖς σπουδάζετε σωρεύειν, δοῦλοι ὄντες σωμάτων, καὶ ἐντέρων ἀκορέστων· διὰ ταῦτα γὰρ τὰ πάθη πολλοὶ ἰατροὶ ἐν ὑμῖν, οἱ κενοῦντες ὑμῶν τὴν ἀπληστίαν, ἢ λιμῷ κατάγχοντες τὴν πολυφαγίαν, ἢ ἄλλαις τισὶ τέχναις τὴν νόσον χαλινοῦντες, καὶ οἱ τὸ πρὶν πολὺν ἐκχεομένους οἶνον, ὡσεὶ ἀγγεῖον τετρημμένον, δαμάζοντες τῷ δίψει, μηδὲ ῥανίδας ὕδατος τούτους καταξιοῦντες· καὶ οἵ ποτε κραιπαλῶντες, νῦν βασα-

βασανιζόμενοι ξηροὶ διατελοῦσιν· καί τε μὲν παρὰ φύσιν ἔπινον τὸν οἶνον, νῦν δὲ κατὰ φύσιν ὕδωρ ἐπιθυμοῦσι· καὶ τότε μὲν πεπεδημένοι ἐπιθυμίᾳ ἀκορέσῳ, νῦν δὲ στρεβλούμενοι τῇ ἐγκρατείᾳ τῆς ἀνάγκης. Βραγμᾶνες δὲ οἶνον οὐκ ἐπιζητοῦμεν, οὐκ αὐθαίρετον κλώμεθα μανίαν· ὕδωρ, ὅσον θέλομεν, ἔχομεν ἐκ θείας προνοίας· καὶ τοῦτο δι' αὐτοῦ σωφρονοῦντες, τὴν κατὰ φύσιν θεραπεύομεν δίψαν· μᾶλλον γὰρ ἑλοίμεθα θάνατον, ἢ καταχυρωθῆναι μέθῃ· θηρσὶ παραδοθῆναι μᾶλλόν ἐστι βέλτιον, ἢ δόξης θεοῦ ἀποῤῥιφῆναι διὰ πολυποσίαν. Ὁ γὰρ μεθύων ζῶν, χεῖρόν ἐστιν ἀλόγου, τεθνηκὼς φρονήσει· τὸν νοῦν γὰρ ἀπολέσας, τοῦ θεοῦ ἠλλοτριώθη. Τί δὲ οἱ ἐν ὑμῖν ἔνδοξοι; τῷ πλούτῳ ἀπάτην ψευδῆ ἐνορῶντες, καὶ τὰ ἐνταῦθα μόνα ἔχειν προσδοκῶντες, ἀλλήλους ἀδικοῦσι, ὧν δὲ ἀσθενεστέ-

manent ſicci: Et qui prius præter naturam vinum potarunt, nunc ſecundum naturam aquam deſiderant; & qui pri' inſatiabili cupiditate vincti ſunt, nunc temperantia neceſſaria torquentur. Bragmanes autem vinum non quærimus, neque ſponte furorem acquirimus: aquam, quantam volumus, Dei providentia paratam habemus, per quam temperantes redditi ſitim naturalem ſedamus: mori enim maluimus quam inebriari. Multo melius eſt ad feras dilaniandos exponi, quam ob immodicum potum à gloria Dei decidere. Qui enim vivens ebrietati indulget, vilior eſt animalibus, cum animo mortuus ſit: cui enim mens ablata, ille à Deo alienatus eſt. Quid vero qui inter vos divitiis illuſtres? fraudi mendaci obſecuti, & hujuſce in hoc tantum mundo vitæ bona expectantes, ſibiipſis invicem injuriam faciunt; in-

Digitized by Google

firmiores autem etiam trucidantes, paucula illa quæ poſſederunt bona, auferunt: verum etiam his certa manet mors. Quid autem dicamus de Epicureis, unguento perfuſis, qui molles mulierum veſtes induti delicate ambulant, & aromatum contra naturam paratorum ſuccis aerem inquinant? Quid opus eſt de Stoicis præſtantibus iſtis Philoſophis loqui, nummos avide corradentibus? Quid porro de Philoſophis Peripateticis dicemus? omnes hi à vobis Magni & Illuſtres habentur, non autem a Bragmanibus. Audio quoque novam quandam naturam a vobis inventam: nam mares caſtratis, vi adigentes ut fœminæ fiant: & qui apud vos vir naſcitur, neque generat ut vir, neq; parit ut fœmina, in ſuum tantum vivens opprobriũ. Quis veſtri non miſereatur, qui hanc mutilationem inter vos cernat? ... eſtrum miſerti nihil pro-

γοὺς καὶ φονεύοντες, ἀποστεροῦσι καὶ ἃ κέκτηνται ὀλίγα· τὸ δὲ πέρας τούτων ἀναμένει θάνατος. Τί δὲ εἴπωμεν περὶ Ἐπικουρείων ἀνδρῶν μυροβρόχων, καὶ μαλακῇ ἐσθῆτι γυναικῶν ἁβρῶς περιπατούντων, καὶ βεβιασμένων ἀρωμάτων χυμοῖς τὸν ἀέρα μιαινόντων; Τί δὲ δεῖ καὶ λέγειν περὶ Στωϊκῶν λογίων φιλοσόφων φιλαργυρησάντων; Τί δὲ πάλιν ἐροῦμεν περὶ τῶν Περιπατητικῶν φιλοσόφων; πάντες οὗτοι θαυμάσιοι καὶ μεγάλοι παρ' ὑμῖν, ἀλλ' οὐ παρὰ Βραγμᾶσιν. Ἀκούομεν δὲ καὶ καινὴν ἀνθρώπων φύσιν ἐξευρῆσθαι παρ' ὑμῖν, ὅτι ἐκτέμνετε τοὺς ἄῤῥενας, θηλείας αὐτοὺς βιαζόμενοι ποιῆσαι· καὶ γίνεται ὁ παρ' ὑμῖν ἄνθρωπος γεννηθεὶς, οὔτε σπείρων ὡς ἀνὴρ, οὔτε τίκτων ὡς γυνὴ, ζῶν δὲ μόνον εἰς ἰδίαν ὕβριν. Τίς οὐκ ἂν ὑμᾶς ἐλεήσῃ, βλέπων ἐν ὑμῖν τοῦτον τὸν ἀφανισμόν; οἰκτείροντες δὲ ὑμᾶς ἡμεῖς ὠφελοῦμεν οὐδὲν,

Digitized by Google

ficimus, eo quod opinio veſtra cum inſtituto Bragmanum non conveniat. Nos ſuperbiam odio proſequimur, univerſum humanum genus diligimus: veritatem docentes, & viam juſtitiæ iis qui beneficio affici volunt indicantes, in hac vita, tanquam in magna domo, præſidemus; nudo tam animo quam corpore verſus omnes uſi; hoc eſt, tota anima ad omnes homines divitias noſtras profundimus. Macedonia, ut audio, vi omnia ſubjugat, prius & ipſa vim paſſa: adverſæ enim fortunæ omnes ſunt ſervi. Sed horum omnium expertes ſunt Bragmanes, qui a nemine unquam debellari potuerunt: nihil enim quod apud vos eſt appetimus. Tu vero, Rex Alexander, ſi eadem nobiſcum ſapis, ad Indos veniens, & Bragmanas intuens, nudus in ſolitudine habita; alias enim non te recipimus, niſi prius

τὸ μὴ συντρέχειν τὴν γνώμην ὑμῶν τῇ προθέσει τῶν Βραγμάνων· ἡμεῖς τοίνυν μισοῦμεν ὑπερηφανίαν, καὶ φιλοῦμεν πᾶσαν ἀνθρωπίνην φύσιν, προκαθήμενοι τῆς ἀληθείας διδάσκαλοι, καὶ ἐνδεῖξαι ὁδὸν δικαιοσύνης τοῖς εὐεργετεῖσθαι βουλομένοις ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, ὡς ἐν μεγίστῳ οἴκῳ, γυμνῇ τῇ ψυχῇ πρὸς πάντας διαζῶντες, ὥσπερ τῷ σώματι, τουτέστιν, ὁλοκλήρῳ τῇ ψυχῇ πρὸς πάντα ἄνθρωπον πλουτοῦμεν. Ἀκούομεν δὲ ὅτι Μακεδονία βιάζεται τὰ πάντα, πρότερον αὐτὴ βιασθεῖσα· τῆς γὰρ τρεφομένης ψυχῆς εἰσὶ πάντες δοῦλοι· ἀλλὰ τούτων πάντων ἄπειροί εἰσι Βραγμάνες, ἐπ᾽ οὐδενὸς διωκόμενοί ποτε πολεμηθῆναι, οὐδενὸς γὰρ τῶν ἐν ὑμῖν ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν. Σὺ δὲ εἰ, βασιλεῦ Ἀλέξανδρε, τὰ ἡμέτερα φρονεῖς, παραγινόμενος εἰς Ἰνδοὺς, καὶ Βραγμάνας ἰδὼν, ἐπ᾽ ἐρημίας οἴκησον γυμνός· ἄλλως γὰρ οὐ δεχόμεθά σε ἡμεῖς, ἐὰν μὴ πρῶτον

πάσας

Cum unicum nacti ſumus exemplar, idque non immaculatum, cujus veſtigiis religioſe inſtitimus, ne quis Codicis vitia Typographi incuriæ imputaret, ea hic, cum noſtris in eadem conjecturis, exhibenda curavimus.

PAg.3.Lin.10. ἀκηδεία *lego* ἀκηδία p.3.l.14. 'Αυξέμην *l.* 'Αξέμην p.4.l.11. τις *l.* τι p.4.l.17. ἐν πιούρεις *l.* ἐπιούροις p.4.l,20. νῆαι *l.* νῆες p.4.l. 24. οὔτε- οὔτε *l.* ἤτε- ἤτε pag. 4. lin. 22. λείπη *l.* λείπει pag. 4.l.26. χάρυον *l.* κάρυον pag.5.lin.15. πλοιαρίους *l.* πλοιαρίοις p.6,l.3. νεανισκοί *l.* νεανικοί p,7.l.7. Γλώσσας *l.* γλώσσης p.7.l,15. Ταβρόνη *l.* Ταπροβάνη p.8.l.2. λαχόντα *l.* λαχόντες p.8.l.21. τρόπη *l*, τραπῇ p.9.l.1. ἀντίασομαι *l.* ἀντιάσωμαι p.10.l.12 ἀναφίβιον *l.* ἀμφίβιον p.10.l.20. ὡς *l.* ὧν p.11.l. 1. 'Αδριανοῦ *l.* 'Αρριανοῦ p. 12, l.14. κατασπεύσας *l.* κατοπτεύσας p.12. l.18. χρησάμενος *l.* χρεωσάμενος p.12.l.22. μῆτηρ *l.* μῆτερ p. 12. l.24. δυνάμεως *l.* ἀρετῶν μητρὸς δικαιοσύνης p.13.l.3. δοτὴρ &c. *l.* δότειρα, γνώσεως κοινῆς ἐρευνητὰ, ἀδίκους μὲν ἀποτίννουσα p.14.l.7. πρότερον *l.* προθυμότερον p.14.l.8 ὅτι *l.* ὅ,τι p. 14, l.10. βασιλεύς *l.* βασιλεῦ p.14.l,16, γευσάμενος *l.* γευσόμενος p.16.l.1, πρὸς τὸ πάσῃ *l*, τὸ πρὸς πᾶσαν p,17.l,3, ἀνερρώθησαν *l.* ἀνερρώθημεν p.18,l. 17, ὅτι *l.* ὅ,τι p.19,l.17, δηλονότι *l.* δῆλον ὅτι p.19,l.24, τοῦτο *l.* τοῦτον p.20,l,27, ὡς *l.* ὃς p.20,l.28, εἰρήνην *l.* ἐν εἰρήνῃ p.21,l.2, μητρὸς *l.* μητρὸς γῆς p.23,l,2. ζῶν ἐνάδου *l.* ζώνην Γαδείρων p 23.l. 22, ἂν *l.* ἅμ' vel ἐν p.24,l.2, μήτηρ γάλα &c. *l.* ὡς μήτηρ γάλα τῷ τεχθέντι p.27,l.28, μόνος *l.* μόνον p.28,l,14, μηδενὸς πένητος θέλε *l.* μηδὲν θέλε p,28,l, 19, λύπη *l.* λύπῃ p,29,l,7, ὁ λέων *l.* ὡς λέων p.29,l,8, πήσεται *l.* σήπεται p,30,l,5, ἐμφραίνει *l.* εὐφραίνει l, 28, κατερρίπαμένα *l*, κατερριμμένα.

Google

SANCTI AMBROSII TRACTATUS:

IN QUO

Loca, *Doctrinam*, *ac Mores* BRACHMANORUM *Deſcribit.*

DESIDERIUM mentis tuæ, Palladi, quæ immenſo ſapientiæ amore incenſa, nova ſemper diſcere optat, novum etiam arduumque opus efficere nos compellit, id vero eſt Brachmanorum Patriam, Conſuetudinem, Vitamque recenſere. Ego quippe, cum neque ipſos, neque ipſorum viderim loca (longo enim terrarum ſpatio a noſtra Europa ſunt ſejuncti) ea tibi dumtaxat quæ ab aliis audivi, & quæ a Scriptoribus deſumpſi, enarrare tentabo. Brachmani a nonnullis Gymnoſophiſtæ, a quibuſdam

Google

Philoſophi, ſeu Sapientes Indorum appellantur. Habitant autem juxta Gangem, fluvium totius Indiæ maximum. Hic vero Ganges ille eſt,quem Scripturæ Sanctæ Phiſon appellant, & unus de quattuor qui e Paradiſo exire perhibentur. Primum igitur Muſæus frater noſter Dolenorum epiſcopus mihi retulit, quod ipſe aliquot ante annos ad Indias, Brachmanos viſendi ſtudio profecturus, Sericam fere univerſam regionem peragravit: in qua refert arbores eſſe, quæ non ſolum folia, ſed lanam quoque proferunt tenuiſſimam, ex qua veſtimenta conficiuntur, quæ Serica nuncupantur, & ibi inſignem quandam conſpici lapideam columnam, Alexandri nomine, hoc titulo ſculptam; EGO ALEXANDER HUC PERVENI: & quod plurimis populorum nationibus regionibuſque perluſtratis, in Arianam tandem devenit provinciam prope Indum amnem: quam deſertis circumdatam cernens, fervoribuſque ambuſtam, eo quod Sol omnia incenderet (unde maxima aquæ laborabatur penuria, & ſi illa aliunde advehebatur, quod confeſtim in ſuis etiam vaſis fervere cerneretur) & cum Solis æſtum, locorumque incendium ſufferre nequiret, protinus inchoatum iter deſerere, pedem efferre, & in Europam remeare coactus eſt. Quædam ergo nova, non autem Brachmanos ſe vidiſſe affirmat. Refert nihilominus de Brachmanis aliqua ſe audiſſe a Scholaſtico quodam Thebæo, qui, ut ait, ob id ipſum, nempe ut ipſos Brachmanos & videret & alloqueretur, in Indias peregrinari propoſuit, & quod tandem miſer in captivitatem incurrit. Hic ergo, ut mihi Epiſcopus retulit, cum lenioris eſſet ingenii, in forenſis advocationis

officio

officio incongruæ ſibi artis tædio fatigatus, Indiam videre,& Brachmanorum Patriam ac Mores cognoſcere deliberavit. Quocirca cũ quibuſdã mercatorib⁹ in Erythræo, ſive Rubro mari navim conſcendens, navigavit primo ſinum Adulicum, & Adulitarum oppidum vidit, mox Aromata promontorium,& Troglodytarum emporium penetravit,hinc & Aſſumitarũ loca attigit, unde ſolvens proſperis flantibus ventis,licet plurium navigatione dierum, Muzirim totius Indiæ citra Gangem emporium tandem pervenit: ubi quendam Indorum Regulum dominari aſſerebat. Immoratus igitur ibi aliquamdiu, obſervataque diligenter aeris & loci qualitate, ac hominum conſuetudine, per plures dies, venit ei in mentem ad inſulam,quæ Taprobane vocatur, transfretare: in qua illi, quibus Beatorum nomen eſt, longiſſimam ætatem vivere aſſeruntur (nam vitam hominum centum annis modicam putant) propter miram aeris temperiem, & incomprehenſibilem Divini diſpoſitionem judicii. Huic quatuor moderantur Reges ſeu Satrapæ, inter quos unus eſt maximus,cui cæteri ſubjacent, obediuntque, ut ille Scholaſticus referebat. Narrabat quoque, ſi credere facile eſt, mille inſulas Arabici & Perſici maris,& quas Mammolas vocant, illi obtemperare. Hic ille, quem Magnetem appellant, reperitur lapis, qui ferri naturam ad ſe vi ſua trahere dicitur. Cum ergo navis aliqua clavos habens ferreos illic applicuerit, illico retinetur, nec quoquam ire permittitur, vi neſcio quadam lapidis occulta impediente,ob id naves ibi ligneis clavis conſtrui dicebat. Quod inſula quinque habet flumina, & quidem maxima, quibus tota irrigatur, fertiliorque redditur.

Unde & ob maximam cœli clementiam poma nullo unquam tempore arboribus deſunt: immo eodem tempore ejuſdem arboris dum ramus alter floreſcit, alter fructus gignit, cæteri maturos oſtendunt fructus. Inſuper habet inſula hæc dactylos, nuces quas Indicas dicimus, grandes & minutas, odoriferas tamen; item & nuces, quas corylos dicimus. Homines illius terræ aluntur pomorum, oryzæ, & lactis cibo, Nobiles veſcuntur certis quibuſdam diebus etiam ſolemnibus ovium caprarumque carnibus. Sues a Thebaide uſque ad Indiæ Æthiopiæque fines aiunt non inveniri ob maximos æſtus. Induunt gentes inſulæ ovium pelles, non ſpernenda laboratas arte; oves item non lanæ, ſed ſetarum teguntur vellere; nec lanæ, nec lini habetur ibi uſus, ut narrabat Scholaſticus; & quod de Æthiopiæ & Perſiæ finibus, & Aſſumitarum locis ibi mercatores emendi, vendendi, permutandæque rei gratia conveniunt; & quod piper ibi naſcitur, in magnaque colligitur copia. Ipſa autem admodum parva atque inutilis gens eſt, quæ intra ſpeluncas ſaxeas vivit, & per præcipitia magna diſcurrere natura patriæ edocta conſuevit. Piper autem cum ramuſculis ſuis colligitur: ipſas autem arbores quaſi quaſdam humiles ac parvulas ſtirpes eſſe dicebat. Nam & ipſos exiguos homunculos eſſe, & grandia quædam capita aſſerit habere cum levibus & detonſis capillis. Reliquum vero Æthiopum atque Indorum genus comis naturaliter criſpatis horret. In quo loco (adjecit) ab eo qui illic plurimum poterat, ego illico abreptus atque detentus ſum, qui ſtatim cœperat mihi etiam acerbe conviciari, eo quod eorum patriam ſolumque contingere auſus fuerim.

Digitized by Google

erim. Et illi neque excuſationem, nec defenſionem meam æquis animis audiebant, non enim poterant linguæ meæ intelligere ſermonem, nec ego criminis cauſam, quod mihi objiciebatur, ſciebam, quia illorum verba non noveram, ex ſolis tantum nutibus nos mutuos intelligere videbamur. Ego quidem ex aſpectu torvo luminum, & ex ſævo dentium ſtridore poteram verborum ſignificata noſcere: illi vero ex pallore meo atque pavore ſenſus meos miſericordia magis dignos ſuſpicabantur. Sic itaque ab eis detentum, per ſexennium me in piſtrinum opus facere juſſerunt, expenſa autem ex palatio Regis ipſorum unius tantum modii frumenti quolibet anno. Poſt ſex vero annos, dum paulatim ediſcerem eorundem loquelam, potui multa de vicinis nationibus lociſque cognoſcere. Tandem Deo propitio de captivitate hoc modo ereptus ſum. Rex alius ſupradicto huic Regi inimicatus, eum apud majorem illius regionis Imperatorem accuſavit, quod nobilem virum, civemque Romanum in teterrimam captivitatem, atque extremum ſervitium redegiſſet. Quo Imperator audito, confeſtim illuc cognitorem cauſæ tranſmiſit, ac deinceps rei veritate perſpecta, protinus eum qui convictus in memorato crimine videbatur, exui tota ſui corporis pelle præcepit, eo quod civi Romano feciſſet injuriam. Dicuntur autem non ſolum impenſius honorare Romanorum Imperatorem, ſed incredibiliter timere, tanquam qui præclaro polleat ingenio, ac virtute magnifica, & Romanos eo quod armis atque viribus adeo potentes ſint, ut, ſi velint, ad regionis ipſorum excidium valeant pervenire. Ipſe ergo ille qui iſta dicebat, adjiciebat quod genus Brachmanorum non ex

propria

propria tantum voluntate ſæcularibꝰ rebꝰ renuntiat,ſed potius ut ex judicio Dei pendens, ac Divinitatis ope ſuffultum. Naturaliter enim nudi in finitimis fluvii regionibus vivunt. Nulli apud eos quadrupedes, nullus terræ cultus,nullus ferri uſus,nullum inſtrumenti genus, quo fieri aliquod opus poſſit. Habent autem illic delicioſas atque optimas auras, & ſaluberrime temperatas. Colunt ſemper Deum, cujus veram quidem ac diſtinctam notitiam ſe habere profitentur, omnemq; providentiæ ejus ac divinitatis rationem diſcernere. Jugiter orant, orantes vero non Orientalem partem, unde oritur Sol, aſpiciunt; ſed cœlum potius intuentur. Edunt autem ea quæ ſuper terram pecudum more potuerint invenire, hoc eſt,arborum folia, & olera ſylveſtria. Abundat enim apud illos plurimum herba, quam Inulam nomine vocamus, ſicut & apud Perſas. Item eſt ibi arbor, quæ acanthus nominatur. Habent & patrias arbores quaſdam,neſcio quos fructus ferentes, quibus veſci ſemper ſolent. Viri trans ripam fluminis Gangis in partibus Oceani,in quem fluvius memoratus ingreditur, degunt: fœminæ vero citra Gangem juxta mediterraneas partes morantur, ad quas earundem mariti Julio & Auguſto menſe tranſvadere conſueſcunt. Iſti enim menſes apud eos frigidiores videntur, eo quod tunc ad nos Sol convertitur, & ſupra Aquilonem, quem Boream vocamus,vis Solis erigitur, quo tempore temperati aeres magis, & ad concubitum magis apti eſſe dicuntur. Ubi ergo quadraginta cum fœminisſuis fecerint dies, mox ad propria revertuntur. At cum enixa fuerit uxor alicujus, edideritque unum vel alterum partum, non tranſit ulterius ad eam ejus maritus,nec

ulterius

Digitized by Google

ulterius cum propria concumbit uxore. Singulis enim filiis in locum patrum ſubſtitutis, per totam de reliquo vitam à propriis ſe uxoribus abſtinent. Si autem acciderit ut quiſpiam ſterilem ſortiatur uxorem, uſque ad quinque annos maritus ipſius ad eam tranſit, & ei maritale præſtat obſequium: quæ ſi gravida per tempus illud reddita non fuerit, mox ab eadem penitus ſeparatur: ob quod non in multos populos eorum diffunditur genus, tum propter locorum difficultatem, tum propter conſuetudinem continendi. Hæc eſt ergo vita & converſatio Brachmanorum. Fluvium autem ipſum cum maxima dicunt difficultate vadari, tum propter Ondoniton tyrannum loca illa infeſtantem, tum etiam timore cujuſdam animalis in ſupradicto fluvio morantis, quod tantæ magnitudinis eſſe dicunt, ut integrum poſſit elephantem devorare. Eo vero tempore quo Brachmani flumen tranſire conſueverunt, Divino aſſerunt judicio dictum animal non videri in fluvio. Maximi etiam dracones illic eſſe dicuntur, habentes ſeptuaginta per longitudinem cubitos, unde ego unius pellem vidiſſe me memini quadraginta duos in latitudine habentem pedes. Formicas etiam illic eſſe ad modum palmæ hominis, ſcorpiones vero ad cubiti humani menſuram adeſſe loquuntur: propter quæ monſtra periculoſus eſt ipſorum tranſitus locorum. Non tamen ubique animalia iſta naſcuntur, ſed in illis partibus tantum, quæ ab hominibus non inhabitantur. Plurimique illic elephantum greges eſſe dicuntur. Hæc ſunt quæ a Thebæo Scholaſtico de Brachmanis audiviſſe ſe affirmat Muſæus; quæ vero ex hiſtoriis de Alexandri vita legi, & quæ ex pleriſque auctoribus ad hoc facientia de

illis

Digitized by Google

illis deſumpſi, nunc ſubnectam.

Alexander Imperator, cum ei Macedoniæ ſolius imperium non ſufficeret, neque Philippo patre tantum poſſet eſſe contentus, Jovis Hammonis filium ſemet eſſe dicebat. Et quamvis originem ipſius facile ipſa rei veritas comprobaret, falſis quibuſdam tamen, & ut ei videbatur, invictis modis aliam ſui eſſe naturam generis adſtruebat. Itaque ſolemni bellorum apparatu, ac inſtructis equitum peditumque militum copiis, e Macedoniæ regione conſurgens, totum pene peragravit mundum: & antequam in provinciam Babylonis accederet, Europam quidem & Aſiam veluti quædam parva loca tranſcurrit; venit tandem in partes noſtri quoque orbis, ut eas inſpiceret, quasque cum reperiſſet ſuis conformes ſenſibus, ipſe dicebat; Sapientia Providentiæ Mater, habens cum virtute ipſa, quæ omnium virtutum caput eſt, quandam communionem, in ſola veritate conſiſtens, alens omnem facienſque naturam, cujus donum eſt noſtrorum ſermo verborum, notitiam ſcientiamque communem ſcrutans & perſpiciens, injuſtis quidem tribuens quæ merentur, juſtis autem parcens: da mihi quæſo te placidam, ut poſsim ad illa quæ cupio, his precibus pervenire, Brachmanos vero bonitate ac ſapientia præditos viros hic præſentes cenere. Veni enim ut aliqua cognoſcerem a Calano, incola horum locorum, qui ad me feſtinus acceſſit, quo nunc perſuadente deſidero ediſcere cuncta plenius, & videre. Brachmani vero e contra Alexandro iſta dicebant: Veniſti ad nos, inquiunt, cognoſcere ſapientiam cupiens: nos autem Brachmani libenter ſtatim talem ſuſcepimus voluntatem. Hujusmodi

modi

modi enim deſiderium in vita ac moribus noſtris regnum judicatur: quod nunc diſcere Imperator ipſe voluiſti. Philoſophus enim non dominio alterius obtemperat, ſed ipſe dominatur: homo enim in eum non habet poteſtatem. Sed quoniam nihil nobis hactenus credens (eo quod uſque ad præſens tempus male de nobis apud te quidam locuti ſunt) nunc ad nos vera deguſtans veniſti. Calanus enim vir apud nos peſſimus fuit, per quem vos Græci, homines Brachmanos agnoviſtis quidem, bene tamen non potuiſtis agnoſcere. Ille enim non fuit noſter, qui ad divitias ſine aliqua ſui excuſatione transfugit, cui non ſuffecit de Taberunco fluvio aquam caſtitatis haurire, neque preſſi lactis cibum ſumere, quibus Deo digna mens creſcit, quam ille Deo ſemper habuit inimicam, qua male ſuccenſus in iram exarſit, quamque de ſapientiæ bonis tranſtulit ad vitia voluptatis. Ex nobis autem nullus in prunis ardentibus volutatur, neque ulli dolores corpora noſtra conſumunt, ſed vita noſtra medicamentum aliquod ſanitatis eſt. Naturali autem beneficio alieni à divitiis omnibus ſumus: æquo etiam vitam noſtram mors ſine comitatur. Et ſi interdum nonnulli forte mortalium, ad quos falſorum venit doctrina verborum, percutere nos vanis tentant ſagittis, ingenuitatem tamen noſtram lædere ac vitiare non poſſunt. Unum atque idem eſt mentiri, & credere mentienti. Nocet enim quis & cui falſa perſuadet; nocet & ſibi, quia dum mendacio credit, non facile ad ipſam veritatem pervenire valet. Inſimulatio autem mala inimicitiarum quædam & certaminum mater eſt, quæ ex ſe iracundiam parit, ex quibus rurſus jurgia & bella naſcuntur.

naſcuntur. Nulla tamen virtus eſt occidere hominem: latronum enim iſte, ut novimus, mos eſt. Sed nos virtutem veram vocamus contra aurarum mutationes nudo corpore dimicare, deſideria ventris abſcindere, & varias ipſius pugnas abſtinentia patientiaq; ſuperare. Igitur prius vince hos inimicos ante omnia tuos, ſi fortis videris tibi, & exinde opus tibi non erit adverſum quempiam certamina externa committere. Idcirco enim contra eos qui foris ſunt, commoves bella, ut iſtis quos intrinſecus habes, alimenta & fomenta ſuppedites: ſed tu vides quod eos quidem, cum quibus foris dimicas, vincis, ab iis autem quos noſti, qui intra te ſunt, ſuperaris. Conſidera igitur quanti tyranni in ſtultorum cordibus degunt: oculi, aures, nares, venter, virilia, totumque corpus humanum, quam multa etiam deſideria naſcuntur intrinſecus, quibus omnibus genus mortale ſuccumbit & ſervit, propter quæ cuncta & jugulantur & jugulant. Nos autem Brachmani, quia omnia quæ intrinſecus habemus bella ſuperamus, jam de reliquo incolumes atque ſecuri in ſumma pace requieſcimus. Silvas videmus, cœlumque ſuſpicimus, aquilarum diverſarumque avium gratiſſimas voces ſemper audimus, nudo ſub aere arborum foliis noſtra corpora contegimus, eorumque fructibus veſcimur, aquam bibimus, hymnos Deo canimus, & futuri ſæculi vitam deſideramus, nullumque quod prodeſſe nobis non poſſit, audimus. His ergo nos Brachmani moribus contenti vivimus, paucisque ſermonibus agitatis mox tacemus. Vos autem dicitis quidem quæ debeant fieri, nec tamen facitis. Philoſophum vos nullum putatis, niſi eum qui noverit loqui:

qui :

qui: veſter enim eſt omnis ſenſus in lingua, vobiſque in oris veſtri labiis tota ſapientia eſt. Aurum argentumque colligitis, plurimis ſervis & magnis domibus indigetis: affectatis honores, & ſectamini dignitates, editis tantum atque potatis, quantum juvat expleri, utimini æque & veſtibus delicatis ſemper ac mollibus, eaque facitis, quorum pœnitentiam mox geratis: contra vos ipſos veluti contra inimicos veſtros ſoletis loqui, cum tamen habere vos linguæ propriæ poteſtatem ſciatis. Longe profecto meliores ſunt illi qui tacere conſueverunt, non enim ſe ipſos loquendo revincunt. Mutuam mercedem ab omnibus accipitis: glorioſum, ut putatis, ornamentum digitis veſtris imponitis aurum: vos quoque feminas videmus ornatos, cum ſciatis quod idipſum, in quo magnopere creditis, quantum ad rem pertinet veram, vobis prodeſſe nihil poſſit. Auro enim non extolluntur animæ, neque corpora nutriuntur, ſed è contra per illud utraque iſta vitiantur. Nos autem qui cognoſcimus veritatem, ipſamque naturam, ſi cœperimus ſitire, ibimus ad fluvium, aurumque calcantes, aquam bibemus. Auro enim nequit ſedari fames, ac ſitis neſcit extingui. Non ex auro venit vulnerum cura, non ægrotorum medicina membrorum, non ulla refrænatio cupiditatis immenſæ, ſed hortatus magis ac provocatio major ad novam neſcio quam concupiſcendi libidinem. Et ſitis quidem illa naturalis cum fuerit, cum aquam, quam deſideravit, acceperit, ſitire mox ceſſat: ſimiliter etiam naturalis fames, quando eſcam quam quærit, acceperit, conquieſcit. Si igitur eodem modo eademque natura aurum quoque humanus animus deſideraret, ubi primum accepiſſet

Digitized by Google

quod optabat accipere, ſine dubio cupiditas & ipſa ceſſaret: ſed nedum iſta non ceſſat, immo ſemper nova, & ſine aliqua intermiſſione deſiderat, quia non ex commonitione naturæ deſiderium tale procedit. Poſtremo, in quo apud vos homines & ornantur & gloriantur, in eodem apud nos ſpernuntur. Calanus amicus eſt veſter, ſed ſpernitur & calcatur a nobis. Qui ergo multorum malorum auctor apud vos fuerit, à vobis honoratur & colitur: quia vero eſt inutilis, projicitur à nobis: & illa quæ nos omnino non quærimus, Calano pro ea quam habuit erga pecuniam cupiditate, placuerunt. Sed non erat noſter hic talis, qui animam ſuam miſerabiliter læſit, ac perdidit, ob quod neque Dei neque noſtri amicus eſſe viſus eſt dignus, neque in hoc ſæculo inter ſilvas habere meruit ſecuritatem, neque illam ſperare gloriam potuit, quæ promittitur in futuro.

Alexander Imperator ubi venit ad ſilvas, Dandamim quidem ipſum in tranſitu videre non potuit: in ſilva enim jacebat, recumbens ſuper arborum folia in ſecuritate & pace, proximus fonti, quem quaſi uber terræ matris incorruptum atque integrum in os ſuum emulgere conſueverat. Miſit autem ei Alexander amicum quendam nomine Oneſicritum, dicens ei; Oneſicrite, memoratum virum Dandamim ad me venire feſtina, aut cauſam propter quam venire noluerit, nuntia, ut ego ipſe ad videndum eum pergam. Cui ille reſpondit; Faciam cum celeritate quod præcipis. Nam ſicut jubere tuum eſt, ita meum eſſe cognoſco tuis juſſis obtemperare. Ubi igitur ſupradictus ad Dandamim nuntius venit, his eum alloquutus eſt verbis; Dixit filius Dei Jovis magni,

Digitized by Google

magni, Alexander Imperator, qui eſt dominus generis humani, ut properes ad illum venire, quia tibi, ſi veneris, plurima dabit munera: ſi vero venire nolueris, veluti comtemptorem te capite puniet. Quæ cum ad Dandamis aures dicta veniſſent, non ſurrexit ex foliis, quibus fultus jacebat, ſed tale reſponſum ridens reddidit, ac recumbens: Deus, inquit, maximus parare cuiquam neſcit injuriam, ſed lumen vitæ rurſus iis præſtat animis, quæ ſuo ſolverint fato. Meus ergo ille ſolus eſt dominus, qui homicidia vetat, & qui bella non concitat. Alexander vero non eſt Deus, quia & ipſe moriturus eſt. Quemadmodum igitur poteſt eſſe omnium dominus, qui nondum Tyberoboam fluvium transfretavit, neque per totum mundum ſedem ſuam locavit, non zonæ Gadem tranſiit, non in medio orbis curſum ſolis aſpexit? quare gentes plurimæ nec ejus quidem nomen adhuc noſſe potuerunt. Si autem non capit eum illa quam poſſidet terra, fluvium tranſeat noſtrum, & inveniet ſolum tale, quod norit homines ſuſtinere. Quæcunque mihi Alexander pollicetur, ſi ea præſtiterit, cuncta inutilia mihi erunt. Ego enim habeo domum folia, herbis quoque quæ adjacent mihi, veſcor, & aquam poto: poſthabeo alia quæcumque cum ſolicitudine colliguntur ac pereunt, nihilque aliud præter triſtitiam quærentibus ea atque habentibus præbent. Nunc igitur ſecurus quieſco, clauſiſque oculis nil omnino cuſtodio. Si aurum voluero ſervare, ſomnum meum diſſipo: terra mihi omnia ut lac mater infanti miniſtrat. Ad quemcumque accedere voluero locum, vado, quocumque autem ire noluero, nullius ſolicitudinis neceſſitate compellor. Et

ſi

ſi caput meum voluerit abſcindere, animam auferre non poterit: ſed caput tantummodo jacens tollet, anima vero diſcedens, caput ſuum veluti partem veſtis alicujus relinquet, ac reddet ei à quo id ſuſceperat, nempe terræ. Cum autem factus ſpiritus fuero, ad Deum qui eum intra hanc carnem incluſit, aſcendam. Qui cum hoc fecerit, tentare nos voluit, ut videret quemadmodum diſcedentes ab eo in hoc ſæculo viveremus. Et poſtmodum cum ad eum fuerimus reverſi, rationem vitæ hujus à nobis expoſcet. Cui aſſiſtens ego videbo injuriam meam, ejuſque judicium in illos qui injurioſi mihi fuerunt, intuebor: ſuſpiria enim gemituſque læſorum incipient lædentium eſſe ſupplicia. Hoc Alexander illis minetur, qui opes deſiderant, qui timent mortem, quia nos utrumque contemnimus. Nam Brachmani neque aurum diligunt, neque mortem verentur. Vade igitur, & hoc Alexandro referas; Nihil tuorum Dandamis quærit: verum ſi aliquid ex ipſius rebus tu neceſſarium tibi eſſe credis, ad eum venire non dedigneris.

Quæ ubi Alexander per internuntium audivit, deſiderare plus cœpit ut talem virum videret, utque ſe, qui multas vicerat gentes, unus & nudus vinceret ſenex. Pergit igitur cum quinque vel decem amicis ad eas, quas ſupra diximus, ſilvas, & cum veniſſet adproximum, atque ex equo, quo vehebatur, exiliiſſet, coronam de capite depoſuit, omnemque qui circa ipſum erat, ſuperbiæ tumorem relinquens, ad memoratum ſenem ingreſſus eſt ſolus, & ad pedes ipſius ſe dedit, hoc dicens; Salve Dandami, ego ad te veni, quia tu ad me noluiſti venire. Cui ille reſpondit; Ad quid ad nos veniſti? aut quid de noſtris ſolitudinibus auferre

Digitized by Google

ferre deſideras? Quod cupis ipſe, nos habere non poſſumus: Quod iterum nos habemus, neceſſarium tibi non eſt. Nos honoramus Deum, & amamus hominem, negligimus aurum, contemnimus mortem: vos autem mortem timetis, honoratis aurum, oditis hominem, Deum contemnitis. Ad quem Alexander; Doce, inquit, nos aliquid ſapientiæ: plenum aiunt te divinitate, & cum ipſo colloqui ſæpius Deo: ego vero ſcire deſidero in qua re præſtantiores Græcis vos ipſos eſſe dicatis, & in quo aut melius videas quam alii homines, aut amplius ſapias. At ille reſpondit; Ego, inquit, vellem deferre ad te acceptum à Deo ſenſum, ſed ipſe locum non habes ubi donum tale ſuſcipias. Impleverunt enim animam tuam avidæ atque immodicæ cupiditates, quas nunc mecum certare conſidero, quia te ab ipſis conor avellere, quamquam hodie plurimum mœrent, eo quod morte nullius gentis vel ſanguine polluaris, & quia vident adhuc homines in civitatibus commorantes. Tu ad Oceanum uſque vis accedere, poſt quem aliam iterum partem orbis cupis occupare: & tunc triſtitia afficieris, cum non potueris habere quod vincas. Quomodo ergo ſatisfacere deſiderio tuo poteris, cum totus tibi ſerviens mundus animum tuum explere ac ſatiare non poſſit? Minor mundo longe tu factus es, & ſi omnia ſimul velis vincere, atque univerſa quæcumque tenent homines poſſidere, tandem neceſſe eſt ut ſolum habeas quantum aut tu jacentem tenere me cernis, aut ego occupare video te ſedentem. Ex quo iterum ſi ad alia tranſeamus, & in aliis quoque tibi ſimiles invenimur: Eodem enim modo quo ipſe, omnibus utor elementis, aere, aqua, & terra, nec quidquam ultra:

Google

ultra habere deſidero, & omnia juſte habeo quæcumque poſſideo: & ſi ſolus omnes fluvios obtineas, plus tamen aquæ quam ego ex ipſis haurire non poteris. Hanc ergo ſi à me ſapientiam diſcas, nihil tibi deerit: totumque habebis, ſi nihil deſideraveris. Cupiditas enim paupertatis eſt mater, quæ medicamento malo, hoc eſt, ſolicitudine nequit curari: quæ ita ſemper omnia quærit, quaſi invenire nil poſſit: quia non in iis ad quæ jam potuit pervenire, requieſcit, ſed ex illis quæ needum tenere ſe cernit, magis magiſque cruciatur. Habebis autem maximas cum voluptate opes, ſi ita mecum vivere voles: & ſi meis acquieveris verbis, meas divitias poſſidebis. Amicus mihi eſt omnium Deus, & de ipſis cum eodem rebus loquor, malorum hominum verba non audio. Cœlum habeo pro tecto, terra mihi tota pro lecto eſt. Fluvii mihi potum miniſtrant, menſam ſilva ſuppeditat. Non veſcor animalium viſceribus, ut leones, neque intra pectora mea incluſæ quadrupedum aut volatilium carnes putreſcunt, nec ſum mortuorum ſepulchrum, ſed providentia naturalis omnes mihi fructus ut lac mater infundit. Intelligo ipſe quid quæras. Sapientem me vides, talis & factus ſum, itaque vivo ut procreatus ſum, & quæ Deus faciat agnoſco, & quid fieri debeat ſcio. Vos autem vanitate magna repleti præſagire vos creditis, cum tamen hæc ipſa quæ per ſingulos videtis dies, Dei opera intelligere neſciatis. Ego cuncta cognoſco, & unde, & quando, & quomodo fiant. Pluvias, ſiccitates, fulmina, tempeſtateſque præſagio: & hoc eſt quod me delectat ac reficit, quia Deus habere me communionem quandam atque conſilium cum operibus ſuis fecit. Ad me quem-

quemadmodum angelus venit, & ſi quando aliquid timuerit Imperator, tunc ego deprecor Deum ut boni aliquid ei, cum ad me venerit, præſtet, ut eum metu quo laborat, abſolvat, utque ei fiduciam quamdam mentis inſpiret. Quid eſſe rectius dicis, lædere homines, an tueri atque ſervare? & quid magis convenit facere filiis Dei, aut evertere cuncta pugnando, an expugnata & diruta inſtaurare pacando? Non tibi proderit, Imperator, enorme pondus auri, neque elephantorum, quos ſuſtuliſti aliis, multitudo: ſed hæc vox mea, & is meus ſermo. Tu vero etiam ſi me interficere volueris, non timebo, ibo enim ad Deum citius, qui & cauſam & vitam meam novit. Nihil eſt quod Deum latere poſſit, cujus oculi ſunt omnes ſtellæ, ſol, & luna, quæ omnia tu effugere non potes, neque in te judicium ejus evadere. Noli igitur tu deſtruere quæ ille conſtruxit: noli tu cupere diſſipare ea, quæ ille qui ea fecit, ornare deſiderat: noli immolare ſanguinem civitatum, neque tranſire ſupra gentium mortuarum cadavera. Longe enim rectius feceris ſi tuam curaveris vitam, quam ſi alienam deſideraveris mortem: & ſi contemptis iis quæ proſequeris damnis, vera elegeris lucra. Cur cum unam perſequeris animam, tot ſimul vis extinguere nationes? Quid, delectaris totius ſæculi malis? quid, aliis flentibus, rides? Hoc ipſo tamen, quod memor mei, qui in ſolitudinibus his vivo, eſſe voluiſti, temetipſum lucratus es. Neque nunc aut certamina pertimeſcis, aut lædere quemquam cupis, aut virtutem tuam in aliorum malis, quod feciſti ſemper, exerces. Projice igitur a corpore tuo vellera ovium mortuarum, neque defunctis volueris te o-

Digitized by Google

perire tegminibus, magis enim ipſe cum talem te feceris, honorabis, quia temperatur anima in deſertis vivens locis. Hoc igitur vitæ noſtræ propoſitum magis elige, cujus beatitudine plus quam apud Macedones frui poteris. Qui quidem te per ſingulos expectant dies, ut reliquas tecum diruant civitates, & quæcumque in ipſis valuerint invenire diripiant: quoſque in præſenti die triſtari arbitror ac dolere, quod incolumes adhuc quaſdam videant nationes, occaſionem nanciſcentes cupiditatum ac rapinarum ſuarum auctoritatem nominis tui. Quam ergo ſecuram in Deo vitam poteris obtinere, & ut tibi ipſe jam vivas, qui nunc adhuc multa cogitas rapere, multos trucidare deſideras: ex quibus jam aliqua feciſti, alia in præſenti facis, alia facturum te eſſe promittis? Ego vero cum ex hoc mundo receſſero, in aere poſitum te videbo: & tunc quidem ſermonem prædicabis meum, quia te multitudo equitum vel peditum nulla comitabitur, & cum maximo mentis tuæ dolore deflebis, hoc dicens; Sine cauſa perdidi totius retroacti temporis vitam, quam in honoribus iſtius mundi, belliſque, conſumpſi. Ex quibus intelliges nihil tibi aliud te reliquiſſe, niſi memoriam ſolam malorum. Novi enim ego quæ divinitas intra ſe habeat, cum tamen ipſe ſim apud homines conſtitutus, mihique tunc iſta dices; Bona conſilia Dandamis mihi aliquando præbebas: Tunc enim ante conſpectum tuum venient omnes quas ſine cauſa expugnaveris animas, apud quas quomodo excuſare te poteris?

Libenter hæc & ſine ulla iracundia Alexander audiebat: erat enim in Dandami ſpiritus Dei: ſed inſtigante dæmone malo inter ipſa principia mutabatur

tur Alexander. Unde his alloquebatur Dandamim verbis; Scio vera te dicere, de divino enim genere deſcendens, in his conſtitutus es locis, ubi nunc tibi ſine ulla moleſtia, ſed cum maxima voluptate, vivere licet, & ubi naturalibus divitiis frueris, & quiete ſecura. Ego vero inter tumultus varios ac formidines vivo, plurimoſque ex ipſis qui me cuſtodiunt, timeo, & major mihi plerumque ab amicis metus quam ab hoſtibus venit, quorumque amplius quotidie quam inimicorum meorum inſidias pertimeſco: & neque ſine ipſis degere queo, neque illis me poſſum credere: vivo igitur in afflictione. Quos enim vereor, eorum conſtipatione cuſtodior. Diebus quidem totis varias gentes proſequor ac fatigo, noctibus vero me ſomnus turbat ac vexat, ne quis in me inopinatus hoſtis impetum faciat. Et ſi occidero quos formido, triſtis efficior: ſi rurſum lenis ac mitis voluero eſſe, contemnor. Et quemadmodum à tantis rerum periculis me eripiam ignoro. Nam & ſi voluero in his deſertis, in quibus vos degitis, vivere; id mihi penitus non licebit, ob quod apud Deum nunc excuſare me poſſum, quia ipſe me in hujuſmodi vitæ ſtatu, & in tali ordine hominum collocavit. Tu vero pro iſtis quas ego fudi querelis, quia me per omnia recreaſti, ac ſenſus pauliſper meos à conflictationibus & præliis liberaſti, dona mea ſuſcipe, neque ea quæ tibi offero, in contumeliam mei volueris recuſare. Mihi enim, quando ſapientiam honorare feciſti, non modicum profuiſti. Hiſque finitis, innuit ſervis Alexander ut munera quæ ſpoſponderat, exhiberent. Qui mox auri argentique optimas ſpecies, diverſaſque veſtes cum oleo ac panibus obtulerunt. Quibus viſis Dandamis riſit, hoc di-

cens; Num quid ſuadere avibus iſtis potes, qui in locis ſilveſtribus vivunt, ut aurum argentumque ſuſcipiant, & melius, quam conſuerunt, canant? Quod cum fieri omnino non poſſit, me illis vis eſſe pejorem? Cur illud accipiam, quod neque edi à me, neque potari poteſt? Cur accipiam quod mihi nullatenus proſit? Aut quam ob rem id cuſtodiam, quo uti nequeam, niſi forte ut animam meam per omnia liberam hujuſmodi nexibus ligem? Cur ingenuitatem ipſius fruſtra jugo turpiſſimæ ſervitutis addicam? Quod ego numquam prorſus efficiam. Sed neque emere quidquam volo, qui in ſolitudinibus ubi nihil venditur, vivo. Munera mihi Deus, hoc eſt, fructus iſtorum locorum præbet. Nihil enim auro homini vendit Deus, ſed ſapientiam bonam ei qui noverit eam accipere, largitur. Veſte velatus ſum cum qua me matris meæ edidit partus. Aere hoc ut cibo veſcor, libenter video me talem, dum nullis corpus meum nexibus gravo: omnique mihi melle dulcior eſt, ubi naturalis venerit ſitis, aquæ potus ex fluvio. Si autem & panes iſtos dices habere aliquam voluptatem, cur eos incendiſti flammis? Reliquias ego ignis eſcam facere meam nolo, neque in cibos convertere meos cupio quod de alieno ore ſuſtulerim. Hos ergo panes ipſe qui coxit ignis abſumat. Sed ne aliquam tibi qui ſapientiam honoras, injuriam à me æſtimes irrogari, oleum tantummodo iſtud accipio. Quæ ubi Dandamis dixit, continuo ſurrexit, ac ſilvam peragrans, & colligens ligna, molem ex iis maximam fecit, quam igne ſuccendens, his locutus eſt verbis; Brachmanus, inquit, omnia habet, & abunde ex omnibus, ut cupit, paſcitur. Infuſoque oleo mox, pyraque vehementer incenſa,

incenſa, talem cecinit hymnum Deo; Immortalis, inquit, Deus,tibi ego in omnibus gratias ago. Quæ ubi Alexander vidit, abſceſſit, cuncta ſecum præter oleum, quæ exhibuerat, reportans, ſummopere ſtupens. Dandamis vero hoc etiam ſermonibus ſuis addidit, dicens; Tales univerſi nos ſumus. Calanus vero peſſimus vir judicatus eſt à nobis, eo quod veſtræ ſe exhibuit præſentiæ, & noſtram non imitatus eſt vitam: & quia cum amator Dei eſſe non poſſet, fugit à nobis, & migravit ad Græcos, contemptiſque moribus noſtris, ſe ipſum damnavit immortalibus flammis. Tu vero Macedonum malæ gentis Dominum eſſe te dicis, Brachmanos vituperas, & interfici omnes jubes, credens eorum mendacibus verbis,quod bonum virum facere non oportet. Nos vero rationem vitæ propriæ Deo novimus reddituros tunc, cum ad eum fuerimus profecti. Omnes enim ipſius ſumus,gloriam vanam contemnimus, quod ſtulti facere non poſſunt. Quemadmodum vos tranſire ad conſuetudinem noſtram valetis, qui tam male vivitis? & qui ſemper illa quæ bona ſunt, datis oblivioni? Nos vero Brachmani,memores quemadmodum procreati aliquando fuerimus, & videntes propter quæ vivere debeamus, irreprehenſibilem vivendi curſum tenemus, unumquemque enim Deus certo propoſiti ejus, cui deputatus eſt, fine formavit. Lætamur in deſertis locis, & in mediis ſilvis ſedentes, & in his tantum ſenſibus noſtris occupati ſumus, ne umquam ſermones hominum animas noſtras ab inſtitutis talibus valeant ſeparare. Beatus eſt ille qui nullius indiget, & qui non alienam gloriam cupit, & qui placere vult omnibus, neceſſe eſt ut ſit omnium ſervus. Nobis neceſſa-

riæ

riæ non ſunt civitates, in quibus latronum multitudo colligitur: magnas vero domos nobis extruxit Deus, ac præſtitit, montes pariter, ac ſilvas: ex quibus ſimplices ſumimus fructus, & puræ dona naturæ aquas bibimus: libenterque noſmetipſos reficientes poſt laborem, iis foliis incubamus. Quomodo poteſtis ingenuis hominibus imperare, cum ſciatis vos in poteſtate multorum eſſe? Vos enim veſtris in omnibus quæ concupiſcunt, ſervitis animabus. Nam ſi multas habere veſtes deſideratis, non ut paucos greges ovium paſcatis, non ut paucos qui ipſas tondeant oves, & à quibus ipſæ lanæ intexantur, neceſſe habetis artifices. Quid excuſaris quod mollia veſtimenta non habeas? Æqualis enim ſervitus eſſe probatur in minoribus & majoribus rebus. Nam qui exiguum miratur aurum, & multum deſiderabit: & qui parvæ civitatis fuerit Imperator, & majori cupiet imperare. Præterea etiam ex modica perpetuæ portione, quæ in veſtris ſplendet veſtibus, ſuperbitis: & cum veſtris famulis fuerint indumenta purpurea, vos pulchrius eſſe aliquid exiſtimantes, veſtra colore altero ſplendere curatis. Si autem hoc apud vos bonum non videtur, pauperes judicamini, dum parva miramini. Animalia libenter occiditis, quæ terra progenuit: quæ tamen ipſa plurimum vobis prodeſſe cognoſcitis. Quædam enim ex ipſis tondentur, alia mulgentur: cum quibuſdam agrum colitis, cum aliis dimicatis: quorum poſtea eo quod funditis cruorem, gaudetis, talemque mercedem ipſis, quæ perutilia vobis fuerint, redditis vicem: & quorum vellera vos extrinſecus velant, eorumdem vos carnes intrinſecus onerant, & incipitis eſſe corporum mortuorum ſepulcra viventia. Tantis ergo

tamque

tamque inconvenientibus rebus, tamque contrariis mens gravata, poteſt in ſe recipere Dei ſenſum? Dimitte paulisper memoratorum animalium carnes, quæ occidis, ſic jacere, & quid ex ipſis fiat intellige. Num quid poteris fœtorem ipſarum ferre non fugiens? Quantæ ſordes, quantæ impuritates animabus atque corporibus inferuntur humanis, quas cum ipſe tolerare non poſſis, includuntur intra illos, atque ab illis inferuntur, à quibus cibi tales deſiderantur. Anima iracundiam parit, iſta congreant vomitum: terra vero fructus & flores, qui foras emiſſis bonis odoribus placent. Tales epulas nobis plantavit Deus, ac præſtitit: humanos ſenſus vos penitus perdidiſtis. Corpora veſtra feras male olent: receptacula enim eſtis pecudum mortuarum: leonibus lupiſque pejores eſſe cœpiſtis. Lupi enim, ſi uti terrenis pabulis poſſent, numquam profecto carnibus veſcerentur. Tauri, equi, cervi juſtis herbarum paſtibus vivunt, unde & validioribus membris, & nervis fortioribus roborantur. Cur hæc animalia magis non vultis imitari? Cur non editis ſilveſtria? & aquam bibitis? Sed cauſa ignis hujuſmodi epulas vobis præparatis, quas cum non eſſe cernitis beſtias fortiores, ideo veſtris non urgentur inſidiis: vos enim quæritis cives plures, expenſas plurimas facitis, & in parvis rebus plurimum laboratis propter exiguam voluptatem: ubi nihil eſt niſi eorum aperta perditio, in quibus fuerit labor vanus. Ergo nihil eſt veſtra infelicius vita. Nos numquam bibimus inviti, ſed neceſſarium ſiti ex fontibus naturæ implemus officium: qui etiam non bibentibus nobis defluunt ſemper. Vos vero propter ventris voluptatem, & non eſurientes, quæritis

juges

juges cibos, & quibuſdam artibus vobis multas atque diverſas epulas præparatis: excurritis omne retibus mare, in aere volitantium, in montibus beſtiarum venatione gaudetis, canumque veſtrorum velocitatem mirantes, ferarum reprehenditis tarditatem, atque habitatrices eas malarum ſolitudinum nominatis. Iſtis igitur rebus inſiſtitis hæc animantia inveſtigare, hæc inveſtigata feſtinatis occidere, aut viventia caveis clauſa deſertis ad ſpectacula civitatum: non ut fruges ſeratis, ex quibus famem, neque ut exinde neceſſarium aliquod officium hominibus præbeatis, ſed ut proximum ac ſanguinis veſtri, & opus (quod eſt majus) Dei, cum ſummo dedecore trucidetis, vel ut violenter vinculis illigatum ferarum morſibus ingeratis. Et hoc ipſum libenter aſpicitis, quod cum hominibus feræ pugnent, & quod illæ partem naturæ veſtræ ac ſimilitudinis devorent: poſtea vero illas prorſus feras occiditis, ut crudeles eaſdem, eo quod occiderint hominem, eſſe dicatis: &, quod adhuc ſceleſtius videtur ac pejus, humano ſanguine ſaturati, necdum tot tantiſque malis expleti, veſtrorum cupitis civium ventres replere. Ad hæc, tam dedecoroſis, tamque pravis moribus vivitis, ut & vobis calidas ſuperædificetis domos, quibus ad veſtram explendam voracitatem comeſta digeri citius compellantur. Inſuper & ut proprij corporis inteſtina nimia ciborum repletione diſtendantur, lautiores eligitis epulas, unde peritos quoſque procuratis artifices condiendis atque ordinandis epulis. Nos autem precamur Deum, ne aliquando ſitiamus: nam hoc interdum modo à regula veritatis abſtrahimur, hoc eſt, tunc cum neceſſarium potum noſtro corpori damus, ob quod poſtea

oculos

oculos & manus noſtras veluti ſacrificium aliquod ad radios Solis agentes extollimus. At vos etiam læti eſtis quotiens ſupra modum convivia veſtra celebratis,nec ante veſtris commeſſationibus finem imponitis, quam nimia ebrietate furere incipiatis, & donec ipſum quod ſapere videbamini, bibendo perdatis: & nimio vini pondere ſenſus veſtri cordis oneratis. Feliciores profecto apud vos eſſe crediderim eos,qui inſanire dicuntur. Illi enim ſemper ebrii ſunt, cum tamen vinum non emerint: vos autem pro pretio vini nimiam ſollicitudinem geritis: quo empto voſmetipſos ebrietate polluitis,voſque invicem verberatis, ac tandem ad ſobrietatem reverſi, vix poteſtis agnoſcere quemadmodum ebrietatem veſtram cuſtodire valeatis. Audio etiam quod plurima comedentes ea digerere non poteſtis: & cum tandem à convivii voracitate vix receſſeritis, omnia quæ vos explere ſolent evomitis: ipſamque mutantes perverſo more naturam, ex eadem parte qua eſcas capitis, egeratis; capite, non pedibus, ambulantes. O ſtultiſſimi homines! impletis ingluvie viſcera veſtra atque diſtenditis, ut poſtea iterum arte medicorum corpora veſtra vacuetis; turpitudinem per hæc vobis maximamque ægritudinem quærentes: adeoque eſtis inſani, ut ipſam cupiatis evertere tali curatione naturam,quæ nullam penitus ſentiat voluptatem; finem habentes voracitatis immodicæ ſupplicium, non ſalutem: inſatiabilia enim membra fieri ex morbis continuo ſolent, tormenta comitantur, ita ut poſtremum quod honeſtæ ac probæ vitæ ex tantis deliciis conferatur nihil habeatis. Sed jactare vos audio quia plurima poſſidetis: qui tamen cum aliis multa do-

netis, veſtris admodum pauca præſtatis. Unde vos magis pauperes judicamus, quia ne panem quidem ipſum parentibus datis, innumeras autem habere opes deſideratis. Servi ventris vos eſtis, propterea maxima apud vos turba medicorum eſt, qui aſſidua vos purgatione evacuant: faciunt autem id aut jejunio vel inedia, aut arte medicaminum: ut qui plurima vina ſolebatis haurire, ſubito ne aquæ quidem modicam quantitatem poſſitis accipere, quotiens ægritudinum neceſſitate vexamini. Et ſicut tunc ultra naturam multum meri bibitis, ita nunc parum quoque aquæ, quod expoſcit ipſa natura, deſideratis. Nos vero vinum quidem omnino non quærimus, aquam autem habemus quam ſolam volumus, & qua maxime delectamur, & ſapienter curamus ſitim. Non furere & inſanire properamus, magiſque nobis mortem quam ebrietatem precamur, per quam neceſſe eſt homines totis & corporibus & ſenſibus interire. Ebrius enim videtur quidem vivere, ſed, quantum ad ſapientiam pertinet, mortuus judicatur: Perdidit enim ſublimem ipſam quam homini dedit Deus mentem. Ecquid ii qui ſe magnos & glorioſos putant, quam falſa ſpe, & vanis decipiuntur illecebris, qui alternis ſe invicem manibus lædunt, ſpoliant, jugulant, cum tandem & ipſi mortem, quæ neceſſario eis debetur, expectent? Quid denique de illis viris, quaſi de magnis quibuſdam & aliorum proviſoribus loquar, qui more turpium feminarum variis pigmentorum odoribus oleo membra perfuſi foris prodire conſueverunt, aeris ipſius puritatem diſſolutione propria polluentes? Quid de Stoicis Philoſophis veſtris loquar, qui cum omnes auri amore teneantur, vobis tamen admiratione, vel

laude digni videntur? Audimus etiam quod à maſculis veſtris partem quamdam corporis amputatis,in muliebremque ſexum illos convertere geſtiatis: Et quod ſit apud vos talis homo, qui neque generare ut vir, neque parere poſſit ut mulier, & qui in ſuum tantum dedecus, & in ſuam tantum vivat injuriam. Quis talem humani generis prævaricationem, & tam miſerabilem caſum etiam cogitando non doleat? Quorum nos miſeratione ducti vobis prodeſſe quantum poſſumus affectamus: quia & ſuperbiam execramur, & univerſam humani generis naturam diligimus, ac fovemus: & quaſi in alto magnificæ cujuſdam domus ſedentes loco, nudi tam mente quam corpore, quoſcumque ſpectatores novimus veritatis, & docemus. Et hoc eſt in quo cæteris hominibus ditiores nos eſſe putamus. Macedonia vim omnibus facit, quam tamen prius ab aliis ipſa ſuſtinuit. Omnes autem ad deteriora converſi, turpes famuli judicantur. Sed horum omnium malorum quæ nominamus, Brachmani videntur expertes. A nullo enim debellari atque expugnari queunt, quia nullius rei deſiderio vel amore tenentur. Tu vero, ſi vera vis ſapere, ad Indiam veni, habita in ſolitudinibus nudus, omnes quas diligis, & quibus ornari videris, projiciens dignitates: nam aliter non ſuſcipieris à nobis. Et tunc amabis ea, quæcumque paulo ante vidiſti, quæque miratus es: neque ullus contra te ulterius dimicabit, aut quidquam tuorum tibi auferre quis poterit. Neque aliena collatione, neque aliorum ſudore paſceris: eris enim in omnibus dives. Et quoniam deſiderare te ſcribis, ut in aliquo tibi proſim: Non invi-

Digitized by Google

demus illis, qui vere pium imitantur Deum. Univerſam enim humanam ubique naturam volumus, quantum per nos fieri poteſt, meliorem evadere.

Secuti ſumus exemplar inter S. Ambroſii opera excuſum, cujus leviora quidem errata in textu emendavimus, graviora cum conjecturis noſtris hic exhibemus.

PAg. 58. a, 10. Dolenorum, *lego* Adulenorum.

P.67.a. 21. omnibus, *l.* ovibus.

P.67.a.24.feminas, *l.* ut feminæ.

P. 70. a. 4. tollet, *l.* ſilet.

P.78.b.3.perpetuæ, *l.* purpuræ.

P. 79. b. 14. cives, *l.* cibos.

P. 82. a. 4. parentibus, *l.* petentibus.

P. 82. b. 4. ad deteriora converſi, turpes, *l.* ad deteriora converſæ ſortis.

ALEXANDRI

ALEXANDRI MAGNI
Regis MACEDONUM
ET
DINDIMI
Regis BRAGMANORUM
De Philoſophia per Literas facta collatio.

SÆPIUS ad aures meas fando pervenit, rationem veſtræ vitæ à communium qui ubique ſunt hominum diſcrepare: Nam nec terræ nec pelagi ſubſidiis uti vos, aſſerunt nunciantes. Quæ res, ſui novitate mirabilis, rumorum licentia videtur incredula. Et recte conſulere per has te, Dindime, Literas properavi, ut, ſi verum eſt quod

Digitized by Google

quod audivimus, & ſi Philoſophandi cauſa hoc faciatis, incunctanter expedias. Quo certior effectus, ego quoque, ſi fieri poteſt, diſciplinæ ſectator hujus exiſtam. Semper enim virtutum ſtudiis ab ineunte ætate dedi operam, traditaque mihi à ſapientibus innocentiæ mandata non indiligenter, ut arbitror, conſervavi; quibus tamen ita informamur ad bene vivendum, ut bene vivendi omnino cauſſas & remedia non perdamus. Sed quia veſtra excellens offertur induſtria, præter illas philoſophicas Philoſophorum notas uſitataſque doctrinas, cultum quendam obſervantiæ ſingularis inducit, quæſo, ut hanc nihil moratus operias: Nam nec vobis ex hoc aliquid jacturæ proveniet, & nos aliquid fortaſſe commodi ſortiemur. Libera enim eſt res communicari, & neſciens pati diſpendium, cum in alterum participata transfunditur. Sicut ex una lucerna ſi lumina plura ſuccenderis, nullum damnum principali materiæ generabis: Quæ quidem facultatem accipit plus lucendi, quotiens cauſas invenit plus præſtandi: Quapropter obſecro ut præbeas reſponſa quæſitis.

Prima

Prima Reſponſio Dindimi *Regis contra* Alexandrum *Regem Magnum* Macedonum.

DEſiderantem, Alexander, te ſcire quid ſit perfecta ſapientia, licet hujus te non ignarum profiteri belle conlaudem, quia quod ſolum eſt omni regno præſtantius id aſſequi maluiſti: Etenim Imperator ex Philoſophia non dominari ſolum creditur, ſed ſervire quam plurimis. Verumtamen quod ſatis mihi durum, & prope impoſſibile videtur, nunc ad noſtra inſtituta tranſduci, cum procul aliis, quam noſter cultus exigit, diſciplinis & moribus ſis imbutus: Stat verum tacere, teque veniam ſuper his quæ poſtulas dari. Maxime quia nec mihi ullum ſuppetit uber eloquium, & tibi neceſſitatibus bellicis occupato parvum temporis ad legendum datur: Sed ne invidiæ cauſa deſerere me diceres, expediam ut potero quæ requiris. Nuncios enim de nobis dudum ad te prolatos non immerito famæ incredulus reſpuiſti, nam ſolet gaudere figmentis: Nunc tamen ex me indubitanter percipe rerum fide contentus ad beate vivendum, quales habeamur agnoſcens: ſit tui ſane judicii quæ proferemus utrum ſequenda cenſeas an ſpernenda. Gens igitur Bragmanorum pura & ſimplici vita vivit. Nullus reus capitur inlecebris: nil appetit amplius quam ratio naturæ flagitat: omnia patitur ac tolerat, illud putans neceſſarium quod ſcit non eſſe ſuperfluum:

facilis

tes ſecta venatione decipimus, aut aeris libertatem captu avium verberamus: Silvarum incolas non vaſtamus indagine, neque ſpolia ferina domum convehimus. Omnia poſſidemus quæcunque non cupimus: eſt enim ferociſſima peſtis cupiditas, quæ ſolet egenos quos cepit efficere; dum finem requirendi non invenit; ſed magis quo fuerit locupletata, magis mendicat in uſum libidinandi. Turrita culmina non levamus, nec auras ſalubres arte quadam decoquimus; nec gelidos aquarum curſus fermenti ſtatione concludimus. Cur autem nos lavacra poſcamus quorum corpus immundis contactibus non ſordeſcit? Sole caleſcimus, rore humectamur: ſitim rivis frangimus; thorum miniſtrat humus; ſomnum ſollicitudo non rumpit; Mentem cogitatio non fatigat: In homines noſtri ſimiles ſuperba non agitamus imperia, nec quenquam vel minima ſervitute affligimus, præter corpus, quod ſolum animo ſamulari debere cenſemus: Alioqui ſævitia eſt in obſequium cogere quos nobis fratres eadem natura progenuit; & quibus ab uno Deo patre communium bonorum ſpondetur hæreditas. In extruendis domibus igne ſaxa non ſolvimus, nec limum rurſus in lapides ſabacium fornacis modo reformamus, nec admixtione velificati pulveris cementa duriora conficimus: fundamenta non jacimus in profundo, ne cui noſtrum vetus oceani poſſeſſio mulctetur: Ibi cubicula nobis aprica, ubi fuerat quondam procelloſa navigatio; dum terrarum dilatare quodammodo molimina anguſtiora, & defectui creatoris velut quædam ſupplementa præbemus: Quin potius in defoſſis telluris ſpeluncis, aut concavis montium latebris ca-

paciter habitamus. Nullos ibi ventorum fremitus,nullos tempeſtatum turbines formidamus. Tutius nos defendit ab imbre ſpelunca quam tegula; cujus geminus nobis uſus eſt manſionis, quia dum vivimus proficit vitæ,dum morimur ſepulturæ. Nullus apud nos pretioſus amictus eſt, nulla veſtis fucato colore contexitur. Membra papyri tegmine, vel quod eſt verius, pudore velantur. Fœminæ noſtrates non ornantur ut placeant, quæ quidem ornamentorum cultum magis oneri deputant quam honori: etenim neſciunt in augenda pulchritudine plus affectare quam natæ ſunt. Nam quis poteſt opus naturæ corrigere? Quod cum fuerit, aut infructuoſū eſt quia vincitur, aut criminoſum quia præſumitur. Nullus apud nos inceſtus, nullum adulterium, nulla corruptio nominatur. Ad concubitum non admonet nos libido,ſed ſobolis amor; non novimus amorem niſi purum: Abortivis actibus procedere fœta naſcentia non novimus; nec in ira vivum corpus morti invehimus alterius: In hominibus conſpiciendis ſterilitatis ob cauſam minime Deum ſuo jure privamus; nec in rapienda vita ſuperſtitum, gladiis urgemus morantia fila parcarum. Arma non ſumimus, bella non gerimus; pacem moribus non viribus confirmamus. Sola fortuna eſt adverſus quam ſæpe pugnamus, & ſæpe vincimus, quæ temeritatem ſuam in nos experta deplorat. De fatis nihil querimur, quia poteſtatem illis contra nos recte agendo non damus. Mortem non patimur,niſi quam ætas affecta portaverit. Nemo denique parens filii comitatur exequias. Nulla nos inſtruimus inſtar templorum ſepulchra defunctis, nec in gemmatis urnis funera combuſta convehimus:

Quod

Digitized by Google

Quod non honori dixerim ſed potius pœnæ: Quid enim miſerabilius his oſſibus, quæ ne genitrix terra complectenda recipiat concremantur? Sed hæc veſtra ſunt argumenta: O divitiæ quæ nec ſatietatem viventibus conceſſiſtis, & mortuis ſupremam requiem ſuſtuliſtis. Invenit, ut video, veſter furor in homines & poſt fata quod torqueat; non enim finitis gremio ſuo tellurem cineres fovere quos edidit, dum munifica ſpecie miniſterii jucundam miſeris eripitis ſepulturam: diſcant homines qualem viciſſitudinem amoribus exhibeatis veſtris. Vos eſtis malorum omnium cauſſa mortalibus: Vos Aſiam & Libyam brevibus concludi finibus affirmatis: Vos Solis meatum trepidare facitis, dum curſus ſui terminos armis diſquirit Alexander. Vos tartareum cuſtodem ſopiri poſſe pretio ſuggeſſiſtis. Vos omnia conſumentes vultum ſemper jejunum geritis. Vos pias patrum dextras natorum jugulis ſceleraſtis: Vos in maternum concubitum verecundos juvenes ipſa cupidine ſtupente duxiſtis. Vos in ſuperbiam Reges mitiſſimos incitaſtis, quibus cum terrarum ſpatia minime ſufficere ſuadetis, poli quærere ſedes hortamini; licet nec Deos veſtros morbi dimiſeritis exſortes. Nam & per ipſos nefanda commiſiſtis: Teſtes ſunt Jupiter & Proſerpina; ille quod pudicam mulierem feſellit auratus; illa quod vivum corpus in tartara non aliter niſi auro ſuſcepit oblato. Vos liberos homines honeſtate privatis: Vos ſervos nobilitate donatis: Vos captivos triumphis extollitis: Vos Reges facitis non poſſe quod volunt: Vos judices integritate nudatis. Omnia tenetis, & omnibus vos habentibus imperatis: Sola ſapientia Bragmanorum

Digitized by Google

vos ſuperat non amando: Sed his ſatis, nunc reliqua percurramus. Peſtilentiam Bragmani non patimur, neque enim fœdis actibus temeramur: Cœlum ſemper temperiem tenet apud nos: cum temporibus natura concordat, ut vices ſuas elementa non offenſa cuſtodiant: Medicinæ remedium nobis parſimonia eſt, quæ non ſolum illapſos poteſt curare languores, ſed etiam procurare ne veniant. Nulla nos ludicra ſpectacula, nec equina certamina, nec ſcenicas turpitudines, affectamus: Voluptati non ducimus arenam: ſanguinis fluenta manantia abhorremus: Quid enim Mimus hic faciet ubi nullum veſtigium quod ridendum de nobis po[illegible] exhibere? Quid tragœd[illegible] gat nihil inveniens cum cl[illegible]ore? Cur juvenes beſtiis objiciantur immanibus, cum nullius noxam talis pœna reſpiciat. Nos theatrum ſpectare cum volumus, noſtrorum operum monumenta, quæ cum ſint maxime ridenda, deflemus: Alia porro nobis ſpectacula diverſaſque voluptates exhibet mundi machina, in qua videmus polum pulchre formatum ſignorum varietatibus ſtellarumque fulgoribus rutilare: Solem puniceis invectum jugalibus crines per orbem radiantes effundere, quem biſſenis incumbens menſibus redivivus annus inde perſequitur: Temporibus ſepta ac pampineis cincta redimiculis comitantur: Dies quoque volubiles, & horæ volubiliores antecedunt: Certamus etiam pelagus colore purpureo venuſtare, quod placidis & amicis excitatur ſemper fluctibus; non ferire germanam terr[illegible]n creditur ſed amplecti, cu[illegible]is multiformes piſces vagiq[illegible] delphini æquoris madidas undas atque ſaltus innocenter exercerent: Temporum quin-

etiam

Digitized by Google

etiam læta virentium ſpecie delectamur: ex quibus odor gratiſſimus florem ſuavitatis exhalans oculos ſimul paſcit & animum: Nemorumque nobis & fontium opaca ſcilicet arridet amœnitas: quam variæ ſimul alites muſicis concentibus perſonantes melos dulces componunt. Hæc ſunt naturæ ſpectacula, quæ & imitare difficile eſt, & refutare culpabile. Nos mercandi gratia pontum claſſibus non ſulcamus, nec ſub alio jacentes ſole provincias faſtidio terræ alterius expetimus, quæ commeantibus tam ſæva pericula præbeant. Nunquam nos peregrina ſpecies ardore ſuæ pulchritudinis inflammavit, quibus nihil decentius eſſe creditur quam viſio propiorum: Nec famulos ſibi faciet multis caſibus opum devicta materies, quos liberos edidit abſoluta pauperies. Nos artem bene loquendi non diſcimus, neque facundiæ rhetorum oratorumque damus operam; cujus officium eſt faleratis ſermonibus figmentare mendacia, & innocentiæ fidem conferre criminibus, ac parricidii reos aſſignare piiſſimos: Qui dum putant ſe alienæ laudis factum per iniquam victoriam rapuiſſe, neſciunt munimentum ſuæ conſcientiæ perdidiſſe. Simplex apud nos eloquentia eſt communiſque omnibus non mentiri. Philoſophorum ſcholas minime frequentamus, quorum doctrina diſcordia, nihil ſtabile certumque definiens, ſemper ſequentibus placita priora reſcindentibus: quorum una pars bonum in honeſtate, alia in voluptate conſtituit; & quod aſſerunt unde ipſi ſcire potuerunt demonſtrare non poſſunt, ſed audent opinionibus ambiguis non comperta firmare. Noſtra Philoſophia edita eſt quæ juvare non niſi juſte novit, nocere nec injuſte;

nec

nec aliis inferre dulce eſt quod nobis mœrorem generat cum infertur. In honorem divinum pecudes innocuas non mactamus, nec delubra metallis argenteis incruſtata fundamus, nec altaria auro & gemmis ſplendentia dedicamus: Quæ ſi ut non habenti Deo largiaris, ſuperiorem te aſſeris; ſi habenti, parem: quod utrum vis feceris contumelia eſt: Nam quiſquis cæleſtia preciis invitat, offendit. Non ſuſcipit Deus ſacra ſanguinea, cultum diligit incruentum, ſpernit funeſta libamina, verbo propitiatur orantibus; quod ſolum ei cum homine eſt; ſuaque nimis ſimilitudine delectatur: Nam Verbum Deus eſt, hoc mundum creavit, hoc regit & alit omnia: Hoc nos veneramur, hoc diligimus, ex hoc ſpiritum trahimus: ſiquidem ipſe Deus Spiritus eſt atque Mens: Atque ideo non terrenis divitiis, nec largitate munifica, ſed religioſis operibus & gratiarum actione placatur. Quapropter nimium vos excordes & mirabiles judicamus, qui originem veſtram non ſuſcipitis eſſe cœleſtem, magnamque cum Deo habere cognationem. Splendorem generis veſtri rebus viliſſimis obfuſcatis, quippe quibus maxima voluptas in carne eſt: Hanc fovetis, hanc colitis, hanc amatis, cujus & contrectatio viventis horrenda eſt, & contagio morientis inceſta: in cujus uſibus elementa vexantur, & mundus exhibendis laborat obſequiis: et quod eſt vehementius, audetis etiam Deum cæſis carnibus expiare: Cultumque religionis non uni qui ſolus eſt, ſed plurimis qui non habentur exſolvitis; & in hoc ſcilicet a carne decepti: Nam hominem mundum eſſe parvum dicitis, & ſic in eo multiplicata ſunt membra diſpoſita. Item alios Deos fingitis in cœlo conſiſtere, quorum

rum unicuique diviſas partes veſtri corporis deputatis: & familiarius ſingulis victimas immolatis, & vocabula illis exquiſita tribuiſtis, aſſerentes Minervam capitis arcem utpote ſapientiam tenere, Junonem iracundiæ præſidentem præcordia tenere, Martem bellorum præſidem pectora vulneribus apta diſtinguere, Mercurium facundiæ repertorem linguæ januas ſubſidere, Herculem lacertos ſibi utpote pugilem vindicaſſe, Cupidinem jecoris ſecretarium coercere, Bacchum ebrietatis autorem cellaria gutturis obtinere, Cererem frumenti datricem horrea ventris incolere, Venerem matrem libidinis femorum occupaſſe cubilia, Jovem quaſi aereum ſpiritum in naribus habere prætorium, Apollinem medicinæ & muſicæ præceptorem palmarum habitacula poſſidere. Tantaque hominis fabrica Diis quos dicitis veſtris dominando contradicitur, nulla parte corporei domicilii veſtris ſedibus reſervata: Qui tamen nec gratiam nobis debitam ut liberis hoſpitibus referunt, ſed ut inquilinis obnoxiis ſolvendum vectigal imponunt: Atque alius alia tributa proflagitat: Itaque Marti aper cæditur, Baccho dicatur hircus, Junoni pavo mactatur, Jovi taurus dicatur, Apollini cygnus offertur, Veneri columba decernitur, Minervæ noctua conſecratur, Cereri farra libantur, Mercurio mella panduntur, aras Herculeas populea corona circundat, fanum Cupidinis roſea ſerta condecorant: nec patiuntur idem, ſi neceſſitas exigat, commune ſibi pulvinar offerri, ſed unuſquiſque Deus proprios flamines & ſorte ſibi datum munus aſſequitur, ſi tamen Dii appellandi ſunt, quibus poteſtas non niſi in certis ſibimet offerendis animalibus eſt data. Digna vota vel

potius

potius digna tormenta veſtris erroribus exhibetis: Re etenim vera non opitulatores Deos, ſed carnifices teterrimos invocatis, qui viſcera veſtra ſuppliciorum diverſitate diſcerpant: Neceſſe eſt enim in corpore veſtro tot pœnas conſtitutas eſſe quot Dii ſunt, dum ſinguli ſuis vos cogunt inſervire ludibriis. Unus trahit ad bellum, alter eundem ducit ad luxum, ille lucrandi cauſa hortatur inquiri, hic deſiderium ſuggerit epulandi: Omnes imperant, exigunt, urgent, ſpatium quieſcendi nullus indulget: Et hoc modo ſenſibus veſtris latendi seductione ſopitis miſerum corpus obſtrictum in officia numeroſa marceſcit: Atque ita fit ut malorum veſtrorum ſemina, dum per ſocordiam non valetis abjicere, colatis ut Numina. Et ſane miror vos, qui cum ſitis cupidi opibus & avaritiæ ſtudio, fruſtra tot Diis eſſe munificos, præſertim omnia execranda jubentibus: Qui ſi vos ſacrificantes exaudierint, conſcientiæ veſtræ damna trahitis; ſi non exaudierint, facultatum: Ergo ſive irati, ſive propitiati fuerint, ſemper nocent. Hæ ſunt illæ Furiæ ſcelerum vindices, hi illi cruciatus tartarei Poetarum veſtrorum carminibus decantati, qui vos velut jam mortuos propter impiam profanamque ſuperſtitionem atque contemptum veræ religionis excruciant. Etenim ſi miſerias veſtras volueritis intentius intueri, nihil inaniter relatum de inferis invenietis; omnia enim quæcunque finguntur apud eos eſſe ſimulachra, vos eſtis: Igitur Eumenides ſunt fœdiſſimæ cogitationes, Tiſiphone prava conſcientia, umbra exſanguis veſtra corpora mentis ſanitate carentia, pœnæ infernæ ſunt curarum pro delicti continuitate vigiliæ, Tantalus eſt inexplebilis

ſem-

ſemperque ſitiens cupiditatis aviditas; Cerberus mala ventris edacitas, cui quia non ſufficit unum, terna ora collata ſunt. Hydræ ſunt vitiorum poſt ſatietatem renaſcentium fœditates; viperina corona eſt actuum ſordidorum ſqualor horribilis; Pluto eſt animus humani corporis rector ignavus, qui quoniam cœleſtibus bonis ultro caruit, merito ſedibus damnatus eſt inferni; palantes ſunt Dii quos ſine ratione colitis, O vos feliciſſimos, quorum & religio crimen eſt, & vita ſupplicium.

Reſponſio ALEXANDRI.

SI hæc ita ſunt, ut aſſeris, O Dindime, ſoli, quantum video, Bragmani hominum numero tenentur, ſolique exſortes corporeæ creduntur eſſe ſubſtantiæ, qui vivis omnibus carere dicuntur, qui conceſſis naturæ voluptatibus non utuntur, qui ſcelus putant eſſe quod naſcimur, qui nefas exiſtimant omne quod agimus, qui beneficia emolumentorum depenſa mortalibus moleſta pro neceſſariis judicant, qui artium diverſarum miniſteria ſcelerata pronuntiant, qui omnino deſtruunt jura vivendi, & aut Deos eſſe non profitentur, aut invidere Deo, cujus tam pulcherrimam vituperant creaturam. Hæc judicio meo dementiæ potius quam Philoſophiæ annumeranda ſunt.

Digitized by Google

Reſponſio Dindimi.

Nos, inquit Dindimus, non ſumus incolæ hujus mundi, ſed advenæ; nec ita in orbem terrarum venimus, ut in eo libeat conſiſtere, ſed tranſire: properamus enim ad larem patrium nullis delictorum ponderibus prægravati, nec aliquibus illecebrarum tabernaculis commorantes, nec flagitiorum cauponibus obligati; nihil inde eorum pene contigimus, nulla cupiditatum furta pro vectibus occultamus; quippe qui nudi conſcientiæ fronte progredimur, & expediti ac faciles ſpatium propoſiti decurrimus itineris. Deos autem non eſſe non dicimus, nec immenſitati cœleſtis operis, ut inſimulas, invidia detrahimus, ſed aſſerimus bonitate nos Dei non male uti: nec omnia licere & decere firmamus, ſed ea quæ voluntas ſibi vindicat honeſtate plerumque rogamus amittere. Deus enim rerum conditor varias ſpecies formavit in mundo, quarum uſum humano permiſit arbitrio diſcernendum. Quiſquis ergo deterioribus omiſſis meliora ſectatur, non ipſe quidem Deus eſt, ſed Dei amicus efficitur. Cur autem quæſo viſum eſt tibi nos continenter & pie viventes dicere Diis, vel certe invidere Deo, ſiquidem juſtius in vos cadit iſta ſuſpicio? Nam cum ſuperbiam veſtram nimiæ felicitatis tumor inflaverit, oblitique quod ex hominibus eſtis, firmatis Deum non curare de mortalibus. Vobiſmetipſis templa fundatis atque aras erigitis, & immolationibus pecudum lætamini vos vocari; hoc patri videlicet, hoc avo, cunctiſque parentibus

bus certum eſt fieri; hoc etiam tibi pyramidum forſitan promittit inſtructio. Quapropter furioſos vos eſſe dixerim, qui quod agitis ignoratis; aut ſi Deum ſcientes contemnitis, ſacrilegii reatu teneamini: cum ergo cæcitatis veſtræ tenebras certe ceu cernentibus applicatis, & animum veſtrum tali convitio ſauciatis, non finitis ut miſeriis veſtris lachrymas ſaltem, quod eſt extremum munus pereuntium, dependamus. Valde enim lamentandi eſtis, quibus inexpiabiles pro divinitatis injuria pœnæ præparantur: quarum certiſſimum documentum eſt Salmonei juſta damnatio, qui fulgorem ſuperni luminis æmulatus, quod imitabatur, expertus eſt; vel Enceladi ſepultura, qui dum violentis auſibus aggredi cœlum manibus voluit, premitur tumulo montis igniti. Talibus remunerantur honoribus, qui ſe non cognoſcunt eſſe mortales.

Reſponſio ALEXANDRI.

TU nunc ideo te dicis beatum, O Dindime, quia in ea mundi parte ſedem vobis natura conſtituit, in qua nec acceſſus advenis, nec exitus indigenis aperitur; ſed excubiis oppoſitæ difficultatis obſeſſi, quam vitare non valetis, veſtram patriam laudatis; & quod damnationis cauſa patimini, continentiæ ſtudio meruiſſe jactatis. Itaque ſecundum veſtram ſententiam & illi beati dicendi ſunt, qui perpetuis innexi vinculis, & diuturno ſqualore marcentes, vitam pœnalem ſibi conſeneſcentem producunt. Neque enim

Digitized by Google

diſcrepat ab eis veſtra Philoſophia ; nam vobis item bonorum uſus interdictus eſt,ut illis cruciatibus quos criminoſis apud nos jura ſanxerunt, vobis lex naturalis adhibuit ; & præcepta quæ vobis continentiæ veſtræ neceſſitas dedit, illis carcer inſtituit. Ita fit ut qui à vobis Philoſophi vocantur, rei pronuntientur à nobis. Et ſane convenit potius veſtras miſerias vos lugere, proque tantis malis trahere profunda ſuſpiria. Quid afflictius, quid calamitoſius homine cui libere vivendi negata poteſtas eſt ? Arbiter inquam de veſtris moribus Deus auctor præſens erit, quos noluit tartareis poſt obitum reſervare ſuppliciis, ſed vivos perferre ſtatuit inopiam mortuorum, quam vos Philoſophiæ vocabulo falſo concinnatis. Nec tamen ex hoc aliquis vobis fructus laudis acquiritur, nullum enim virtutis meritum eſt id nanciſci, quod mutare non poteris ; ſed nec gloria dicenda eſt quam ſibi quiſque non dederit : verius ergo non beatitudinis ſed caſtigationis eſſe affirmo quod vivitis ; &, ſi placet, inſtitutionum veſtrarum partes ſingulas percurramus. Nec habere Bragmanos conſuetudinem ſemina mandare telluri, nec arbores viribus decorare, nec plantariis arborum nuda veſtire camporum, nec ædificia pulchra conſtituere. Harum rerum manifeſta ratio eſt, quod ferrum & metallum vobis indignatio naturæ non præbuit, quo cuncta quæ numeravimus excoluntur ; aliunde autem aſſumere negotiationem navigii non poteſtis, atque ideo vos neceſſe eſt herbis palmitibuſque depaſtis vitam horribilem pecorum more tranſigere ; aut non idem lupi faciunt, quibus cum carnem præda non ſuggerit, terreno cibo rabiem famis coguntur

Digitized by Google

tur explere. Quod ſi liceret vobis in noſtras migrare terras, profecto Philoſophiæ veſtræ penuria nullatenus requireretur, ſed in ſuis deſerta finibus inhæreret; aut ſi nos in veſtras ſedes tranſire poſſemus, ſapientes inopes redderemus. Quem exulem non ſtatim comitatur continentia? quæ ſi venit ex arbitrio, virtus eſt, ſi ex imperio, pœna. Ergo non in anguſtiis & egeſtate, ſed in opulentia, temperanter vixiſſe laudandum eſt; alioquin cæcitas & paupertas ſola virtutum gloriam ſortiuntur; illa quia non videt, iſta quia non habet, ut cupiat. Fœminarum igitur veſtrarum nullus, ut aſſeris, decor augetur ornatibus: aſſentior; quippe nec ars officium nec materia ulla ſuppeditat. Nemo apud vos inceſtivo vel adulterino inflammatur ardore: miranda res eſſet, ſi proprio non neceſſitatis judicio viveretis; ſi animum veſtrum ab illicitis amoribus pudicitiæ contemplatio, non deformitatis arceret aſpectio; ſi caſtitas non coactis ſed indictis jejuniis teſtimonium voluntatis eriperet; etenim nulla ſævior poteſt mortalibus peſtis evenire, quam hæc res, quæ quidem deſideria hujuſmodi non ſolet de ſenſibus humanis auferre, ſed factum; id eſt, non mentem ab ſcelere prohibere, ſed corpus ab opere; non reprimere jubentis imperium, ſed tollere famulantis obſequium. Manet igitur cauſa peccati, cum vel præſto etiam ſi poſſet non ſubiret. Dicitis leges vos & judicia non habere, literis non ſtudere, miſericordiam neque petere neque tribuere. Omnia hæc enim mortuis conſtat vos habere communia; quibus ut facultas ſumendi non ſuppetit, ita voluntas fruendi ſublata eſt; rationibus nobis, id eſt, rationalibus hominibus, qui nullius inediæ lege perſtringimur,

mur, qui ad bene vivendum libero inſtigamur arbitrio, ut voluntariam continentiam digna remuneratio conſequatur. Dedit multas natura blanditias, quas plerumque virtus ſopita inhibet; impoſſibile eſt enim ut tantam mundi magnitudinem non alicujus temperamenti moderatio gubernaret, & faceret triſtibus læta ſuccedere. Siquidem variis caſibus voluntas humana & mortalium mens ipſa diverſa fit; ac pro viciſſitudine temporum motibus cauſarum ſemper fit raptatus animorum; quinetiam ſpecies cum cœli mutatione vertuntur, & liquido quidem die nitent, coacta vero nube fatiſcunt: ipſorum vero caſuum ratio non minus inſtabilis videtur eſſe quam multiplex, & non ſolum rebus, ſed etiam ætatibus immutatur: hinc eſt quod ſimplicitate gaudet infantia, temeritate juventus exultat, canicies imbecillitate tardatur; Quis enim aut audaciam requirit in puero, aut in adoleſcente conſtantiam, aut mobilitatem poſcit in vetulo? Multa ſunt quæ viſui noſtro, alia quæ auditui, nonnulla quæ odoratui, vel tactui, vel ſapori voluptuoſa ſuccurrunt, quibus ærumnarum quas ex labore contrahimus mulceatur aſperitas; & ita modo ſaltationibus, modo cantibus oblectamur, nonnunquam . . . . . . ſuavitate odoris vel guſtu dulcedinis aut contactus . . . . .

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

. . . . contraria humani generis ſtructura conditur: & unumquodque ſuis partibus ſatisfaciens, ſub diſpenſatione nobis tribuit familiare ſubſidium, quo moles corporea ſapienter fabricata conſiſtat. Sic ergo fructus nobis ſeminum monſtratur e terra, copiæ piſcium

ſcium efferuntur e mari, avium catervæ largiuntur ex aere: his ſi tu ſpernendo volueris abſtinere, aut ſuperbiæ notaberis, quia donata repudias, aut invidiæ quod à meliori præſtentur.

Corruptiſſimi exemplaris vitia hoc modo emendanda cenſemus.

PAg.86. a. 16. offertur, f. fertur.
86. b.1. inducit, f. inducere.
86. b.3. operias, f. aperias.
86. b.7. communicari, f. communitas.
87. a.11. ex philoſophia, f. exſors philoſophiæ.
87. a.19. ſtat verum, f. Statueram.
87. a.2. dari, f. dare.
87. b.12. fide, f. fidem.
87. b.19. Nullus reus, f. Nullius rei.
88.a.2.nunquam, f. non quam.
88. b.11. patrata, f. parata.
88. b.21. dentibus, f. dentibus raſtrorum.
88. b.22. rigare, f. rugare.
88. b.27. ſecta, f. ſecreta.
89. a.1. ſecta, f. ſecreta.
89. b.13. ſabacium, f. ſubactum.
90. b.3. procedere, f. præcidere.
90. b.7. conſpiciendis, f. concipiendis.
91. a.1. dixerim, f. duxerim.
91. a.4. complectenda, f. complectendo.
92. a.2. his, f. de his.
92. b. 2. noſtrorum, f. veſtrorum.
92. b. 15. ſepta ------ cincta, f. ſepti----cincti.
92. b.28. Temporum, f. Camporum.

93. a. 9.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

